

**GUIA DE
L'ESTUDIANT
2013-2014**

FACULTAT D'EDUCACIÓ, TRADUCCIÓ I CIÈNCIES HUMANES
GRAU EN EDUCACIÓ SOCIAL

ÍNDIX

PRESENTACIÓ	1
FACULTAT D'EDUCACIÓ, TRADUCCIÓ I CIÈNCIES HUMANES	2
Estructura	2
Departaments	2
Òrgans de govern	3
CALENDARI ACADÈMIC	4
ORGANITZACIÓ DELS ENSENYAMENTS	6
Metodologia	6
Procés d'avaluació	7
PLA D'ESTUDIS	9
Ordenació temporal de l'ensenyament	9
ASSIGNATURES DE PRIMER CURS	14
Fonaments de l'Educació	14
Psicologia del Desenvolupament	18
Ser Educadora i Educador Social	22
Societat i Cultura	26
Tècniques d'Expressió i Comunicació	29
Evolució de l'Educació Contemporània	32
Llengua Anglesa per a Usos Acadèmics	36
Polítiques i Serveis Socials	38
Psicologia Social	41
Recursos Expressius Corporals	44
ASSIGNATURES DE SEGON CURS	47
Didàctica	47
Educació al Llarg de la Vida	50
Organització d'Institucions Socioeducatives	53
Societat i Entorn	56
Treball Interdisciplinari	59
Acció Socioeducativa amb Persones Adultes	62
Acció Socioeducativa en l'Àmbit de la Infància i la Joventut	65
Acció Socioeducativa en l'Àmbit Laboral	69
Llengua i Societat	73
Pràctiques I	76
ASSIGNATURES DE TERCER CURS	79
Acció Socioeducativa per a l'Atenció a la Diversitat	79
Acció Socioeducativa per a la Comunitat	81
Educació Social a Europa	84
Seminari de Pràctiques II	86
Pràctiques II	88
Projectes Socials i Tecnologies de la Informació i la Comunicació	90
ASSIGNATURES DE QUART CURS	93
Mètodes d'Investigació Social	93
Pedagogia Social	96
Projectes Socioeducatius	100
Seminari de Pràctiques III	103
Pràctiques III	105
Taller Monogràfic	108
Treball de Fi de Grau	110
OPTATIVES	112
Acció Socioeducativa amb la Gent Gran	112
Acció Socioeducativa en Salut Mental	115
Acció Socioeducativa i Exclusió Social	117
Acompanyament en l'Escolaritat	120
Coneixement del Món Actual	123

Ètica, Drets Humans i Ciutadania	126
L'Activitat Física com a Recurs Socioeducatiu	128
Les Interaccions Personals i la Dinàmica de Grups	130
Recursos i Estratègies per a l'Educació en el Temps de Lleure d'Infants i Joves	133
Resolució de Conflictes i Mediació	135

PRESENTACIÓ

En nom de les persones que formem l'equip de deganat, del professorat i del personal d'administració i serveis d'aquesta Facultat, em plau donar-te una cordial benvinguda, tot esperant que el contingut d'aquesta Guia de l'Estudiant t'orienti i t'acompanyi al llarg del curs.

En aquesta guia hi trobaràs tant informacions bàsiques sobre els teus estudis, com la manera d'accedir a altres informacions que no hi figuren de forma completa. Hi podràs consultar el calendari acadèmic, el pla d'estudis de la titulació que curses, la metodologia emprada, el sistema d'avaluació i l'accés als programes de les assignatures de la teva titulació.

També és important que tinguis en compte que, en el Campus Virtual al qual pots accedir a través del portal web de la Universitat de Vic, pots trobar altres informacions acadèmiques: la normativa acadèmica, els horaris de curs, les qualificacions de les assignatures i com fer diversos tràmits acadèmics.

Finalment, només et volem fer saber que el personal d'administració, el professorat, l'equip de deganat de la Facultat i, d'una manera més particular, la persona responsable de coordinar els estudis del teu grau, estem a la teva disposició per orientar-te i acompanyar-te durant tot el curs i tot el temps que estudiaràs aquí.

Francesc Codina i Valls

Degà de la Facultat

FACULTAT D'EDUCACIÓ, TRADUCCIÓ I CIÈNCIES HUMANES

Estructura

La Facultat d'Educació, Traducció i Ciències Humanes de la Universitat de Vic ofereixen les titulacions següents:

- Grau en Ciències de l'Activitat Física i l'Esport
- Grau en Educació Social
- Grau en Mestre d'Educació Infantil
- Grau en Mestre d'Educació Primària
- Grau en Psicologia
- Grau en Traducció i Interpretació
- Grau en Llengües Aplicades i Comunicació Intercultural
- Grau en Mestre d'Educació Infantil / Mestre d'Educació Primària amb Menció en Llengua Anglesa (Programa Millora i Innovació de la Formació de Mestres)
- Grau en Mestre d'Educació Infantil per a professionals
- Màster Universitari en Estudis de Dones, Gènere i Ciutadania
- Màster Universitari en Educació Inclusiva
- Màster Universitari en Formació del Professorat d'Educació Secundària Obligatòria i Batxillerat, Formació Professional i Ensenyaments d'Idiomes (Especialitat en Educació Física)
- Màster Universitari en Didàctiques Específiques
- Màster Universitari en Pedagogia Montessori
- Màster Universitari en Traducció Especialitzada

Departaments

Les unitats bàsiques de docència i recerca de la Facultat són els departaments, que agrupen el professorat d'unes mateixes àrees. Actualment hi ha sis departaments:

Departament de Didàctica de les Arts i de les Ciències

- director: Jordi Martí i Feixas

Departament de Ciències de l'Activitat Física

- director: Eduard Ramírez i Banzo

Departament de Filologia i didàctica de la llengua i la literatura

- directora: M. Carme Bernal i Creus

Departament de Pedagogia

- director: Joan Soler i Mata

Departament de Psicologia

- director: José Ramón Lago Martínez

Departament de Traducció, Interpretació i Llengües Aplicades

- director: Marcos Cánovas Méndez

Òrgans de govern

El Consell de Direcció

És l'òrgan col·legiat de govern de la Facultat. Està constituït pels membres següents:

- El degà de la Facultat, que el presideix
- La resta de membres de l'equip de deganat de la Facultat
- Els directors i les directores de Departament

L'Equip de Deganat

S'encarrega de la gestió ordinària en el govern i administració de la Facultat i està format pel degà, el vicedegà, la cap d'estudis, les persones coordinadores de titulacions, la secretària de deganat i la responsable de la secretaria de centre.

- Francesc Codina i Valls, degà
- Josep Casanovas i Prat, vicedegà
- Lucrecia Keim Cubas, cap d'estudis
- Berta Vila i Saborit, coordinadora dels estudis de Mestre d'Educació Infantil
- Teresa Puntí i Jubany, coordinadora dels estudis de Mestre d'Educació Primària
- Rosa Guitart i Aced, coordinadora dels estudis d'Educació Social
- Eduard Comerma i Torras, coordinador dels estudis de Ciències de l'Activitat Física i l'Esport
- M. Teresa Julio Giménez, coordinadora dels estudis de Traducció i Interpretació i de LAiCI
- Mila Naranjo i Llanos, coordinadora dels estudis de Psicologia
- Joan Soler i Mata, coordinador del doble grau en Mestre d'Educació Infantil / Mestre d'Educació Primària (Pla de millora)
- Maite Pujol i Mongay, coordinadora del Grau en Mestre d'Educació Infantil (Pla de professionals d'escoles bressol)
- José Ramón Lago i Martínez, coordinador de màsters

CALENDARI ACADÈMIC

PRIMER SEMESTRE

Docència

- 1r curs: del 23 de setembre de 2013 (acollida) al 17 de gener de 2014
- 2n curs, 3r curs i 4t curs: del 16 de setembre (acollida) al 20 de desembre de 2013

Setmana de tancament d'assignatures

- 1r curs: del 20 al 24 de gener de 2014
- 2n curs, 3r curs i 4t curs: del 7 a l'10 de gener de 2014

Setmana intersemestral

- 1r curs: del 27 al 31 de gener de 2014
- 2n curs, 3r curs i 4t curs: del 13 al 17 de gener de 2014
-

SEGON SEMESTRE

Docència

- 1r curs: del 3 de febrer al 23 de maig de 2014
- 2n curs, 3r curs i 4t curs: del 20 de gener al 23 de maig de 2014

Pràctiques als centres

- 2n curs: del 3 al 21 de març de 2014 (3 setmanes)
- 3r curs i 4t curs: del 20 gener al 14 de març de 2014 (8 setmanes)

Setmana de tancament d'assignatures

- 1r curs, 2n curs, 3r curs i 4t curs: del 26 al 30 de maig de 2014

Defensa de Treball Fi de Grau

- 4t curs: del 9 al 20 de juny de 2014

SETMANES DE RECUPERACIÓ

Assignatures de 1r semestre

- 1r curs, 2n curs, 3r curs i 4t curs: del 2 al 6 de juny de 2014

Assignatures de segon semestre

- 1r curs, 2n curs, 3r curs i 4t curs: de l'1 al 5 de setembre de 2014

Calendari acadèmic 2013-2014

Inici de la docència:

16 de setembre de 2013

- Inici de les classes de tots els cursos del grau de CAFE i els 2ns, 3rs i 4ts dels graus d'Educació Social, Psicologia, Mestre Educació Infantil i Primària.

23 de setembre de 2013

- Inici de les classes de tots els cursos dels graus de Traducció i Interpretació i de LAICI.
- Acollida i inici de les classes dels primers cursos dels graus d'Educació Social, Psicologia, Mestre Educació Infantil i Primària i Pla de Millora de Mestre (menció llengua anglesa).

Vacances de Nadal:

Del 21 de desembre de 2013 al 6 de gener de 2014, ambdós inclosos.

Vacances de Setmana Santa:

Del 14 al 21 d'abril de 2014, ambdós inclosos

Dies festius:

Les 36 setmanes del curs acadèmic es distribuïran entre el 2 de setembre i el 27 de juny

Les 30 setmanes de docència es distribuïran entre el 2 de setembre i el 7 de juny

Els ensenyaments de Màster i de Formació Continuada podran allargar aquests períodes

Del 21 de desembre de 2013 al 6 de gener de 2014, inclosos

Del 14 al 21 d'abril de 2014, inclosos

Dissabte 12 d'octubre de 2013 - El Pilar

Divendres 1 de novembre de 2013 - Tots Sants

Dissabte 2 de novembre de 2013 - No lectiu

Divendres 6 de desembre de 2013 - La Constitució

Dissabte 7 de desembre de 2013 - No lectiu

Diumenge 8 de desembre de 2013 - La Puríssima

Dijous 1 de maig de 2014 - Festa del treball

Divendres 2 de maig de 2014 - Festa UVic

Dissabte 3 de maig de 2014 - No lectiu

Dilluns 9 de juny de 2014 - Segona Pasqua (festa local pendent d'aprovació)

Dilluns 23 de juny de 2014 - Pont

Dimarts 24 de juny de 2014 - Sant Joan

Dissabte 5 de juliol de 2014 - Festa Major (festa local)

Dijous 11 de setembre de 2014 - Diada Nacional

Observació: Aquest calendari està supeditat a la publicació de les festes locals, autonòmiques i estatals.

ORGANITZACIÓ DELS ENSENYAMENTS

Metodologia

Els crèdits ECTS

El crèdit ECTS (o crèdit europeu) és la unitat de mesura del treball de l'estudiant en una assignatura. Cada crèdit europeu equival a 25 hores que inclouen totes les activitats que realitza l'estudiant dins d'una determinada assignatura: assistència a classes, consulta a la biblioteca, pràctiques, treball de recerca, realització d'activitats, estudi i preparació d'exàmens, etc. Si una assignatura té 6 crèdits vol dir que es preveu que el treball de l'estudiant haurà de ser equivalent a 150 hores de dedicació a l'assignatura (6 x 25).

Les competències

Quan parlem de competències ens referim a un conjunt de coneixements, capacitats, habilitats i actituds aplicades al desenvolupament d'una professió. Així doncs, la introducció de competències en el currículum universitari ha de possibilitar que l'estudiant adquireixi un conjunt d'atributs personals, habilitats socials, de treball en equip, de motivació, de relacions personals, de coneixements, etc., que li permetin desenvolupar funcions socials i professionals en el propi context social i laboral.

Algunes d'aquestes competències són comunes a totes les professions d'un determinat nivell de qualificació. Per exemple, tenir la capacitat de resoldre problemes de forma creativa, o de treballar en equip, són **competències generals o transversals** de pràcticament totes les professions. És de suposar que un estudiant universitari les adquirirà, incrementarà i consolidarà al llarg dels seus estudis, primer, i, després, en la seva vida professional.

Altres competències, en canvi són **específiques** de cada professió. Un educador o educadora social, posem per cas, ha de dominar unes competències professionals molt diferents de les que ha de dominar una traductora o un intèrpret.

L'organització del treball acadèmic

Les competències professionals plantegen l'ensenyament universitari més enllà de la consolidació dels continguts bàsics de referència per a la professió. Per tant, demana unes formes de treball complementàries a la transmissió de continguts i és per això que en els ensenyaments en modalitat presencial parlem de tres tipus de treball a l'aula o en els espais de la Universitat de Vic, que en el seu conjunt constitueixen les hores de contacte dels estudiants amb el professorat:

- Les **sessions de classe** s'entenen com a hores de classe que imparteix el professorat a tot el grup. Aquestes sessions inclouen les explicacions del professorat, les hores de realització d'exàmens, les conferències, les projeccions, etc. Es tracta de sessions centrades en algun o alguns continguts del programa.
- Les **sessions de treball dirigit** s'entenen com a hores d'activitat dels estudiants amb la presència del professorat (treball a l'aula d'ordinadors, correcció d'exercicis, activitats en grup a l'aula, col·loquis o debats, pràctiques de laboratori, seminaris en petit grup, etc. Aquestes sessions podran estar dirigides a tot el grup, a un subgrup o a un equip de treball.
- Les **sessions de tutoria** són aquelles hores en què el professorat atén de forma individual o en petit grup els estudiants per conèixer el progrés que van realitzant en el treball personal de l'assignatura, orientar o dirigir els treballs individuals o grupals o per comentar els resultats de l'avaluació de les diferents activitats. La iniciativa de l'atenció tutorial pot partir del professorat o dels mateixos estudiants per plantejar dubtes sobre els treballs de l'assignatura, demanar orientacions sobre bibliografia o fonts de consulta, conèixer l'opinió del professorat sobre el propi rendiment acadèmic o aclarir dubtes sobre els continguts de l'assignatura. La tutoria és un element fonamental del procés d'aprenentatge de l'estudiant.

Dins el pla de treball d'una assignatura també s'hi preveuran les sessions dedicades al **treball personal dels estudiants** que són les hores destinades a l'estudi, a la realització d'exercicis, a la recerca d'informació, a la consulta a la biblioteca, a la lectura, a la redacció i realització de treballs individuals o en grup, a la preparació d'exàmens, etc.

Consulteu els plans de treball de les assignatures de les titulacions que s'imparteixen també en modalitat online per veure com s'organitza el treball acadèmic en aquesta modalitat.

El Pla de treball

Aquesta forma de treballar demana planificació per tal que l'estudiant pugui organitzar i preveure la feina que ha de realitzar a les diferents assignatures. És per això que el Pla de treball esdevé un recurs important que possibilita la planificació del treball que ha de fer l'estudiant en un període de temps limitat.

El Pla de treball reflecteix la concreció dels objectius, continguts, metodologia i avaluació de l'assignatura dins l'espai temporal del semestre o del curs. Es tracta d'un document que guia per planificar temporalment les activitats concretes de l'assignatura de forma coherent amb els elements indicats anteriorment.

El Pla de treball és l'instrument que dóna indicacions sobre els continguts i les activitats de les sessions de classe, les sessions de treball dirigit i les sessions de tutoria i consulta. En el Pla de treball s'hi concreten i planifiquen els treballs individuals i de grup i les activitats de treball personal de consulta, recerca i estudi que caldrà realitzar en el marc de l'assignatura.

El Pla de treball es centra bàsicament en el treball de l'estudiant i l'orienta perquè planifiqui la seva activitat d'estudi encaminada a l'assoliment dels objectius de l'assignatura i a l'adquisició de les competències establertes.

L'organització del pla de treball pot obeir a criteris de distribució temporal (quinzenal, mensual, semestral, etc.) o bé pot estar organitzat seguint els blocs temàtics del programa de l'assignatura (o sigui, establint un pla de treball per a cada tema o bloc de temes del programa).

Procés d'avaluació

Segons la normativa vigent de la Universitat de Vic, "els ensenyaments oficials de grau s'avaluaran de manera continuada i hi haurà una única convocatòria oficial per matrícula". Aquesta convocatòria contempla dos períodes diferenciats d'avaluació.

El primer període es realitzarà al llarg de les setmanes de docència i durant la setmana de tancament de les assignatures al final de semestre. El segon període d'avaluació és de recuperació per als estudiants que no hagin superat l'avaluació continuada. Aquest període de recuperació acabarà al juny per a les assignatures del primer semestre i al setembre per a les del segon semestre. Aquells estudiants que no superin la fase de recuperació hauran de matricular i repetir l'assignatura el proper curs.

En els cas dels màsters l'avaluació es realitzarà d'acord amb la normativa específica, que contempla una única convocatòria oficial.

L'avaluació de les competències que l'estudiant ha d'assolir en cada assignatura requereix que el procés d'avaluació no es redueixi a un únic examen final. Per tant, s'utilitzaran diferents instruments per poder garantir una avaluació continuada i més global que tingui en compte el treball que s'ha realitzat per assolir els diferents tipus de competències. És per aquesta raó que parlem de dos tipus d'avaluació:

- **Avaluació de procés:** Seguiment del treball individualitzat per avaluar el procés d'aprenentatge realitzat al llarg de l'assignatura. Aquest seguiment es pot fer amb les tutories individuals o grupals, el lliurament de treballs de cada tema i la seva posterior correcció, amb el procés d'organització i assoliment que segueixen els membres d'un equip de forma individual i col·lectiva per realitzar els treballs de grup, etc. L'avaluació del procés es farà a partir d'activitats que es realitzaran de forma dirigida o s'orientaran a la classe i tindran relació amb la part del programa que s'estigui treballant. Alguns exemples serien: comentari d'articles, textos i altres documents escrits o audiovisuals (pel·lícules, documentals, etc.); participació en debats col·lectius, visites, assistència a conferències,

etc. Aquestes activitats s'avaluaran de forma continuada al llarg del semestre.

- **Avaluació de resultats:** Correcció dels resultats de l'aprenentatge de l'estudiant. Aquests resultats poden ser de diferents tipus: treballs en grup de forma oral i escrita, exercicis de classe realitzats individualment o en petit grup, reflexions i anàlisis individuals en les quals s'estableixen relacions de diferents fonts d'informació més enllà dels continguts explicats pel professorat a les sessions de classe, redacció de treballs individuals, exposicions orals, realització d'exàmens parcials o finals, etc.

PLA D'ESTUDIS

Tipus de matèria	Crèdits
Formació Bàsica	60
Obligatòria	99
Optativa	30
Treball de Fi de Grau	9
Pràctiques Externes	42
Total	240

Ordenació temporal de l'ensenyament

PRIMER CURS

Primer

	Crèdits	Tipus
Fonaments de l'Educació	6,0	Formació Bàsica
Psicologia del Desenvolupament	6,0	Formació Bàsica
Ser Educadora i Educador Social	6,0	Obligatòria
Societat i Cultura	6,0	Formació Bàsica
Tècniques d'Expressió i Comunicació	6,0	Formació Bàsica

Segon

	Crèdits	Tipus
Evolució de l'Educació Contemporània	6,0	Formació Bàsica
Llengua anglesa per a Usos Acadèmics	6,0	Formació Bàsica
Polítiques i Serveis Socials	6,0	Obligatòria
Psicologia Social	6,0	Formació Bàsica
Recursos Expressius Corporals	6,0	Formació Bàsica

SEGON CURS

Primer

	Crèdits	Tipus
Didàctica	6,0	Obligatòria
Educació al Llarg de la Vida	6,0	Formació Bàsica
Organització d'Institucions Socioeducatives	6,0	Obligatòria
Societat i Entorn	6,0	Obligatòria
Treball Interdisciplinari	6,0	Obligatòria

Segon

	Crèdits	Tipus
Acció Socioeducativa amb Persones Adultes	6,0	Obligatòria
Acció Socioeducativa en l'Àmbit de la Infància i la Joventut	6,0	Obligatòria
Acció Socioeducativa en l'Àmbit Laboral	6,0	Obligatòria
Llengua i Societat	6,0	Formació Bàsica
Pràctiques I	6,0	Pràctiques Externes

TERCER CURS

Primer

	Crèdits	Tipus
Acció Socioeducativa per a l'Atenció a la Diversitat	6,0	Obligatòria
Acció Socioeducativa per a la Comunitat	6,0	Obligatòria
Educació Social a Europa	6,0	Obligatòria
Optatives	12,0	Optativa
Seminari de Pràctiques II	6,0	Pràctiques Externes

Segon

	Crèdits	Tipus
Optatives	6,0	Optativa
Pràctiques II	12,0	Pràctiques Externes
Projectes Socials i Tecnologies de la Informació i la Comunicació	6,0	Obligatòria

QUART CURS

Primer	Crèdits	Tipus
Mètodes d'Investigació Social	6,0	Obligatòria
Optatives	12,0	Optativa
Pedagogia Social	6,0	Obligatòria
Projectes Socioeducatius	6,0	Obligatòria
Seminari de Pràctiques III	6,0	Pràctiques Externes

Segon	Crèdits	Tipus
Pràctiques III	12,0	Pràctiques Externes
Taller Monogràfic	3,0	Obligatòria
Treball de Fi de Grau	9,0	Treball de Fi de Grau

OPTATIVITAT

Itinerari en Estratègies i Recursos en l'Àmbit de la Infància i de la Joventut

Per reconèixer aquest itinerari, del qual quedarà constància al Suplement Europeu al Títol, cal:

- fer el Treball de Fi de Grau vinculat a l'itinerari

OBJECTIUS:

Les assignatures de l'itinerari es centren en l'àmbit de la infància i l'adolescència i recullen els diferents camps on acompanyar a infants i joves. Proporcionen estratègies i recursos pel treball socioeducatiu de la persona educadora social, abordant les característiques i condicionants que aporta cada camp. S'incideix també en les característiques específiques dels diferents col·lectius.

REQUISITS:

Per reconèixer aquest itinerari, del qual quedarà constància al Suplement Europeu al Títol, cal:

- fer el Treball de Fi de Grau vinculat a l'itinerari
- fer les "Pràctiques III" de l'àmbit de l'itinerari
- dels 30 crèdits optatius que cal cursar, un mínim de 18 han de ser de les assignatures optatives detallades a continuació i 6 de les assignatures optatives de la matèria transversal "Educació Inclusiva" (veure "Optatives sense itinerari")

	Crèdits
Acció Socioeducativa amb Infants i Joves d'Acollida	6,0
Acció Socioeducativa en Salut. Tractament i Prevenció	6,0
Drets de l'Infant	6,0
Acompanyament en l'Escolaritat	6,0
Recursos i Estratègies per a l'Educació en el Temps de Lleure d'Infants i Joves	6,0

Itinerari en Estratègies i Recursos en l'Àmbit de les Persones Adultes

Per reconèixer aquest itinerari, del qual quedarà constància al Suplement Europeu al Títol, cal:

- fer el Treball de Fi de Grau vinculat a l'itinerari

OBJECTIUS:

Les temàtiques i continguts de les assignatures que configuren aquest itinerari estaran centrats en col·lectius de persones adultes amb característiques i necessitats diferents amb la intenció de proporcionar recursos i estratègies per a la tasca educativa de la persona educadora social així com reflexionar sobre la conceptualització de cada col·lectiu i els elements estructurals i socials que conflueixen en ell.

REQUISITS:

Per reconèixer aquest itinerari, del qual quedarà constància al Suplement Europeu al Títol, cal:

- fer el Treball de Fi de Grau vinculat a l'itinerari
- fer les "Pràctiques III" de l'àmbit de l'itinerari
- dels 30 crèdits optatius que cal cursar, un mínim de 18 han de ser de les assignatures optatives detallades a continuació i 6 crèdits de les assignatures optatives de la matèria transversal "Educació Inclusiva" (veure "Optatives sense itinerari")

	Crèdits
Acció Socioeducativa amb la Gent Gran	6,0
Treball en l'Àmbit de la Justícia	6,0
Acció Socioeducativa en Salut Mental	6,0
Acció Socioeducativa i Exclusió Social	6,0
Formació de l'Etapa Bàsica en Persones Adultes	6,0

Itinerari en Estratègies i Recursos en l'Àmbit Social i Comunitari

Per reconèixer aquest itinerari, del qual quedarà constància al Suplement Europeu al Títol, cal:

- fer el Treball de Fi de Grau vinculat a l'itinerari

OBJECTIUS:

En l'estudi de cadascun dels aspectes, nivells o espais de desenvolupament comunitari es proposen les corresponents estratègies i recursos per al treball comunitari. Les assignatures recullen elements bàsics necessaris per poder dur a terme aquest desenvolupament com són la participació ciutadana o l'ètica, la incorporació de mirades interculturals per un real desenvolupament comunitari, el coneixement d'altres realitats o models amb els que basar les propostes així com l'anàlisi i la relació amb l'agent de socialització per excel·lència que és la família.

REQUISITS:

Per reconèixer aquest itinerari, del qual quedarà constància al Suplement Europeu al Títol, cal:

- fer el Treball de Fi de Grau vinculat a l'itinerari
- fer les "Pràctiques III" de l'àmbit de l'itinerari
- dels 30 crèdits optatius que cal cursar, un mínim de 18 han de ser de les assignatures optatives detallades a continuació i 6 de les assignatures optatives de la matèria transversal "Educació Inclusiva" (veure "Optatives sense itinerari")

	Crèdits
Projectes Europeus de Treball Comunitari	6,0
Ètica, Drets Humans i Ciutadania	6,0
Acció Socioeducativa en l'Àmbit Familiar	6,0
Creació Artística i Participació	6,0
Educació, Immigració i Interculturalitat	6,0

Optatives sense itinerari

	Crèdits
Resolució de Conflictes i Mediació	6,0
L'Activitat Física com a Recurs Socioeducatiu	6,0
Coneixement del Món Actual	6,0
Educació per al Desenvolupament i la Cooperació	6,0
Les Interaccions Personals i la Dinàmica de Grups	6,0
Gènere, Violències i Accions Socioeducatives	6,0
Educació Emocional i Benestar	6,0

ASSIGNATURES DE PRIMER CURS

Fonaments de l'Educació

Formació Bàsica

Primer

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Eulàlia Collelldemont Pujadas

OBJECTIUS:

L'assignatura és una part de la formació bàsica del Grau d'Educació Social. Es tracta d'una assignatura de fonamentació teòrica dels estudis. La part pràctica consisteix en l'activitat de reflexió crítica de l'estudiant sobre el propi itinerari educatiu i procés d'aprenentatge i sobre les qüestions més rellevants del debat socioeducatiu actual. Es tracta, per tant, d'aproximar-se a la complexitat de les relacions educatives en la societat actual de cara a l'assoliment de coneixements per orientar la pròpia tasca educativa.

Objectius:

- Analitzar els diversos conceptes d'educació i identificar els elements del procés educatiu.
- Comprendre la complexitat dels fets educatius i, sobretot, de les relacions educatives i diferenciar els diversos àmbits de l'educació.
- Conèixer l'estructura, el funcionament i les problemàtiques del sistema educatiu actual i analitzar les relacions entre els diversos actors educatius i entre les institucions educatives i la societat.
- Dominar estratègies de comprensió de documents de temàtica educativa (escrits o audiovisuals), captar-ne el significat i saber-los llegir i aplicar en el context actual.
- Identificar les necessitats de la societat actual i les respostes educatives que cal plantejar-nos.
- Desenvolupar estratègies de recerca d'informació i documentació, construir coneixements i saber comunicar-los de forma oral i escrita.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Posar els fonaments del coneixement bàsic de la professió.
- Comunicar-se de forma oral i escrita en la pròpia llengua nativa.
- Tenir habilitat en l'ús de la informació (habilitat per comprendre i analitzar la informació de fonts diferents).
- Tenir capacitat d'expressió i comunicació oral i escrita en diferents llengües.
- Tenir habilitat per treballar amb autonomia.
- Tenir capacitat per aprendre i reflexionar sobre el procés d'aprenentatge.
- Fomentar la cultura de la pau i els valors democràtics.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer els fonaments del coneixement pedagògic, psicològic i sociològic de l'educació.
- Conèixer els diferents àmbits professionals de l'educació social.
- Ser capaç d'establir relacions entre la teoria i pràctica professional.
- Desenvolupar actituds i valors en la pràctica educativa relacionats amb els drets humans.
- Analitzar i conèixer les dimensions ètica i política de l'educació.

CONTINGUTS:

Entorn el concepte d'educació

- Les finalitats de l'educació. L'acció educativa.
- La relació educativa. La comunitat educativa.
- Els fonaments de l'educació. Les dimensions individuals. Les dimensions socials.
- Els principis de l'educació. Atendre el subjecte des del subjecte.
- L'educació i els drets de ciutadania.

Els àmbits de l'educació

- L'educació formal. El sistema educatiu. Les funcions socials de l'escola.
- L'educació no formal. Les institucions socioeducatives.
- L'educació informal. Els espais educatius. Les oportunitats educatives.

L'educació com a projecte

- Educació i territori. Els projectes educatius de poble i de ciutat. Els projectes educatius territorials.
- Educació i comunitat. Els projectes educatius comunitaris. Els plans educatius d'entorn. Les xarxes educatives.

Els reptes de l'educació actual

- La lluita contra les desigualtats. L'educació inclusiva.
- L'espai polític de les relacions humanes. L'educació democràtica.
- La reconstrucció d'una nova humanitat. L'educació intercultural.

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés:

- Activitats de classe i de treball personal: comentari d'articles, textos i altres documents escrits o audiovisuals (pel·lícules, documentals, etc.); participació en debats col·lectius, visites, assistència a conferències, etc. Es tracta d'activitats que es realitzaran de forma dirigida o s'orientaran a la classe i tindran relació amb la part del programa que s'estigui treballant. Aquestes activitats s'avaluaran de forma continuada al llarg del quadrimestre.
- Entrevistes individuals d'avaluació: tutories sobre el temari i les activitats de classe i treball personal i sobre la realització del treball individual escrit.
- Reunions grupals d'avaluació: Tutories i reunions de grup sobre l'orientació, seguiment i avaluació del treball de grup.

Avaluació de resultats:

L'avaluació dels resultats de l'assignatura es farà a partir dels següents elements:

a) Activitats de classe i de treball personal

b) Treball en petit grup: Exposició oral i debat o col·loqui a classe

Treball de documentació sobre un tema d'actualitat en relació a l'educació social. Preparació d'un debat o col·loqui a la classe seguint les orientacions que es donaran a l'inici de curs.

b) Treball individual: Autobiografia

Redacció d'una narració de caràcter autobiogràfic on s'analitzaran les diverses etapes i experiències educatives viscudes al llarg de la trajectòria de cada estudiant, situant-les en el context de cada moment i de cada lloc. Durant els primers dies de classe es donaran orientacions per a la realització d'aquest treball que es realitzarà de forma conjunta i coordinada amb les altres assignatures del primer quadrimestre.

c) Prova escrita

L'exercici consistirà en el desenvolupament per escrit d'un tema relacionat amb el programa de l'assignatura que es podrà escollir entre tres propostes que es plantejaran a l'inici de la prova.

L'assignatura té una única convocatòria oficial. La nota final de l'assignatura es calcula a partir de la ponderació dels següents aspectes:

- Activitats de classe i treball personal..... 3
- Treball de grup (procés i resultat)..... 2
- Treball individual (procés i resultat)..... 3
- Prova escrita..... 2

Total 10

La suma només es farà quan els quatre apartats estiguin superats satisfactòriament.

En el Pla de Treball es concretaran els terminis i les possibilitats de recuperació dels apartats no superats dins el quadrimestre en el qual s'imparteix l'assignatura.

Si després de les activitats de recuperació hi ha algun apartat no superat, l'assignatura queda pendent per al proper curs acadèmic.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica:

- Bégaudeau, F. *La classe*. Barcelona: Empúries, 2009.
- Delors, J. (dir.). *Educació: hi ha un tresor amagat a dins*. Barcelona: UNESCO, 1996.
- Esteve, J.M. *La tercera revolució educativa. La educació en la societat del coneixement*. Barcelona: Paidós, 2003.
- Gimeno Sacristán, J. *La educació que aún es posible*. Madrid: Morata, 2005.
- Gómez, A. *Sabers i sentits de l'educació social. Sostenir l'ofici*. Barcelona: UOC, 2012
- González-Agàpito, J. (ed.) *Una societat en crisi? Reptes d'un món globalitzat*. Barcelona: Eumo/Institut d'Estudis Catalans, 2008.
- Mallart, J.; Teixidó, M.; Vilanou, C. (ed.) *Repensar la pedagogia, avui*. Barcelona: Societat Catalana de Pedagogia/ Eumo, 2001.
- Meirieu, Ph. *En la escuela hoy*. Barcelona: Octaedro, 2004.
- Meirieu, Ph. *Referents per a un món sense referents*. Barcelona: Associació de Mestres Rosa Sensat, 2004.
- Monés, J. (coord.) *La educació en el siglo XX*. Barcelona: Praxis, 2006.
- Negrín, O.; Vergara, J. *Teorías e instituciones contemporáneas de educación*. Madrid: Editorial Centro de Estudios Ramon Areces, 2005 (2ª ed.).
- Pennac, D. *Mal d'escola*. Barcelona: Empúries, 2008.
- Pozo Andrés, M. del Mar (ed.) *Teorías e instituciones contemporáneas de educación*. Madrid: Biblioteca

Nueva, 2004.

Complementària:

- Besalú, X. (coord.) *Educar en sociedades pluriculturales*. Barcelona: Cuadernos de Pedagogía, 2007.
- Carreño, M. (ed.) *Teorías e instituciones contemporáneas de educación*. Madrid: Síntesis, 2000.
- Castells, M. *La era de la información*. 3 volums. Madrid: Alianza, 1996.
- Imbernón, F. (coord.) *Cinc ciutadanes per a una nova educació*. Barcelona: Graó, 2002.
- Luri, G. *L'escola contra el món*. Barcelona: La Campana, 2008.
- Meirieu, Ph. *Frankenstein educador*. Barcelona: Laertes, 1998.
- Morin, E. *Els 7 coneixements necessaris per a l'educació del futur*. Barcelona: Centre Unesco de Catalunya, 2000.
- Morin, E. *Tenir el cap clar*. Barcelona: La Campana, 2001.
- Negrín, O.; Vergara, J. *Antología de textos de teorías e instituciones contemporáneas de educación*. Madrid: Editorial Centro de Estudios Ramon Areces, 2005.
- Postman, N. *Fi de l'educació*. Vic: Eumo Editorial, 1999.
- Romans, M.; Petrus, A.; Trilla, J. *De profesión: educador(a) social*. Barcelona: Paidós, 2000.
- Trilla, J. *Ensayos sobre la escuela*. Barcelona: Laertes, 1985.
- Trilla, J. *La educación fuera de la escuela*. Barcelona: Planeta, 1985.
- Trilla, J. *Otras educaciones*. Barcelona: Anthropos, 1993.

Enllaços:

- UNESCO: <http://www.unesco.org>
- Pàgina web del professor Philippe Meirieu: <http://www.meirieu.com>
- Col·legi d'Educadors i Educaores Socials de Catalunya: <http://www.ceesc.es>
- Plans Educatius d'Entorn: <http://www.xtec.cat/lic/entorn/congressos.htm>
- Ciutats educadores: <http://w10.bcn.es/APPS/eduportal/pubPortadaAc.do>
- Departament d'Educació. Generalitat de Catalunya: <http://www.gencat.cat/educacio/>
- Fundació Jaume Bofill: <http://www.fbofill.cat>

Psicologia del Desenvolupament

Formació Bàsica

Primer

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Maria Nuria Padrós Tuneu

OBJECTIUS:

L'assignatura Psicologia del Desenvolupament permet proporcionar als estudiants els coneixements bàsics sobre el desenvolupament de les persones al llarg del cicle vital, és a dir, quins són els processos de canvi evolutiu de les persones al llarg de la vida. També pretén aportar coneixements sobre els contextos de desenvolupament i com aquests aspectes teòrics es relacionen amb la intervenció socioeducativa, pròpia dels professionals de l'educació social.

Els seus objectius principals són:

- Conèixer des de diferents perspectives teòriques quins són els trets fonamentals del desenvolupament psicològic de les persones al llarg del cicle vital, des de la infància fins a la senectut.
- Entendre els canvis psicològics globals que es produeixen al llarg de la vida de les persones i la seva diversitat, prenent com a referència els contextos on es porta a terme el desenvolupament psicològic.
- Conèixer algunes de les necessitats de les persones derivades del desenvolupament psicològic com a un element a tenir en compte per planificar o realitzar qualsevol intervenció socioeducativa.
- Utilitzar textos psicològics com a recurs teòric i eina per a complementar la seva formació.
- Desenvolupar estratègies de recerca d'informació i documentació, construir coneixements i saber comunicar-los de forma oral i escrita.
- Adquirir habilitats cooperatives en la realització de treballs en equip.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Tenir capacitat d'organitzar i planificar.
- Tenir habilitat en l'ús de la informació (habilitat per comprendre i analitzar la informació de fonts diferents).
- Tenir capacitat per aprendre i reflexionar sobre el procés d'aprenentatge.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer els fonaments del coneixement pedagògic, psicològic i sociològic de l'educació.
- Conèixer i contextualitzar els estadis evolutius de la població infantil, jove i adulta.
- Tenir coneixements sobre els conceptes i processos psicosocials fonamentals.
- Ser capaç d'analitzar els factors psicosocials presents en els diferents contextos d'intervenció pedagògica.
- Desenvolupar una actitud de coneixement de les persones i dels col·lectius participants dels diferents àmbits de l'educació social.

- Ser capaç d'establir relacions entre la teoria i pràctica professional.

CONTINGUTS:

Introducció

- Conceptes implicats en la psicologia del desenvolupament: Models i teories sobre el desenvolupament psicològic.

El desenvolupament psicològic durant la infantesa

Àmbits de desenvolupament durant la infantesa:

- Desenvolupament motriu
- Desenvolupament cognitiu
- Desenvolupament afectiu, social i de la personalitat

El desenvolupament psicològic durant l'adolescència

Àmbits de desenvolupament durant l'adolescència:

- La pubertat
- Desenvolupament cognitiu
- Desenvolupament afectiu, social i de la personalitat

El desenvolupament psicològic durant la maduresa

Àmbits de desenvolupament durant l'edat adulta primerenca:

- Canvis físics
- Desenvolupament cognitiu
- Desenvolupament afectiu, social i de la personalitat

Àmbits de desenvolupament durant l'edat adulta intermèdia:

- Canvis físics
- Desenvolupament cognitiu
- Desenvolupament afectiu, social i de la personalitat

El desenvolupament psicològic durant la vellesa

Àmbits de desenvolupament durant la vellesa:

- Envelliment
- Desenvolupament cognitiu
- Desenvolupament afectiu, social i de la personalitat

AVALUACIÓ:

L'avaluació de l'assignatura es planteja a partir de l'avaluació de procés i l'avaluació de resultats.

Avaluació de procés:

Per a l'avaluació de procés de l'assignatura es tindrà en compte la realització de les activitats realitzades a la classe i de treball personal (lectures i comentari de textos o d'audiovisuals?) que s'especificaran en el Pla de Treball. Així mateix, les tutories, tan individuals, com grupals també s'utilitzaran com a eina per anar avaluant tant el desenvolupament individual com el del grup.

Avaluació de resultats:

Per a l'avaluació de resultats es tindran en compte els següents elements:

- a) Treball individual: autobiografia educativa
- b) Treball en petit grup: Reflexió sobre la intervenció educativa de l'educador social en les diferents etapes del cicle vital de les persones.
- c) Prova escrita sobre el temari de l'assignatura.

L'assignatura té una única convocatòria oficial. La nota final de l'assignatura es calcula a partir de la ponderació dels següents aspectes:

- Treball personal de les activitats del Pla de Treball: 20%
- Treball de grup (procés i resultat): 15%
- Treball individual (procés i resultat): 30%
- Prova escrita: 35%

Per aprovar l'assignatura cal superar satisfactòriament cada un dels apartats. En el Pla de Treball es concretaran els terminis i les possibilitats de recuperació dels apartats no superats dins el quadrimestre en el qual s'imparteix l'assignatura. Si després de les activitats de recuperació hi ha algun apartat no superat, l'assignatura queda pendent per al proper curs acadèmic.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Palacios, J.; Marchesi, A.; Coll, C. (2002) *Desarrollo psicológico y educación*. Madrid: Alianza.
- Papalia, D.; Olds, S.; Feldman R. (2005) *Psicología del desarrollo: de la infancia a la adolescencia*. Mèxic: McGraw-Hill.
- Sadurní, M.; Perinat, A.; Lalueza, J.L. (2003) *Psicología del desarrollo: un enfoque sistémico*. Barcelona: EDIUOC.
- Sadurní, M.; Rostan, C. i Serrat, E. (2002). *El desarrollo de los niños paso a paso*. Barcelona: UOC.
- Santrock, J.W. (2006). *Psicología del desarrollo*. Madrid: McGraw-Hill.
- Rodrigo, M.J.; Palacios, J. (ed.) (1998) *Familia y desarrollo humano*. Madrid: Alianza.
- Silvestre, N.; Solé, M.R; Pérez, M; Jodar, M. (1995). *Psicología Evolutiva. Adolescencia edad adulta y vejez*. Barcelona: CEAC, 1995.
- López, F. (coord.) (1999) *Desarrollo afectivo y social*. Madrid: Pirámide.
- Delval, J. A. (2002). *El desarrollo humano*. Madrid: Siglo XXI.

Complementària

- Castellví, P. (1999). *Psicología del desenvolvament*. Barcelona: Pòrtic.
- Harris, P. L. (1992). *Los niños y las emociones*. Madrid: Alianza Editorial.
- Hoffman, L.; Paris, S.; Hall, E. (1995): *Psicología del desarrollo hoy*. Madrid: MacGraw-Hill.
- Craig, G. (2001). *Desarrollo psicológico*. Mèxic: Prentice-Hall.
- Bach, E.; Darder, P. (2003). *Sedueix-te per seduir*. Barcelona: Edicions 62.
- Salmurri, F. (2005) *Llibertat emocional*. Barcelona: La Magrana.
- Rodrigo, M.J.; Palacios, J. (1998). *Familia y desarrollo humano*. Madrid: Alianza Editorial.
- Delval, J. (1990). *Crecer y pensar*. Barcelona: Paidós.
- Gardner, H. (1993) *La mente no escolarizada*. Barcelona: Paidós.

- Martí, E. (1991) *Psicología Evolutiva. Teorías y ámbitos de investigación*. Barcelona: Anthropos.
- Triadó C. (1993) *Psicología Evolutiva*. Vic: Eumo Editorial.
- Pennac, D. (2008) *Mal d'escola*. Barcelona: Empúries.
- Belsky, J. (2000) *Psicología del envejecimiento*. Madrid: Thomson.

Ser Educadora i Educador Social

Obligatòria

Primer

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Marcel Barjuan Lloreda
- Rosa M. Guitart Aced

OBJECTIUS:

L'assignatura es planteja com una porta d'entrada al estudis d'Educació Social. Pretén oferir alguns elements fonamentals de l'educació social com a àrea d'estudi. Es planteja introduir als estudiants a diversos àmbits de l'educació social, per emmarcar-los dins del context en què s'articulen les diferents pràctiques, tenint en compte la relació educativa amb les persones i els referents ètics que fonamenten l'acció socioeducativa. Finalment l'assignatura també pretén que els i les estudiants puguin conèixer i analitzar amb quins recursos personals compten per afrontar la professió.

- Comprendre els diferents elements presents en l'educació social com a àmbit d'estudi i com a àmbit professional.
- Conèixer els diferents àmbits de l'educació social i emmarcar-los en el context que es desenvolupen les diferents pràctiques socioeducatives.
- Conèixer les bases del codi deontològic de la professió.
- Conèixer i promoure habilitats dirigides a l'autoconeixement i a la interrelació personal.
- Desenvolupar estratègies de recerca d'informació, d'anàlisi i de construcció de coneixement a partir de la pròpia experiència i la dels altres, saber-la documentar i fonamentar teòricament i comunicar-la de forma oral i escrita.
- Desenvolupar processos de comprensió i d'anàlisi de les pràctiques educatives de forma documentada.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Posar els fonaments del coneixement bàsic de la professió.
- Comunicar-se de forma oral i escrita en la pròpia llengua nativa.
- Tenir habilitat en l'ús de la informació (habilitat per comprendre i analitzar la informació de fonts diferents).
- Saber justificar les decisions pròpies.
- Evidenciar l'adquisició i pràctica d'hàbits d'aprenentatge adequats i la capacitat d'emprendre les tasques.
- Desenvolupar una actitud receptiva i empàtica.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer els diferents àmbits professionals de l'educació social.
- Identificar i reconèixer el coneixement educatiu viu i experiencial.
- Ser capaç de desenvolupar habilitats dirigides a l'autoconeixement (maduresa, equilibri emocional,

- autocontrol, etc.).
- Conèixer les bases del codi deontològic de la professió.
  - Ser capaç d'establir relacions entre la teoria i pràctica professional.

CONTINGUTS:

Bloc I: L'educació Social com a àrea d'estudi i professional

- 1.1 Què és l'educació social?
- 1.2 Identitats de l'educació social

Bloc II: Coneixement de diferents àmbits i pràctiques dels educadors i les educadores socials

- 2.1 Sentit de la professió
- 2.2. Les pràctiques professionals
- 2.3 Els àmbits de l'educació social

Bloc III: L'exercici de la professió

- 3.1 Recursos personals per a exercir com a educadora i educador social
- 3.2 Fonaments de l'acció socioeducativa
- 3.3 L'ètica i la deontologia professional

AVALUACIÓ:

L'avaluació de l'assignatura es planteja de forma continuada. L'assignatura té una única convocatòria oficial. S'estableix la setmana del 2 al 6 de juny de 2014 com a setmana de recuperació on s'hauran de presentar els treballs de l'assignatura que al final del període de docència no han estat aprovats.

Avaluació de procés

§ Durant la realització de cada un dels blocs temàtics els i les estudiants hauran de lliurar diferents activitats vinculades amb la síntesi, anàlisi i reflexió dels temes i que formaran part de la Carpeta d'aprenentatge.

§ Tutories individuals per anar orientant el treball sobre la autobiografia educativa des dels blocs temàtics de l'assignatura i de forma coordinada amb les altres assignatures del primer semestre.

§ Tutories en petit grup per orientar el treball al voltant d'una pràctica professional: selecció, documentació, síntesi, anàlisi i reflexió.

Avaluació de resultats

§ Treball personal de les activitats de l'assignatura: Presentació de la Carpeta d'aprenentatge que inclou les activitats realitzades i les reflexions educatives sobre el procés d'aprenentatge que l'estudiant va realitzant al llarg del curs.

§ Treball en grup: Presentació de l'anàlisi d'una experiència pràctica (oral i escrita).

§ Treball individual: Presentació de l'autobiografia individual (escrita).

La nota final de l'assignatura es calcula a partir de la ponderació dels següents aspectes:

§ Treball personal de les activitats del Pla de Treball (procés i resultat): 50%

§ Treball de grup (procés i resultat): 20%

§ Treball individual (procés i resultat): 30%

És condició necessària per aprovar l'assignatura realitzar tots els treballs, activitats i instruments d'avaluació demanats així com aprovar cadascun d'ells.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Casal dels Infants del Raval (2006). *El cor del Raval. Parlen els joves*. Barcelona: Edicions 62.
- Delors, Jacques. (dir.) (1996). *Educació: hi ha un tresor amagat a dins*. Barcelona: UNESCO.
- Gruwell, Erin (2007). *Diarios de la calle*. Madrid: Elipsis.
- Diotima (2004). *El perfume de la maestra*. Barcelona: Icaria.
- Romans, Mercè; Petrus, Antoni; Trilla, Jaume (2000). *De profesión educador(a) social*. Barcelona: Paidós.
- Riera, Jordi. (1998). *Concepto, formación y profesionalización de: el educador social, el trabajador social y el pedagogo social*. València: Nau Llibres.
- Sedó, Carles (1999). *Treballant com a educadora o educador social*. Barcelona: Edicions Pleniluni.
- Soler, Pere, (2005). *L'educació social avui, la intervenció educativa a Catalunya*. Girona: Universitat de Girona. Departament de Pedagogia, Estudis d'Educació Social.

Revistes i articles

- Caride, José Antonio (2003). Las identidades de la educación social a *Cuadernos de Pedagogía*, núm. 321 pp. 48-51.
- *Quaderns d'Educació Social*, any 2007. núm. 10. Ètica i educació social. La passió d'un repte.
- *Quaderns d'Educació Social*, any 2005. núm. 5. Educació social i polítiques socials. Una reflexió necessària.

Bibliografia complementària

- Cacho, Xavier. (1998). *L'educadora i l'educador social a Catalunya*. Barcelona: APESC.
- Forés, Anna; Vallvé, Montserrat (2005). *Quan la didàctica porta el nom d'Educació social*. Barcelona: Claret
- Goñi, Alfredo (2003). *L'educació social un repte per a l'escola*. Barcelona: Graó.
- Orte, Carmen; March, Martí (2001). *Pedagogía de la inadaptación social*. València: Nau Llibres.
- Planella, Jordi (2003). *L'Educació social projectes, perspectives i camins*. Barcelona: Ed. Pleniluni.
- Petrus, Antonio (1997). Concepto de Educación Social. Dins: Petrus, A. (coord.) *Pedagogía Social*. Barcelona: Ariel, pp. 9-39.

Revistes i articles

- Gómez, Miquel (2000): Sectors i àmbits d'intervenció de l'educació social. Aproximació conceptual. *Temps d'Educació*, n. 24, pp. 409-425.
- L'Educació social al segle XXI vers una pedagogia de l'acompanyamen. *Revista Catalana de Pedagogia*, Vol. 2 (2003).

Enllaços

- Col·legi d'Educaadores i educadors socials de Catalunya <http://www.ceesc.cat/>
- Portal de la Educación Social: <http://www.eduso.net/>
- RES, Revista de educación social <http://www.eduso.net/res/>
- Fundació Jaume Bofill: <http://www.fbofill.cat/>
- DIXIT. Centre de documentació de serveis socials. Departament de Benestar Social i Família <http://www20.gencat.cat/portal/site/dixit>

Societat i Cultura

Formació Bàsica

Primer

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Jacint Torrents Buxo

OBJECTIUS:

- L'assignatura vol formar l'estudiant en el coneixement de les bases conceptuals i metodològiques de les ciències socials que li permetin reconèixer la seva pròpia ubicació en la vida social. Marcs conceptuals que l'han de capacitar per acostar-se als diversos entorns socials de les persones o col·lectius en situació de conflicte social des d'una perspectiva local i global, a fi de poder planificar intervencions educatives amb una actitud de compromís.
- Donar el marc teòric i els recursos per conèixer l'entorn social des d'una perspectiva crítica, interessada i comunicativa d'intervenció educativa.
- Posar en valor el treball cooperatiu com a estratègia d'empatia i implicació amb els entorns socials i culturals.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Tenir habilitats per a la crítica i autocrítica.
- Tenir habilitat per comunicar-se amb col·legues i experts d'altres camps.
- Tenir capacitat per generar noves idees (creativitat).
- Saber argumentar i establir relacions sistèmiques entre diferents àmbits del coneixement.
- Desenvolupar una actitud receptiva i empàtica.
- Ser capaç de respectar i fomentar els drets fonamentals de les persones.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer els diferents àmbits de la vida en societat des d'una perspectiva antropològica, cultural, sociològica, històrica, política i filosòfica.
- Identificar les desigualtats i conèixer les estratègies i mecanismes de prevenció i compensació de les mateixes.
- Desenvolupar una actitud de coneixement de les persones i dels col·lectius participants dels diferents àmbits de l'educació social.
- Ser capaç de treballar en la complexitat i incertesa del context.

CONTINGUTS:

1. Les ciències de la societat i de la cultura. Orígens, camps d'estudi i mètodes. Conceptes i teories.
2. Els orígens i l'evolució de la humanitat. Les societats i les cultures. Les migracions humanes.
3. Les institucions socials. Família, clan, tribu, nació, estat. Grups d'adscripció identitària.

4. Les desigualtats socials. Exclusions de classe, d'edat, de gènere i d'ètnia. L'estat del benestar i l'exclusió social.
5. La societat de la informació. Societats i cultures en un món global. La gestió cultural en la intervenció social i educativa. Àgors glocals.

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés:

- Al finalitzar cada un dels temes del programa es realitzaran exercicis en formats diversos de comprensió i síntesi dels continguts treballats.
- Seguiment del procés d'aprenentatge de cada estudiant i de cada grup de treball a partir de les tutories.

Avaluació de resultats:

Punts - Realització d'exercicis, exposicions i activitats a classe?1.5 - Redacció d'un treball individual en forma d'autobiografia educativa compartit amb totes les assignatures de primer quadrimestre?3 - Realització d'una prova final sobre els continguts del programa?4 - Assistència, interès i participació en les classes i les activitats proposades?1.5

Total?10

Per aprovar l'assignatura cal superar satisfactòriament cadascun dels apartats.

L'assignatura és de convocatòria única i per tant durant el període de proves i activitats de recuperació que s'especificaran en el pla de treball caldrà recuperar els elements d'avaluació no assolits en el període de docència, ja sigui presentant els treballs endarrerits, revisant els continguts de les tutories perdudes i/o recuperant l'exàmen.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Aguirre, A. (ed.) *Conceptos clave de antropología cultural*. Barcelona: Daimon, 1982.
- Ben Jelloun, T. *El racisme explicat a la meua filla*. Barcelona: Empúries, 1998.
- Besalú, X.; Campani, G.; Palaudàrias, J.M. *La educación intercultural en Europa*. Barcelona: Pomares-Corredor, 1998.
- Cachón, L. *La ?España inmigrante?: marco discriminatorio, mercado de trabajo y políticas de integración*. Barcelona: Antrhopos, 2009.
- Casquete, J. (Ed.) *Comunidades de muerte*. Barcelona: Antrhopos, 2009.
- Carbonell, F. *Inmigración: diversidad cultural, desigualdad social y educación*. Madrid: MEC, 1995.
- Cardús, S. (coord.) *La mirada del sociòleg* Barcelona: Proa / UOC, 1999.
- Castells, M. *La era de la informació* 3 vols. Madrid: Alianza Editorial, 2001.
- Chomsky, N.; Dietrich, H. *La aldea global* Tafalla: Txalaparta, 1997.
- Diversos Autors. *Desigualtat i canvi*. Barcelona: Biblioteca Universitària, n. 34, Proa / UAB, 1997.
- Luque, C. *Ells truquen a la porta* Barcelona: La Campana, 2000.
- Llobera, J.R. *Manual de antropología social* Barcelona: UOC / Pòrtic, 1999.

Complementària

- Barley, N. *El antropólogo inocente*. Barcelona: Anagrama, 1997.
- Barbosa, M.; Yébenes, Z. (coords.) *Silencios, discursos i miradas sobre la violencia*. Barcelona: Antrhopos, 2009.
- Berger, P.L. *Invitació a la sociologia. Una perspectiva humanística* Barcelona: Herder, 1986.
- Bourdieu, P. *Sobre la televisió* Barcelona: Edicions 62, 1997.
- Cavalli-Sforza, L.L. *Gens, pobles i cultures* Barcelona: Proa, 1997.
- Contreras, J. (comp.) *Los retos de la inmigración* Madrid: Talasa, 1994.

- Delgado, M. *Diversitat i integració* Barcelona: Empúries, 1998.
- Diversos Autors. *Las razas humanas* 8 vols. Barcelona: Oceano, 1995.
- Flecha, R. *La nueva desigualdad cultural*. Barcelona: El Roure, 1990.
- Geertz, C. *La interpretación de las culturas*. Barcelona: Gedisa, 1992.
- Goodall, J.; Bekoff, M. *Los diez mandamientos*. Barcelona: Paidós, 2003.
- Goytisolo, J. i Naïr, S. *El peaje de la vida*. Madrid: Aguilar, 2000.
- Harris, M. *Antropología cultural*. Madrid: Alianza, 1995.
- Leakey, R. E. *La formación de la humanidad*. Barcelona: Ediciones del Serbal, 1981.
- León, E. (Ed.) *Los rostros del Otro. Reconocimiento, invención y borramiento de la alteridad*. Barcelona: Antrhopos, 2009.
- Masllorens, A. *El quart món*. Barcelona: Barcanova, 1991.
- Naïr, S. *La immigració explicada a la meva filla*. Plaza/Janés, 2001.
- Pérez de Cuéllar, J. *La nostra diversitat creativa*. Barcelona: Centre Unesco de Catalunya, 1997.
- Parcerisa, A. *Didáctica en educación social*. Barcelona: Graó, 1999.
- Pujadas, J. J. *Etnicidad. Identidad cultural de los pueblos*. Madrid. Eudema, 1993.
- Sartori, G. *La sociedad multiètnica*. Madrid: Taurus, 2001.
- Seglers, A. *La immigració a Catalunya explicada als joves*. Barcelona: Pòrtic, 2001.

Revistes

- *Edgar Morin. Sociología* Antrhopos, 1982.
- *La pobreza* Antrhopos, 2002.
- *Fronteres identitàries, fronteres simbòliques* Revista d'Etnologia de Catalunya, núm: 33, 2008.
- *Noves famílies, noves identitats*.
- *Revista d'Etnologia de Catalunya*, núm: 32, 2008.
- *Inmigració: tres models* Revista d'Etnologia de Catalunya, núm: 24, 2004.
- *Etnografia, fronteres culturals i viatge* Revista d'Etnologia de Catalunya, núm: 22, 2003.
- *Nova antropologia de la Mediterrània* Revista d'Etnologia de Catalunya, núm: 16, 2000.
- *Cultures urbanes contemporànies* Revista d'Etnologia de Catalunya, núm 36, 2010.

Tècniques d'Expressió i Comunicació

Formació Bàsica

Primer

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Laura Vilardell Domenech
- Llorenç Soldevila Balart
- Rosa Maria Guell Devesa

OBJECTIUS:

L'assignatura és instrumental i serveix per introduir l'alumnat als gèneres discursius propis de la comunitat universitària, tant orals com escrits, així com també als gèneres discursius propis de l'àmbit professional específic. Aquest plantejament permet vincular-la amb altres assignatures del grau, en la mesura que dota l'alumnat d'eines per produir, comprendre i interpretar textos dels àmbits científic, acadèmic i professional en llengua catalana.

Els objectius específics són:

Objectius

- Conèixer i utilitzar els diferents gèneres discursius, orals i escrits, propis dels àmbits universitari i professional.
- Aprendre a utilitzar la llengua amb rigor formal (convencions estilístiques, tipogràfiques, etc.) i lingüístic (estàndard oral i escrit de la llengua catalana).
- Garantir que l'alumnat adquireixi un nivell de competència lingüística i comunicativa adequats per tal de poder-se comunicar amb eficàcia i precisió en l'àmbit acadèmic i professional.
- Desenvolupar estratègies de recerca d'informació, d'anàlisi i de construcció de coneixement a partir de la pròpia experiència i la dels altres, saber-la documentar, fonamentar i comunicar de forma oral i escrita.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Comunicar-se de forma oral i escrita en la pròpia llengua nativa.
- Tenir habilitat en l'ús de la informació (habilitat per comprendre i analitzar la informació de fonts diferents).
- Tenir habilitats per a la crítica i autocrítica.
- Tenir capacitat per generar noves idees (creativitat).
- Tenir habilitat per treballar amb autonomia.
- Evidenciar l'adquisició i pràctica d'hàbits d'aprenentatge adequats i la capacitat d'emprendre les tasques.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Ser capaç de plantejar la investigació i redacció del coneixement professional.

CONTINGUTS:

1. La competència comunicativa oral i escrita
  1. El/la professional d'Educació Social i la comunicació
  2. L'escriptura acadèmica. Definició, objectius d'escriptura i tipus de destinatari en relació amb:
    1. el coneixement,
    2. el procés d'ensenyament-aprenentatge
    3. els requeriments de la universitat, i
    4. la comunicació
  3. Registre col·loquial respecte del registre formal: característiques en contrast.
2. El procés de composició textual.
  1. Planificació: objectiu d'escriptura, destinatari i representació de l'escrit.
  2. Textualització: anticipacions del destinatari. Model escriptor-lector.
  3. Revisió: revisions de contingut; revisions de forma. Guies de revisió.
3. El text acadèmic
  1. Adequació textual. Parts del text i funcionalitat.
  2. Coherència textual: organització de la informació i progressió temàtica. Puntuació i paràgrafs.
  3. Cohesió textual: mecanismes de referència, clàusules de relatiu, normalitzacions, connectors i marcadors d'ordre.
  4. Intertextualitat: citacions directes, citacions indirectes. Obstrucció del plagi.
  5. Ús convencional d'alguns signes gràfics: cursiva, cometes, canvi de font o de cos de lletra.
4. El discurs oral formal
  1. Estructura bàsica. Procés de planificació.
  2. Fluïdesa lingüística. Aspectes no verbals.
  3. Estratègies de captació de l'atenció. Suports visuals.
  4. Assaig i autoconfrontació.

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés:

L'avaluació de l'assignatura és continuada. Al llarg del semestre l'alumnat realitzarà tres blocs (tasques orals i escrites, un projecte d'escriptura i una prova escrita final) que, d'acord amb un pla de treball, li permetran anar assolint els continguts de l'assignatura. El/la professora en farà el seguiment a les sessions de treball dirigit i a les tutories individuals. Hi haurà, també, la lectura obligatòria d'un llibre. Cal tenir en compte que:

- Totes les produccions, tant orals com escrites, es realitzaran en llengua catalana.
- S'han d'aprovar tots els blocs per separat (tasques, projecte i prova).
- El termini de lliurament/execució de totes les activitats de l'avaluació és improrrogable.
- Qualsevol activitat que presenti deficiències formals, de normativa o de redacció no serà avaluat de contingut.
- Cal consultar regularment l'aula virtual de l'assignatura.

Bloc I - Tasques orals i escrites

- Les tasques orals i escrites són activitats breus de caràcter individual i/o grupal, que es realitzaran a dins i fora de l'aula.
- La nota d'aquest bloc serà el resultat dels percentatges que s'establiran en aquesta part al llarg del semestre.
- Les tasques no realitzades o no presentades en el termini previst equivaldran a un 0 i no es podran lliurar posteriorment.

Bloc II - Projecte d'escriptura

El projecte d'escriptura consisteix en l'elaboració d'un text biogràfic a partir d'una o més lectures.

Bloc III - Prova escrita final

La prova escrita final és una activitat individual en què l'estudiant evidencia el seu procés d'aprenentatge a la darrera setmana de docència.

Avaluació de resultats:

L'assignatura té una única convocatòria oficial. La qualificació final serà el resultat de les tres notes obtingudes dels tres blocs, que cal tenir aprovats per separat, i en els percentatges que s'indiquen a continuació:

- Bloc I: Tasques orals i escrites 35%
- Bloc II: Projecte d'escriptura 40%
- Bloc III: Prova escrita final 25%

Durant la setmana de recuperació (setmana del 10 al 13 de juny de 2014) només es podrà recuperar el bloc III.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Baró, Teresa. *Parlar i convèncer. Receptes per a fer bones presentacions en públic*. Barcelona: Serbal, 2011.
- Cassany, Daniel. *La cuina de l'escriptura*. Barcelona: Empúries, 2002.
- Coromina, Eusebi. *Manual de redacció i estil*. Vic: El 9 Nou, 2008.
- Cuenca, Maria Josep. *Gramàtica del text*. Alzira: Bromera, 2008.

Complementària

- Cassany, Daniel. *Esmolar l'eina. Guia de redacció per a professionals*. Barcelona: Empúries, 2007.
- Castellanos i Vila, Josep-Anton. *Quadern: normativa bàsica de la llengua catalana*. Bellaterra: Institut de Ciències de l'Educació, Universitat Autònoma de Barcelona, 1997.
- Castellanos i Vila, Josep-Anton. *Manual de pronunciació: criteris i exercicis d'elocució*. Vic: Eumo, 2004. Barcelona: Empúries, 2007.
- Cuenca, Maria Josep. *Sintaxi catalana*. Barcelona: UOC, 2003.

Webgrafia

- <http://www.iec.cat> (Institut d'Estudis Catalans)
- <http://www.termcat.cat> (TERMCAT)
- <http://sl.uvic.cat> (Serveis Lingüístics de la Universitat de Vic).
- <http://www.parla.cat> (Aprender Català a Internet)
- http://wuster.uab.es/web_argumenta_obert (ARGUMENTA. Competències lingüístiques i comunicatives)

Evolució de l'Educació Contemporània

Formació Bàsica

Segon

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Joan Soler Mata

OBJECTIUS:

El coneixement de l'evolució de l'educació contemporània ens dóna eines per comprendre millor la realitat educativa actual i un conjunt de pistes i orientacions de cara a afrontar la nostra tasca educativa en el futur. Després d'analitzar els principals elements que conformen el mapa de l'educació contemporània i estudiar el pensament i les experiències socioeducatives d'alguns dels pedagogs i pedagogues més rellevants, els continguts de l'assignatura també ens aproparan a l'evolució de l'educació social a Catalunya durant el segle XX.

Objectius:

- Analitzar els corrents pedagògics contemporanis més rellevants.
- Conèixer els plantejaments i les propostes educatives dels pedagogs i pensadors més rellevants de l'època contemporània.
- Conèixer la tipologia de les institucions socioeducatives, els objectius i finalitats i la seva organització a partir del coneixement de la seva evolució al llarg de l'època contemporània.
- Conèixer l'evolució dels diferents àmbits de l'educació social a Catalunya al llarg del segle XX.
- Dominar estratègies de comprensió de textos pedagògics escrits i documents visuals, captar-ne el significat i saber-los llegir i aplicar en el context actual.
- Desenvolupar estratègies de recerca d'informació i documentació, construir coneixements i saber-los comunicar de forma oral i escrita.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Tenir habilitat en l'ús de la informació (habilitat per comprendre i analitzar la informació de fonts diferents).
- Tenir capacitat d'expressió i comunicació oral i escrita en diferents llengües.
- Tenir curiositat intel·lectual.
- Tenir capacitat per aprendre i reflexionar sobre el procés d'aprenentatge.
- Fomentar la cultura de la pau i els valors democràtics.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer els fonaments del coneixement pedagògic, psicològic i sociològic de l'educació.
- Conèixer els diferents àmbits professionals de l'educació social.
- Ser capaç d'establir relacions entre la teoria i pràctica professional.

- Analitzar i conèixer les dimensions ètica i política de l'educació.

CONTINGUTS:

Introducció: El mapa de l'educació contemporània

1. Del progrés i el somni il·lustrat a la crisi de la modernitat: processos de construcció i processos de ruptura.
2. De l'escola a la ciutat educativa: l'educació per a tothom i l'educació al llarg de la vida.

Pedagogies i pràctiques d'educació social

1. Educació i llibertat: Paul Robin i la visió anarquista de l'educació integral. Ellen Key i l'educació en el ?segle de l'infant?. Fernand Deligny i la pedagogia sense projecte.
2. Educació i dimensió social: A.S. Makarenko, la col·lectivitat i el treball. Eglantine Jebb i la protecció de la infància a l'Europa d'entreguerres. Gramsci i el compromís polític amb l'educació. Amadou Hampaté Bâ i l'apropament a l'educació en les altres cultures.
3. Educació i participació: John Dewey i l'educació democràtica. Marthe Fillion, Lilli Lochner i Suzanne Lobstein a l'Home ?Chez Nous?: un model d'educació activa per a infants abandonats. Janusz Korczak i les repúbliques d'infants.
4. Educació i lluita contra les desigualtats: H.C. Kofoeds i el treball social amb persones adultes. Paulo Freire i l'educació alliberadora. Lorenzo Milani i la pedagogia de Barbiana. Ivan Illich i el moviment de la desescolarització.
5. Educació, temps lliure i animació sociocultural: Baden-Powell i l'escoltisme. Maria Zambrano i l'experiència de las Misiones Pedagógicas. Joaquim Franch i la pedagogia del grup i del projecte.

L'evolució de l'educació social a Catalunya al segle XX

1. Els drets de la infància i l'adolescència. Les institucions de protecció dels menors.
2. Dels ateneus obrers a les escoles d'adults: l'alfabetització de persones adultes i la formació permanent. La transició escola-treball, les escoles-taller i la inserció laboral.
3. L'educació en el lleure i l'animació sociocultural: colònies d'estiu, espais i moviments juvenils.
4. Els serveis d'atenció a les persones: de l'assistència social al desenvolupament comunitari.
5. L'atenció a la diversitat: de la segregació a la inclusió social.

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés:

- Activitats de classe i de treball personal: comentari d'articles, textos i altres documents escrits o audiovisuals (pel·lícules, documentals, etc.); preparació de col·loquis en petit grup; debats col·lectius, etc. Es tracta d'activitats que es realitzaran o s'orientaran a la classe i tindran relació amb la part del programa que s'estigui treballant. Aquestes activitats s'avaluaran de forma continuada al llarg del quadrimestre.
- Entrevistes individuals d'avaluació: tutories individuals sobre el temari i les activitats de classe i treball personal i sobre la realització del treball individual escrit.
- Reunions grupals d'avaluació: tutories i reunions de grup sobre l'orientació i el seguiment del treball de preparació de l'exposició oral.

Avaluació de resultats:

L'avaluació dels resultats de l'assignatura es farà a partir dels següents elements:

a) Treball en grup: exposició oral a classe

Estudi sobre un educador/a i anàlisi d'una institució o experiència socioeducativa del segle XX a Catalunya. Preparació d'una exposició oral a la classe tot seguint les orientacions que es donaran a l'inici de curs.

b) Treball individual a partir de la lectura d'un llibre

Redacció d'un assaig a partir de la lectura d'un llibre que es podrà escollir entre els que es proposin a l'inici del curs. Durant els primers dies de classe es donaran orientacions i es presentaran els llibres que es podran escollir per a la realització d'aquest treball.

c) Prova escrita: comentari de text:

La prova consistirà en la realització, de forma individual, d'un comentari escrit a partir de textos de la pedagogia contemporània.

L'assignatura té una única convocatòria oficial. La nota final de l'assignatura es calcula a partir de la ponderació dels següents aspectes:

-Activitats de classe i treball personal.....	3
-Treball de grup:exposició oral.....	2
-Treball individual: lectura i comentari d'un llibre.....	3
-Prova escrita: comentari de text	2
Total	10

La suma només es farà quan els quatre apartats estiguin superats satisfactòriament. En el Pla de Treball es concretaran els terminis i les possibilitats de recuperació dels apartats no superats dins el quadrimestre en el qual s'imparteix l'assignatura. Si després de les activitats de recuperació hi ha algun apartat no superat, l'assignatura queda pendent per al proper curs acadèmic.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica:

- Cambi, F. *Las Pedagogías del siglo XX*. Madrid: Editorial Popular, 2006.
- Carreño, M. (ed.) *Teorías e instituciones contemporáneas de educación*. Madrid: Síntesis, 2000.
- Diversos autors. *Pedagogías del siglo XX*. Barcelona: CissPraxis/Cuadernos de Pedagogía, 2000.
- González-Agàpito, J.; Marquès, S.; Mayordomo, A.; Sureda, B. *Tradició i renovació pedagògica. 1898-1939*. Barcelona: Publicacions Abadia de Montserrat/ IEC, 2002.
- Houssaye, J. (dir.). *Quinze pedagogs: la seva influència, avui*. Barcelona: UOC/Proa, 1995.
- Mallart, J.; Teixidó, M.; Vilanou, C. (eds.) *Repensar la pedagogia, avui*. Barcelona: Societat Catalana de Pedagogia/Eumo Editorial, 2001.
- Negrín, O.; Vergara, J. *Teorías e instituciones contemporáneas de educación*. Madrid: Editorial Centro de estudios Ramon Areces, 2005 (2ª ed.)
- Planella, J. *Ser Educador. Entre Pedagogía y Nomadismo*. Barcelona: UOC, 2009.
- Pozo Andrés, M. del Mar (ed.) *Teorías e instituciones contemporáneas de educación*. Madrid: Biblioteca Nueva, 2004.
- Santolaria, F. *Marginación y educación. Historia de la educación social en la España moderna y*

contemporánea. Barcelona: Ariel, 1997.

- Trilla, J. (coord.) *El legado pedagógico del siglo XX para la escuela del siglo XXI*. Barcelona: Graó, 2001.

Complementària:

- Borràs Llop, J.M. (dir.) *Historia de la infancia en la España contemporánea (1834-1936)*. Madrid: Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales: Fundación Germán Sánchez Ruipérez, 1996.
- Colom, A.J. (coord.) *Teorías e instituciones contemporáneas de la educación*. Barcelona: Ariel, 1997.
- Colom, A.J. *La (de)construcción del conocimiento pedagógico*. Barcelona: Paidós, 2002.
- Diversos autors. *Les pedagogies del segle XX: un primer balanç*. Monografia, *Temps d'Educació*, núm. 24, 2000, p. 7-234.
- Duch, Ll. *La educación y la crisis de la modernidad*. Barcelona: Paidós, 1997.
- Feixa, C.; Saura, J.R.; Costa, C. (eds.) *Movimientos juveniles: de la globalización a la antiglobalización*. Barcelona: Ariel, 2002.
- Fullat, O. *Pedagogía existencialista y postmoderna*. Madrid: Síntesis, 2002.
- Heras, P.; Vilanou, C. (ed.) *Pedagogies del segle XX en femení*. Barcelona: UB/Facultat de Pedagogia, 2000.
- Meirieu, Ph. *Frankenstein educador*. Barcelona: Laertes, 1998.
- Monés, J. (coord.) *La educación en el siglo XX*. Barcelona: Praxis, 2006.
- Monés, J. (coord.) *Pedagogía, política i transformació social (1900-1917). L'educació en el context de la fundació de l'Institut d'Estudis Catalans*. Barcelona: Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana, 2008.
- Negrín, O.; Vergara, J. *Antología de textos de teorías e instituciones contemporáneas de educación*. Madrid: Editorial Centro de Estudios Ramon Areces, 2005.
- Otero, E. (ed.) *Las Misiones Pedagógicas 1931-1936*. Madrid: Sociedad Estatal de Conmemoraciones Culturales/Residencia de Estudiantes, 2006.
- Petrus, A. (coord.) *Pedagogía Social*. Barcelona: Ariel, 1998.
- Popkewitz, T.S.; Franklin, B.M.; Pereyra M.A. (comp.) *Historia cultural y educación*. Barcelona: Ediciones Pomares, 2003.
- Postman, N. *Fi de l'educació*. Vic: Eumo Editorial, 1999.
- Puig, E.; Vila, J. *Cent anys de colònies de vacances a Catalunya (1893-1993): dels inicis a la guerra civil*. Barcelona: Mediterrània, 2005.
- Quintana, J.M. *Educación social. Antología de textos clásicos*. Madrid: Narcea, 1994.
- Soler, P. *L'educació en el lleure a Girona*. Girona: Universitat de Girona/Llibres del Segle, 1995.
- Watson, P. *Historia intelectual del siglo XX*. Barcelona: Crítica, 2002.
- Zweig, S. *El món d'ahir. Memòries d'un europeu*. Barcelona: Quaderns Crema, 2001.

Enllaços

- Conferència Internacional permanent d'Història de l'Educació (ISCHE): http://www.inrp.fr/she/ische/index_esp.htm
- Sociedad Española de Historia de la Educación: <http://www.sc.ehu.es/sfwsedhe/>
- UNESCO: <http://www.unesco.org>
- Pàgina web del professor Philippe Meirieu: <http://www.meirieu.com>
- Associació d'amics del Dr. Korczak (Drets de la infància): <http://www.aidh.org/korczak/>
- Oficina Internacional d'Educació: <http://www.ibe.unesco.org>

Llengua Anglesa per a Usos Acadèmics

Formació Bàsica

Segon

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Anglès

PROFESSORAT

- Jonathan Nicholas Alan Telford
- Laura Vilardell Domenech
- Marta Corominas Salom
- Núria Camps Casals

OBJECTIUS:

En el context global actual, l'accés a la informació ha assolit una importància cabdal. Es calcula que un 80% de la informació emmagatzemada en format electrònic és en llengua anglesa i al voltant d'un 50% de totes les publicacions científiques i acadèmiques s'escriuen en anglès. Per aquest motiu, en aquesta assignatura es treballarà la capacitat d'extreure, comprendre i produir informació en llengua anglesa de forma oral i escrita.

L'alumnat haurà de:

- adquirir l'hàbit de consultar documents escrits i orals en llengua anglesa com a font d'informació sobre els temes relacionats amb l'educació social
- adquirir eines, tècniques i estratègies per poder accedir a informació en documents escrits i orals en llengua anglesa
- adquirir recursos suficients per poder comprendre i interpretar textos dels àmbits científic, acadèmic i professional
- desenvolupar estratègies per expressar-se de forma escrita i oral en llengua anglesa
- desenvolupar la seva autonomia a l'hora de sintetitzar i resumir informació provinent dels textos orals i escrits
- conèixer i utilitzar les estructures gramaticals i vocabulari adients per al context acadèmic i la temàtica de l'educació social
- desenvolupar les habilitats per a presentacions orals en llengua anglesa

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Tenir habilitat en l'ús de la informació (habilitat per comprendre i analitzar la informació de fonts diferents).
- Tenir capacitat d'expressió i comunicació oral i escrita en diferents llengües.
- Tenir capacitat de cerca, recopilació, classificació, anàlisi, síntesi i comunicació.
- Tenir capacitat per treballar en un context internacional i desenvolupar habilitats comunicatives en una llengua estrangera.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Ser capaç de plantejar la investigació i redacció del coneixement professional.

CONTINGUTS:

1. Estratègies per la comprensió general d'un text
2. Estratègies per identificar l'argument d'un text i la informació específica
3. Estratègies per resumir la informació extreta d'un text
4. Estratègies per presentar la informació extreta d'un text de forma oral i escrita

AVALUACIÓ:

L'avaluació de l'assignatura serà continuada, a partir del treball personal, el treball dirigit, les proves parcials, la presentació oral, i la participació a l'aula. Per aprovar l'assignatura caldrà aprovar cadascun dels elements avaluats (2 exàmens, activitats de treball personal, activitats de classe, treball de recerca en grup que es presenta de forma escrita i oral, i participació activa a classe) per separat

Avaluació de procés:

- Treball personal: preparació, presentació i correcció dels treballs (lectures i produccions escrites) d'acord amb els terminis pactats
- Treball dirigit: seguiment del treball de preparació corresponent a la presentació oral en llengua anglesa d'un tema relacionat amb l'educació social
- Participació: assistir a les sessions amb la feina preparada i participar en les discussions dels exercicis d'una manera productiva. Participar d'una forma activa en els treballs en grup

Avaluació de resultats:

- 2 exàmens parcials: proves per avaluar l'assimilació del contingut
- Presentació del Treball de Recerca: presentació en llengua anglesa d'un tema relacionat amb l'educació social. La presentació es farà en grup, tot i que la nota és individual. S'avaluaran les habilitats pel treball en equip

La nota final es calcula a través dels components següents:

- Exàmens (2): 20%
- Treball en grup: 40%
- Activitats de treball personal: 30%
- Participació: 10%

La recuperació de la presentació oral i les activitats de classe es farà durant el període de tancament de l'assignatura. La recuperació dels exàmens i el treball escrit es farà durant el període de recuperació de setembre.

Per poder accedir a la recuperació, s'han d'haver presentat tots els treballs d'acord amb els terminis previstos. Seguint la normativa de la UVic, si el tant per cent de les parts suspeses supera el 50% de la nota global de l'assignatura, la recuperació no serà possible i l'assignatura quedarà suspesa.

Els treballs presentats han de ser inèdits i elaborats pel propi alumne/a.

BIBLIOGRAFIA:

- Diccionari: *Oxford pocket català per a estudiants d'anglès*, (2002), Oxford: Oxford University Press.
- Materials elaborats pel professorat

Polítiques i Serveis Socials

Obligatòria

Segon

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Jordi Ponce Garcia

OBJECTIUS:

L'aparició de la Llei 12/2007 d'11 d'octubre de serveis socials configura un nou sistema de serveis socials que concreta criteris d'universalitat en l'accés a serveis i prestacions i deixa enrere sistemes més assistencialistes. En definitiva, estem davant un nou marc més garantista amb drets concrets reconeguts per a tota la població.

La figura de l'educador/a social resulta clau per desenvolupar l'esperit educatiu de la Llei 12/2007 de serveis socials on es posa de manifest que les prestacions i serveis han de cercar la millora i benestar dels ciutadans generant, quan sigui possible, comportaments autònoms i responsables. Els serveis socials de responsabilitat pública es converteixen doncs en una sortida professional interessant i factible per a nous educadors i educadores socials.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Posar els fonaments del coneixement bàsic de la professió.
- Tenir habilitat per comunicar-se amb col·legues i experts d'altres camps.
- Aplicar el coneixement en la pràctica.
- Saber justificar les decisions pròpies.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer els diferents àmbits professionals de l'educació social.
- Conèixer les principals causes i tipus d'exclusió i desadaptació social i els diferents models d'intervenció.
- Ser capaç d'analitzar i interpretar diagnòstics en l'àmbit socioeducatiu.
- Saber reconèixer els recursos culturals de valor social.

CONTINGUTS:

Política social i serveis socials.

- Política i educació. El marc socioeducatiu.
- Les necessitats socials.
- Models d'intervenció social.
- Introducció als conceptes de marginació social i exclusió social.

Organització territorial dels Serveis Socials:

- Principis de l'organització territorial.
- Equips Bàsics d'Atenció Social Primària (EBASP).
- Organització funcional de la xarxa pública dels serveis socials:

Serveis Socials Bàsics: destinataris del servei, nivells d'atenció, serveis, prestacions i programes.

- EBASP: Eix vertebrador dels serveis socials bàsics. Definició i funcions.
- L'educador/a social dins l'EBASP. Funcions i límits de la tasca educativa.
- L'educador/a social dins un equip multi disciplinar.
- La derivació de casos entre els serveis socials bàsics i els especialitzats.
- L'ajut social o econòmic com part d'un pla de treball (PEI).

Serveis Socials Especialitzats: funcions i àmbits d'intervenció.

Serveis de protecció a la infància i adolescència (DGAIA, EAIA, i altres....)

Serveis de salut mental d'adults (CSMA)

Serveis de salut mental per infants i joves (CDIAP i CSMIJ)

Serveis d'atenció a les drogodependències (CAS, i altres...)

Alguns àmbits d'intervenció des dels EBASP:

- Necessitat social, com les relacionades amb la manca d'habitatge o amb la desestructuració familiar.
- Vulnerabilitat, risc o dificultat social per la infància i l'adolescència.
- Les drogodependències i altres addiccions.
- Violència masclista i les diverses manifestacions de violència familiar.
- Algunes prestacions, programes i serveis utilitzats des dels EBASP: absentismes escolar, centres oberts, Renda Mínima, ajuts econòmics, ...).

AVALUACIÓ:

Avaluació del procés:

Després d'abordar la part general i teòrica de l'assignatura s'efectuarà una prova de coneixements teòrics. L'abordatge pràctic de l'assignatura es realitzarà de forma paral·lela al contingut teòric i tindrà els seus propis mecanismes avaluatius, en forma d'exercicis pràctics (casos reals) relacionats amb els diferents àmbits d'intervenció de l'educador social als SSAP.

Per tant, s'avaluarà al llarg del procés formatiu i mitjançant la observació de la participació dels alumnes. El seguiment dels treballs individuals i/o grupals proposats des de l'assignatura, el complement de formació (en forma de lectures) i la prova de coneixements teòrics, complementen el fil conductor dels aspectes bàsics de l'assignatura.

Avaluació de resultats:

Prova de coneixements teòrics (Bloc 1): Es realitza una prova al final del trimestre. S'avaluen els coneixements adquirits durant el curs. Representa el 60% de la nota final del curs.

Lectures (Bloc 2): Lectura obligatòria d'articles, capítols o llibres proposats pel professor i amb relació directa amb l'assignatura. Un cop llegits cal presentar una fitxa de lectura amb el format indicat al guio de l'assignatura que es facilita a l'inici de curs. Les lectures poden ser un mínim de dues i fins a un màxim de cinc durant el curs. Cal llegir-les totes i presentar les fitxes dins el termini indicat. La mitjana de totes les lectures representarà el 10% de la nota final de curs.

Abordatge de casos pràctics (Bloc 3): el professor exposarà casos i situacions reals on sigui necessària la intervenció de l'educador/a social dels serveis socials. L'alumne/a haurà de plantejar i dissenyar el tipus de preguntes que faria, com intervindrà, a on i quins aspectes abordaria. Aquest bloc s'abordarà a la part final del quadrimestre per tal que l'alumne/a pugui utilitzar els coneixements adquirits a la pròpia assignatura en la realització dels exercicis. Els exercicis dels casos pràctics són obligatoris, la mitjana de tots ells representarà el 30% de la nota final de curs.

NOTA FINAL DE L'ASSIGNATURA:

Prova de coneixements: 60%

Lectures i presentació de fitxes: 10%

Exercicis de casos pràctics: 30%

Per aprovar l'assignatura cal assolir 5 punts sobre els 10 possibles. És requisit indispensable haver fet tot els exercicis i haver realitzat la prova de coneixements.

Les persones que no compleixin els requisits de presentació dels exercicis o prova de coneixement hauran de presentar-se a una segona convocatòria un cop finalitzat el període de docència.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Adelantado, J.; Noguera, Jose A i Rambla, X. "El marco de análisis: Las relaciones complejas entre estructura social y políticas sociales". Adelantado, J. (coord.): *Cambios en el estado del Bienestar*. Barcelona: Icaria-UAB. 2000.
- Benejam, P.; Pagès, J. *Enseñar y aprender ciencia sociales*. Barcelona: Institut Ciències de l'Educació UB, 1997.
- Esping-Andersen, G.: *Los tres mundos del estado del bienestar*. València: Edicions Algons el Magnànim, 1993.
- Herrera, M.; Castón, P. *Las políticas sociales en las sociedades complejas*. Barcelona: Ariel, 2003.
- Montagut, T. *Política social. Una introducción*. Barcelona: Ariel, 2000.
- Llei 12/2007, d'11 d'octubre, de serveis socials. DOGC núm. 4990, de 18/10/2007.
- Parcerisa, A. *Didáctica en la educación social*. Barcelona: Graó, 1999.
- Petrus, A. (coord.). *Pedagogia social*. Barcelona: Ariel, 1997.
- Romans, M. et. al. *De profesión: educador/a social*. Barcelona: Pòrtic, 1999.
- Santolaria, F. *Marginación y educación. Historia de la educación social en la España moderna y contemporánea*. Barcelona: Ariel, 1997.
- UNICEF. *Convención sobre los derechos del niño*. Madrid: Comité español de la Unicef, 1998.

Complementària

- De Mause, LI. *Historia de la infancia*. Madrid: Alianza universidad, 1974.
- Nuñez, V.; Planas, T. *La educación social especializada. Historia y perspectivas: una propuesta metodológica*. Petrus, A. (coord.). *Pedagogía social*. Barcelona: Ariel, 1997.
- Ortega Esteban, J. (coord.). *Pedagogia social especializada*. Barcelona: Ariel, 1999b.

Altres:

- www.eduso.net
- www.escohotado.org
- www.educacion-social.com
- www.ceesc.cat
- www.gencat.cat/benestar/
- www.gencat.cat/justicia/
- www.savethechildren.es

Psicologia Social

Formació Bàsica

Segon

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Pilar Prat Viñolas

OBJECTIUS:

- Adquirir coneixements bàsics sobre els models més rellevants de la Psicologia Social.
- Adquirir coneixements dels conceptes i processos psicosocials fonamentals.
- Prendre consciència de la repercussió dels processos socials i organitzatius en l'individu.
- Ser capaç d'analitzar els factors psicosocials presents en els diferents contextos d'intervenció educativa

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Tenir habilitat en l'ús de la informació (habilitat per comprendre i analitzar la informació de fonts diferents).
- Desenvolupar una actitud receptiva i empàtica.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer els diferents àmbits de la vida en societat des d'una perspectiva antropològica, cultural, sociològica, històrica, política i filosòfica.
- Detectar els factors biològics, ecològics i ambientals que afecten els processos socioeducatius.
- Tenir coneixements sobre els conceptes i processos psicosocials fonamentals.
- Ser capaç d'analitzar els factors psicosocials presents en els diferents contextos d'intervenció pedagògica.
- Desenvolupar una actitud de coneixement de les persones i dels col·lectius participants dels diferents àmbits de l'educació social.
- Ser capaç d'establir relacions entre la teoria i pràctica professional.

CONTINGUTS:

Introducció a la Psicologia Social

- Història de la Psicologia Social
- Mètodes de recerca de la Psicologia Social
- Principals models teòrics
- La percepció i la cognició social.
- Teories de l'atribució
- Fonts d'error en l'atribució
- La influència social

- La identitat social
- La persuasió i les actituds
- La conformitat
- L'obediènciaLa influència de les minories
- La facilitació social
- L'escaqueig social
- El pensament grupal
- Les relacions socials
- Els estereotips, els prejudicis i la discriminació
- L'agressivitat
- L'atracció interpersonal
- La conducta prosocial
- La comparació social
- La competició i la cooperació

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés:

Per l'avaluació del procés de l'assignatura es tindrà en compte la realització de les activitats realitzades a la classe i el treball personal (exercicis, dinàmiques i reflexions que es proposin en el desenvolupament dels diferents temes, individuals i/o grupals), que s'especificaran en el Pla de Treball.

També es tindran en compte les tutories ja siguin individuals o grupals per fer el seguiment del procés de cada estudiant.

Avaluació de resultats:

L'assignatura té una única convocatòria oficial. La nota final de l'assignatura es calcula a partir de la ponderació dels següents aspectes

- Treball personal i individual (procés i resultat) 20%
- Treball de grup (procés i resultat) 30%
- Realització d'una prova escrita individual 50%

Per aprovar l'assignatura cal superar satisfactòriament els tres apartats. En el Pla de Treball es concretaran els terminis i les possibilitats de recuperació dels apartats no superats dins el quadrimestre en el qual s'imparteix l'assignatura.

Si després de les activitats de recuperació hi ha algun apartat no superat, l'assignatura queda pendent per al proper curs acadèmic.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Abric, J.; Moscovici, S. (1999). *Psicología social* (4a ed.). Barcelona: Paidós.
- Arias Orduña, A.V.; Morales, J.F. (2007). *Psicología social* (3a ed.). Madrid: McGraw-Hill.
- Aronson, E.; Escohotado, A.; Gómez, P. (2000). *El animal social*. Madrid: Alianza Editorial.
- Baron, R.A.; Byrne, D. (2005). *Psicología social* (10a ed.). Madrid: Prentice Hall.
- Myers, D.G. (2008). *Exploraciones de la psicología social* (4a ed.). Madrid: McGraw-Hill.
- Myers, D.G.; Dávila Martínez, J.F.J.; Treviño Rosales, M.E.; Pineda Ayala, L.E. (2005). *Psicología social* (4ª ed.). Mèxic: McGraw-Hill.
- Sánchez Vidal, A.; Morales, J.F. (2002). *Psicología social aplicada: Teoría, método y práctica*. Madrid: Prentice Hall.

Complementària

- Cuesta, U. (2000). *Psicología social de la comunicación*. Madrid: Cátedra.
- Cuesta, U. (2004). *Psicología social cognitiva de la publicidad*. Madrid: Fragua.
- Ibáñez Gracia, T. (1997). *Psicología social de l'ensenyament*. Barcelona: Edicions de la Universitat Oberta de Catalunya.
- Morales, J.F. (2008). *Método, teoría e investigación en psicología social*. Madrid: Pearson Educación.
- Vendrell Guarro, E.; Ayer, J.C. (1999). *Dinàmica de grups i psicologia dels grups*. Barcelona: Edicions de la Universitat de Barcelona.

Recursos Expressius Corporals

Formació Bàsica

Segon

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Eva Marichalar Freixa

OBJECTIUS:

Aquesta assignatura vol ser un espai creatiu que permeti a l'alumnat adquirir consciència d'un mateix com a persona i com a educador/a social mitjançant eines dramàtiques que alhora li permetin viure la seva futura professió a partir del cos, l'expressió i l'art.

L'assignatura establirà ponts i línies de treball amb altres assignatures de primer curs i atorgarà especial importància a la relació que es dona entre el cos i l'espai.

Objectius:

- Prendre consciència del propi jo.
- Enriquir el llenguatge corporal i aprendre a utilitzar-lo com a mitjà d'expressió.
- Desenvolupar habilitats dramàtiques que permetin adquirir un mitjà de relació satisfactori amb l'entorn i els altres.
- Obtenir recursos per aplicar les eines dramàtiques en la pràctica professional.
- Introduir-se i conèixer altres àmbits artístics d'expressió relacionats amb la pràctica professional (teatre social, espai públic...).
- Crear un espai integrador des d'on treballar els diferents àmbits d'estudi i de treball a partir d'una òptica artística.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Tenir habilitat per treballar en un equip interdisciplinari.
- Aplicar el coneixement en la pràctica.
- Tenir capacitat per adaptar-se a situacions noves.
- Tenir capacitat per generar noves idees (creativitat).

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer propostes organitzatives, metodologies i recursos didàctics per a l'acció socioeducativa en l'àmbit del desenvolupament comunitari.
- Ser capaç de desenvolupar habilitats dirigides a l'autoconeixement (maduresa, equilibri emocional, autocontrol, etc.).
- Promoure processos de participació i acció comunitària.
- Saber reconèixer els recursos culturals de valor social.

CONTINGUTS:

1. Iniciació a l'expressió corporal
  1. Desenvolupament de l'espontaneïtat
  2. Treball de la tècnica
2. Joc dramàtic
  1. Desenvolupament de la creativitat
  2. Tècniques d'improvisació
  3. Aproximació a les tècniques dramàtiques
3. L'expressió corporal i dramàtica com a agent educatiu social
  1. Relació d'experiències
  2. Aproximació a les tècniques de teatre social
  3. El cos i l'espai (aplicació pràctica)

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés

Mitjançant la utilització i comparació de diferents tècniques d'avaluació (autoavaluació, coavaluació, avaluació professor-alumne/a, avaluació entre iguals) s'establiran uns criteris de puntuació que permetin valorar el seguiment i progrés de l'alumnat en relació als objectius establerts. Serviran com a instruments d'avaluació les següents eines de treball: diari personal, carpeta d'aprenentatge, fòrums de debat, participació i seguiment de les activitats durant les sessions de classe i la integració dels nous conceptes, habilitats i actituds adquirits a través de l'anàlisi i reflexió de les pròpies activitats.

L'avaluació de procés representa un 70% del total de la nota final i NO és recuperable.

Avaluació de resultats

L'alumnat haurà de representar o lliurar activitats plantejades a partir de les sessions de classe i de treball dirigit. Aquestes activitats seran individuals o en grup i inclouran representacions dramàtiques i d'expressió, exposicions orals i treballs d'anàlisi i síntesi.

L'avaluació de resultats representa un 30% del total de la nota final i ES POT RECUPERAR durant el plaç de recuperacions establert a final del semestre.

L'assignatura té una única convocatòria oficial.

Per aprovar l'assignatura cal tenir aprovades tant l'avaluació de procés com l'avaluació de resultats. En el cas que un d'aquests apartats quedés suspès, l'alumne/a s'hauria de matricular de nou i tornar a cursar l'assignatura.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Goleman, D; Kaufman, P; Ray, M. *El espíritu creativo*. Barcelona: Zeta, 2009.
- Motos Teruel, T.; Aranda, L.G. *Práctica de expresión corporal*. Ciudad Real: Ñaque, 2004.

Complementària

- Abellan, J. *Boal contra Boal [manuscrit]*. Barcelona: Institut del Teatre, 2001
- Aymerich, M.; Aymerich, C. *L'expressió mitjà de desenvolupament*. Barcelona: Llar del llibre, 1980.
- Boal, A. *Juegos para actores y no actores*. Alba Editorial, 2002.

- Boal, A. *El arco iris del deseo*. Alba Editorial, 2004.
- Caride, J.A.; Vieites, M. F. *De la educación social a la animación teatral*. Gijón: Trea, 2006.
- Castillo, C. *Improvisación. El arte de crear el momento*. Ciudad Real: Ñaque, 2007.
- Motos Teruel, T.; Tejedo, F. *Prácticas de dramatización*. Barcelona: Humanitas, 1987.
- Prado Márquez, B.; Martínez Andreo, C. *Expressió dramàtica: Eina d'intervenció per l'educador/a social*. Universitat de Girona: 2002.
- Ridocci Fernández, M. *Creatividad corporal*. Ciudad Real: Ñaque, 2005.
- Root-Bernstein, R.M. *El secreto de la creatividad*. Barcelona: Kairós, 2002.
- Ucar Martínez, X. *Animació socio-cultural i teatre: avaluació de la intervenció socio-cultural amb tècniques i elements teatrals*. Universitat Autònoma de Barcelona: 1993.
- Ucar Martínez, X. *El teatro en la animación sociocultural: técnicas de intervención*. Madrid: Diagrama, 1992.

Enllaços

- Forn del teatre Pa'tothom: <http://www.patothom.org>
- Associació Teatre Social i de l'Oprimit, Barcelona: <http://www.impactateatre.org>

ASSIGNATURES DE SEGON CURS

Didàctica

Obligatòria

Primer

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Nuria Simo Gil

OBJECTIUS:

L'assignatura proposa treballar cinc eixos en relació al treball educatiu reflexiu d'educadores i educadors socials: el sentit educatiu de l'acció socioeducativa, la relació educativa, les decisions metodològiques, la planificació de propostes educatives i la reflexió sobre la pràctica. L'assignatura ofereix, també, les eines conceptuals i d'anàlisi al voltant del treball educatiu que planifiquen i duen a terme els educadors i educadores socials del projecte, centre o institució que s'estudiarà en l'assignatura Treball Interdisciplinari.

Objectius

- Identificar i analitzar els diferents elements presents en les accions educatives de les educadores i els educadors socials.
- Aprofundir en els elements presents en la relació educativa entre educador/a i educands en els processos d'ensenyament i aprenentatge.
- Conèixer, planificar, aplicar i valorar estratègies metodològiques i recursos que permetin elaborar propostes d'acció educativa en l'àmbit de l'educació social.
- Contextualitzar les accions educatives en relació a l'entorn on es duen a terme i a les possibilitats i límits dels educadors i educadores socials

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Tenir capacitat d'organitzar i planificar.
- Comunicar-se de forma oral i escrita en la pròpia llengua nativa.
- Tenir habilitat en l'ús de la informació (habilitat per comprendre i analitzar la informació de fonts diferents).
- Tenir capacitat per prendre decisions.
- Tenir habilitats per a la crítica i autocrítica.
- Posseir habilitats interpersonals.
- Apreciar la diversitat i multiculturalitat.
- Adoptar un compromís ètic.
- Preocupar-se per la qualitat professional.
- Tenir capacitat per aprendre i reflexionar sobre el procés d'aprenentatge.
- Desenvolupar una actitud receptiva i empàtica.
- Ser capaç de respectar i fomentar els drets fonamentals de les persones.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer els fonaments del disseny i ús dels recursos socioeducatius en la pràctica educativa.
- Conèixer i utilitzar les estratègies i els recursos socioeducatius propis dels diferents àmbits de l'educació social.
- Identificar i reconèixer el coneixement educatiu viu i experiencial.
- Conèixer i analitzar les diferents funcions i tasques de la persona educadora social.
- Desenvolupar l'avaluació contínua dels processos socioeducatius amb la persona, el grup i la comunitat.

CONTINGUTS:

Bloc 1: El sentit de l'acció socioeducativa

- Per a què eduquem?: Finalitats que orienten l'acció socioeducativa
- Didàctica i educació social: Trets definitoris d'aquesta relació
- El concepte d'acció socioeducativa: Com l'orientem

Bloc 2: La relació educativa

- Els llocs de les relacions educatives
- Els indrets personals de cada educadora o educador
- Les possibilitats i oportunitats d'aprendre de les persones

Bloc 3: Les decisions metodològiques

- Els paradigmes que guien les decisions de les educadores i els educadors socials
- Les accions educatives: els continguts que ens proposem
- Estratègies metodològiques: la coherència entre el sentit educatiu i l'acció
- El sentit educatiu de l'avaluació

Bloc 4: Planificació de les propostes educatives

- Les finalitats educatives
- Els continguts educatius
- Les estratègies metodològiques
- L'avaluació formativa

Bloc 5: Reflexió sobre la pràctica

- La innovació educativa en les propostes
- La investigació-acció
- El treball educatiu en xarxa

Bloc 6: Proposta d'acció educativa de la institució

- El projecte educatiu
- Anàlisi d'un projecte d'acció educativa. Valoració didàctica
- La pràctica educativa: metodologies d'acció socioeducativa

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés: (40%)

- Seguiment individual del diari personal que expliqui la relació educativa que s'ha establert amb una persona concreta
- Seguiment del treball en petit grup al voltant de la planificació, posada en pràctica i avaluació d'una proposta educativa
- Realització de treballs en petit grup i individuals
- Assistència i implicació en les sessions de classe

Avaluació de Resultats: (60%)

- Treball Individual a partir de la relació educativa establerta amb una persona concreta (20%)
- Treball en grup: Realització, posada en pràctica i avaluació d'una proposta educativa a la resta del grup classe.(20%)
- Treball individual: Reflexió educativa de les propostes de la resta dels grups de la classe (20%)

En el cas de no superar l'avaluació de procés caldrà presentar-se a una prova individual final durant les setmanes de recuperació.

En el cas de no superar l'avaluació de resultats caldrà recuperar les parts corresponents durant les setmanes de recuperació.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Carbonell, Francesc i Martucelli, Danilo (2009) *La reconversió de l'ofici d'educar*. Vic/Barcelona: Eumo Editorial/Fundació Jaume Bofill.
- Delors, Jacques (1996) *Educació: Hi ha un tresor amagat a dins*. Barcelona: UNESCO.
- Forés, Anna i Parcerisa, Artur (2003) ?Didàctica i educació social: una convivència plena de possibilitats?? *Educació social. Revista d'intervenció Socioeducativa* núm. 25.
- Forés, Anna; Vallvé, Montserrat (2005) *Quan la didàctica porta el nom d'educació social*. Barcelona: Claret.
- Flecha, Ramon (1997) *Compartiendo palabras. El aprendizaje de las personas adultas a través del diálogo*. Barcelona: Paidós.
- Funes, Jaume (2010) *9 ideas clave: educar en la adolescencia*. Barcelona: Graó.
- Gimeno Sacristan, José (coord.) *Saberes e incertidumbres sobre el currículum*. Madrid: Morata.
- Meirieu, Philippe (1998) *Frankenstein educador*. Barcelona: Laertes.
- Morin, Edgar (2001) *Los siete saberes necesarios para la educación del futuro*. Barcelona: Paidós.
- Parcerisa, Artur (1999) *Didáctica de la educación social. Enseñar y aprender fuera de la escuela*. Barcelona: Graó.

Complementària

- Angulo, José Felix; Blanco, Nieves (1994) *Teoría y desarrollo del currículum*. Màlaga: Aljibe.
- Berga, Anna (2007) *Adolescència femenina i risc social*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Col·lecció Aportacions, 30.
- Comas, Marta; Molina, Encarna; Tolosanas, M. (2008) *Identitats. Educació, immigració i construcció identitària*. Vic: Eumo Editorial/Barcelona: Fundació Jaume Bofill.

Educació al Llarg de la Vida

Formació Bàsica

Primer

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Xavier Tornafoch Yuste

OBJECTIUS:

L'assignatura proposa als alumnes un marc teòric i d'anàlisi dels processos socioeducatius presents i necessaris en la societat contemporània. L'educació al llarg de la vida ha estat present i considerada en diversos moments de la història, però és en la societat actual quan emergeix com una necessitat reconeguda, lligada a la vida de les persones. L'assignatura pretén una aproximació global al concepte d'educació al llarg de la vida a partir de la introducció al marc teòric, de la descripció i anàlisi de les implicacions i relacions respecte la societat actual, del paper de l'educació social i d'algunes qüestions per al debat i la reflexió en el marc del context actual.

- Conèixer i comprendre el concepte, els fonaments teòrics i la perspectiva històrica de l'educació al llarg de la vida.
- Reconèixer, interrelacionar i integrar el paper de l'educació social en diferents àmbits i dimensions que comprèn l'educació al llarg de la vida.
- Conèixer i analitzar algunes experiències d'educació permanent.
- Analitzar i reflexionar sobre la realitat actual en perspectiva de necessitat i oportunitat per a l'educació al llarg de tota la vida.
- Identificar i analitzar els processos d'aprenentatge de les persones, grups o col·lectius a través de les històries de vida.
- Desenvolupar actituds crítiques, obertes, actives i compromeses amb un mateix i amb l'entorn social en el marc de l'educació al llarg de la vida.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Tenir capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Tenir capacitat d'organitzar i planificar.
- Posseir habilitats interpersonals.
- Apreciar la diversitat i multiculturalitat.
- Tenir curiositat intel·lectual.
- Tenir capacitat per aprendre i reflexionar sobre el procés d'aprenentatge.
- Fomentar la cultura de la pau i els valors democràtics.
- Desenvolupar una actitud receptiva i empàtica.
- Ser capaç de respectar i fomentar els drets fonamentals de les persones.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Aplicar de manera crítica i reflexiva la raó en la pràctica educativa.
- Identificar i reconèixer el coneixement educatiu viu i experiencial.
- Acompanyar i intervenir en processos educatius.
- Desenvolupar una actitud de coneixement de les persones i dels col·lectius participants dels diferents àmbits de l'educació social.
- Ser capaç de treballar en la complexitat i incertesa del context.
- Ser capaç d'establir relacions entre la teoria i pràctica professional.
- Desenvolupar actituds i valors en la pràctica educativa relacionats amb els drets humans.

CONTINGUTS:

Bloc 1. Introducció al marc teòric del concepte d'educació al llarg de la vida.

- Definició i aproximació terminològica.
- Conceptes fonamentals vinculats a l'educació al llarg de la vida. Àmbits i dimensions.
- Descripció de la perspectiva històrica del concepte.

Bloc 2. L'educació al llarg de la vida a la societat actual.

- Globalització econòmica v. mundialització solidària.
- La societat contemporània i les sinergies educatives.
- Les ciutats educatives.

Bloc 3. L'educació social i l'educació al llarg de la vida.

- El paper de l'educació social.
- Experiències d'educació permanent.
- Les històries de vida.

Bloc 4. Debats i reflexions actuals entorn l'educació al llarg de la vida.

- Model econòmic v. model integral.
- Allargament de l'educació bàsica v. educació al llarg de la vida.
- L'educació al llarg de la vida: algunes paradoxes i reflexions.

AVALUACIÓ:

L'avaluació de l'assignatura inclou dos moments i es durà a terme mitjançant diferents accions:

Avaluació del procés (40% de la nota final):

- Ús de la tutoria individual i grupal per al seguiment de l'assignatura i dels treballs individuals i grupals. (30%).
- Assistència, participació i implicació en les sessions de classe i de treball dirigit. (30%)
- Participació i seguiment de les activitats individuals i grupals plantejades durant les classes i les sessions de treball dirigit. (40%)

Avaluació de resultats (60% de la nota final):

- Carpeta de treball: (30%)
- Realització en petit grup de les activitats proposades a les classes i sessions de treball dirigit.
- Realització individual de les activitats proposades a les classes i sessions de treball dirigit.
- Treball grupal (organització dels continguts de l'assignatura en el TI). (30%)

- Treball individual de síntesi: continguts treballats, experiències personals i l'informe d'autoavaluació. (40%)

Per aprovar l'assignatura és indispensable superar les diverses parts tant de l'avaluació de procés com de l'avaluació de resultats.

En el cas de no superar algun dels dos moments d'avaluació (procés i/o resultats), caldrà presentar-se a les proves corresponents de les diverses parts durant les setmanes de recuperació, per tal d'aprovar l'assignatura. Aquestes proves i activitats de recuperació es concretaran en el pla de treball a l'inici del semestre.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Cabello, M.J. *Educación permanente y educación social*. Málaga: Aljibe, 2002.
- Caride, J.A. "Las identidades de la Educación Social", *Cuadernos de Pedagogía*, n. 321. Barcelona, 2003.
- Charlot, B. *La relación con el saber, formación de maestros y profesores, educación y globalización. Cuestiones para la educación de hoy*. Uruguay: Ediciones Trilce, 2008.
- Faure, E.; et al. *Aprender a ser. La educación del futuro*. Madrid: Alianza Editorial/Unesco, 1973.
- Freire, P. *Bajo la sombra de éste árbol*. Barcelona: El Roure, 1997.
- Freire, P. *L'Educació com a pràctica de la llibertat*. Vic: Eumo Editorial, col. Textos Pedagògics, n. 13, 1987.
- Freire, P. *Pedagogía del oprimido*. Madrid: Siglo XXI, 1970.
- Gelpi E. *Educación permanente. Problemas laborales y perspectivas educativas*. Madrid: Editorial Popular/EOI, 1990.
- Gelpi E. *Identidades, conflictos y educación de adultos*. Madrid: Diálogos y Universidad, 1998.
- Marchioni, M. *Comunidad, participación y desarrollo*. Madrid: Editorial Popular, 1999.
- Morin. E. *Los siete saberes necesarios para la educación del futuro*. Barcelona: Paidós Studio 2001.
- Morin. E. *Tenir el cap clar. Per organitzar els coneixements i aprendre a viure*. Barcelona: la Campana, 2001.
- Petrus, A., Romand, M. i Trilla, J. *De profesión: Educador (a) social*. Barcelona: Paidós.

Complementària

- Ayuste, A. *Planteamientos de la pedagogía crítica. Comunicar es transformar*. Barcelona: Graó, 1994.
- Barker, P. (coordinador) *Vivir como iguales*. Buenos Aires: Paidós Studio, 1996.
- BICE (Bureau International Catholique de l'Enfance) *La resiliència o el realisme de l'esperança*. Barcelona: Claret, 1999.
- Caritas Española. *Intervenciones ante la exclusión social*. Documentación social, número 135. Octubre/desembre de 2004.
- Caritas Española. *La empresa de inserción a debate*. Documentación social. Caritas española, 2000.
- Castells, M. *La era de la información. Economía y sociedad cultura*. Madrid: Alianza, 1997.
- Delors, J. *Educació: hi ha un tresor amagat a dins*. Barcelona: Centre Unesco de Catalunya, 1996.
- Del Río, E. *Formación y empleo. Estrategias posibles*. Barcelona: Paidós, 1991.
- Diputació de Barcelona. *Diversitat i Ciutadania. Bibliografía básica*. Diputació de Barcelona 2005
- Font, T.; Allepuz, R. *Per una globalització més justa. Parlem?* Barcelona: Justícia i Pau, 2002.
- Galeano, E. *Patas arriba. La escuela del mundo al revés*. Madrid: Siglo XXI, 2001.
- Hallak, J.: *Globalización, derechos humanos y educación*. Dins *El Seminario para el Desarrollo Internacional (ASDI) en Estocolmo*. París: UNESCO-Instituto Internacional de Planeamiento de la Educación, 1999.
- Makarenko, A. *Poema Pedagògic*. Vic: Eumo Editorial, 2006. (ISBN: 978-84-9766-195-9). / *El poema pedagógico*. Madrid: Akal, 1996.
- Navarro, S. *Redes sociales y construcción comunitària*. Editorial CCS, 2004.

Organització d'Institucions Socioeducatives

Obligatòria

Primer

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Maria Carme Aligue Pages

OBJECTIUS:

L'assignatura es planteja com una introducció i aproximació a l'estudi de la gestió i a les realitats de les distintes institucions educatives no formals. Pretén donar a conèixer els elements que caracteritzen aquest tipus d'institucions, la seva gestió, la dinàmica organitzativa i els components organitzatius bàsics (lideratge, voluntariat, màrqueting, finançament?) que es treballen, de forma teòrica. També s'analitzaran i contrastaran diverses organitzacions vinculades al món social, d'oci, laboral, compensatòria?, mitjançant treball de camp i/o veient experiències pràctiques, facilitant que l'assignatura tingui un caràcter aplicat.

Objectius

1. Saber identificar els aspectes que caracteritzen les institucions socioeducatives.
2. Conèixer els principals elements teòrics relacionats amb l'organització d'institucions educatives de caràcter no formal.
3. Saber identificar diferents realitats organitzatives i de gestió en l'àmbit no formal.
4. Saber analitzar pràctiques organitzatives i de gestió dutes a terme dins les institucions d'educació no formal.
5. Proposar criteris i eines per optimitzar la tasca organitzativa.
6. Analitzar la funció directiva i el lideratge en una institució d'educació no formal.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Tenir capacitat d'organitzar i planificar.
- Tenir capacitat per resoldre problemes.
- Tenir capacitat per prendre decisions.
- Posseir habilitats per al treball en equip.
- Posseir habilitats interpersonals.
- Tenir capacitat de lideratge.
- Desenvolupar capacitats i habilitats per al treball en xarxa i en equips multiprofessionals.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer les característiques fonamentals dels entorns socials i laborals d'acció educativa.
- Ser capaç d'analitzar contextos institucionalitzats.
- Ser capaç de gestionar i intervenir en la resolució de conflictes.
- Ser capaç de participar en la gestió i organització de les institucions socials i educatives.
- Ser capaç de participar en la gestió i organització de les institucions socials i educatives.

CONTINGUTS:

Bloc I: Les organitzacions educatives no formals

- Conceptes i tipus d'organitzacions educatives en l'àmbit no formal
- Característiques i principis organitzatius de les institucions socioeducatives
- Marc legal. Formes jurídiques de les institucions
- L'organització no formal des d'una perspectiva sistèmica

Bloc II: Components organitzatius en els centres educatius no formals

Les estructures organitzatives

- Recursos humans
- Recursos materials
- Recursos funcionals

Les dinàmiques organitzatives i gestores

- La gestió de comandament: modalitats i estils de direcció
- El lideratge

El sistema relacional

- La comunicació i la gestió de la informació
- La motivació
- La presa de decisions i la delegació
- La mediació i la resolució de conflictes
- El treball en equip
- Processos de participació
- El treball en xarxa

Bloc III: El màrqueting social

Bloc IV: Avaluació d'institucions educatives no formals

Bloc V: Noves tendències organitzatives

AVALUACIÓ:

L'assignatura té una única convocatòria oficial. La nota final de l'assignatura es calcula a partir de la ponderació dels següents aspectes:

Avaluació de procés (20%)

L'avaluació de procés consta de diferents indicadors que han de tenir-se aprovats individualment per poder superar l'assignatura. Els indicadors són:

- L'assistència i implicació en les sessions de classe
- La participació en activitats relacionades amb entitats i institucions dins o fora de l'aula.
- Tutoria individual del procés d'aprenentatge
- Les tutories de grup per al seguiment del treball grupal i la preparació de la corresponent exposició oral.

Avaluació dels resultats (80%)

Els diferents indicadors que han de tenir-se aprovats per poder superar l'assignatura són:

-

- Les activitats vinculades a cada un dels blocs temàtics que treballarem i que els/les estudiants hauran de lliurar individualment i/o en grup (15%)
- Treball en grup i exposició oral sobre l'organització d'una institució vinculada a l'àmbit socioeducatiu (procés i resultat) (20%)
- Prova individual escrita de caràcter general sobre els continguts del programa (45%)

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Adirondak, S. (1997) *Direcció i gestió de les organitzacions de voluntaris*. Barcelona: Torres Jussana.
- Borràs, I.; Hernández, F.; Luna, L.M. (2001) *Gestió Integral d'entitats 3 ? Gestió Econòmica*. Torre Jussana. Ajuntament de Barcelona. Col·lecció Dossiers & Útils.
- Carpio, M. (1999). *El sector no lucratiu en España*. Madrid: Pirámide.
- Connors, T.D. [ed] (1998). *Manual de les organitzacions no lucratives (2 volums)*. Barcelona: Pleniluni.
- Fantova, F.(2001). *La gestión de organizaciones no lucrativas*. Madrid: CCS.
- Gómez, A. [coord] (1999). *Manual de gestió de les organitzacions no lucratives*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona.
- Leal, A.(2000). *Gestión del marketing social*. Madrid: McGraw-Hill.
- Luna, L.M.; Hernández, F. (2001) *Organització interna ? Gestió Integral d'Entitats 1*. Barcelona: Torres Jussana.
- Tomàs, M. (1997): *Temes bàsics d'organització i gestió d'institucions d'educació no formal*. Bellaterra: Servei de publicacions de la UAB.
- Urgell, J. *Recursos humans a les organitzacions no lucratives*. Barcelona.
- Vernis, A.; Iglesias, M.; Sanz, B.; Solernou, M.; Urgell, J.; Vidal, P. (1997). *La gestió de les organitzacions no lucratives. Treballant per la millora de les associacions*. Barcelona: Proa.
- Vernis, A. [et al.](2004). *Los retos en la gestión de las organizaciones no lucrativas*. Barcelona: Granica

Complementària

- Armengol, C., Feixas, M., Pallarès, R.M. (2000) *Seguint el fil de l'organització*. Bellaterra: UAB.
- Bayon, F. (2002) *Organizaciones y recursos humanos*. Madrid: Síntesis.
- Bornstein David. *Cómo cambiar el mundo. Los emprendedores sociales y el poder de las nuevas ideas*. España: Debate 2005.
- Bretones, X. (2004) *Noves formes de finançament associatiu*. Barcelona: Torres Jussana.
- Costa, J.M. (1998). *Gestió de la qualitat en un món de serveis*. Barcelona: Gestió 2000.
- Chias, J. (1998). *El mercado son personas. El marketing en las empresas de servicios*. Madrid: McGraw-Hill.
- Garau, J. (2002). *Guia para la implantación de la norma Ong con calidad*. Barcelona: Intress
- Gairin, J. (1988). *La organización de instituciones de educación no formal. Educar 13*. Sección de Ciencias de la Educación UAB Barcelona. pp.43-68.
- Guàrdia, R. (1997). *¿Cómo conseguir soporte y recursos privados para una institución sin ánimo de lucro?* Barcelona: Ajuntament de Barcelona ? Torre Jussana.
- Luna, L.M.; Hernández, F. (2001) *La Comunicació ? Gestió Integral d'Entitats 2*. Barcelona: Torres Jussana.
- Martínez, J.L. i alt. (2003) *La acción social de la empresa*. Madrid: Financial Times.
- Palencia-Lefler, M. (2002) *L'activitat professional de cercar recursos*. Barcelona: Pleniluni.
- Sellarès, A. (2002) *Fiscalitat Associativa Pràctica*. Barcelona: Torre Jussana.
- Sichar Gonzalo. (2003) *La empresa socialmente responsable*. Madrid: F. Cideal.

Societat i Entorn

Obligatòria

Primer

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Josep Casanovas Prat

OBJECTIUS:

Aquesta és una assignatura de fonamentació teòrica, que ha de permetre a l'alumne analitzar i interpretar la societat, fixant-se en aquells entorns on hi ha risc d'exclusió social. Condició útil per al treball d'educació social.

És una assignatura relacionada des del punt de vista dels continguts amb l'assignatura de primer curs Societat i Cultura. També és una assignatura que ofereix bases conceptuals i instruments d'anàlisi útils per al desenvolupament del treball interdisciplinari de segon curs.

Els objectius generals de l'assignatura són els següents:

- Donar elements per interpretar críticament el món canviant en què vivim.
- Analitzar la influència de l'entorn en la societat.
- Tractar l'entorn social característic dels principals àmbits d'actuació de l'educació social.
- Utilitzar instruments d'anàlisi de la societat

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Tenir coneixements bàsics generals.
- Tenir habilitat en l'ús de la informació (habilitat per comprendre i analitzar la informació de fonts diferents).
- Tenir capacitat de cerca, recopilació, classificació, anàlisi, síntesi i comunicació.
- Ser capaç de respectar i fomentar els drets fonamentals de les persones.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer els diferents àmbits de la vida en societat des d'una perspectiva antropològica, cultural, sociològica, històrica, política i filosòfica.
- Conèixer les característiques fonamentals dels entorns socials i laborals d'acció educativa.
- Ser capaç de desenvolupar una actitud curiosa i inquieta cap a la realitat social, econòmica, cultural i política de la societat.
- Identificar les desigualtats i conèixer les estratègies i mecanismes de prevenció i compensació de les mateixes.

CONTINGUTS:

1. Bases conceptuals de la societat i l'entorn.
2. El coneixement de l'entorn social.
3. La globalització a escala local i mundial.
4. L'ordenació del territori i l'administració pública.
5. El món urbà com a marc d'intervenció social i educativa.
6. L'habitatge i la cohesió social.
7. Anàlisi de les preocupacions socials rellevants (treball, atur, seguretat ciutadana, immigració, violència de gènere, habitatge, participació ciutadana, oci?)

AVALUACIÓ:

L'avaluació del procés d'aprenentatge es farà a partir de les diverses activitats individuals i en grup que realitzin els alumnes. Es farà un seguiment a través de tutories individuals i en grup.

L'avaluació dels resultats constarà dels elements següents:

- Activitat anàlisi d'un barri 10%
- Treball individual sobre fotografies urbanes 10%
- Comentari de dades socioeconòmiques 20%
- Treball en grup sobre problemàtiques socials 20%
- Prova escrita 40%

La nota final s'obindrà de la suma dels elements anteriors. En el cas que algun alumne no aprovi la prova escrita, encara que la suma de totes les parts doni 5 o més, haurà de recuperar la prova escrita durant la setmana de recuperació. La resta d'elements d'avaluació es recuperen en la setmana de tancament, sempre que no superin el 50% i no s'hagin lliurat en les dues setmanes finals de les classes.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Benejam, P.; Pagès, J. *Enseñar y aprender ciencias sociales*. Barcelona: Institut de Ciències de l'Educació de la UB, 1997.
- Bauman, Z. *Globalització. Les conseqüències humanes*. Barcelona: Portic, 2001.
- Cabré, A. *El sistema català de reproducció*. Barcelona: Proa, 1999.
- Carreras, C. *Geografia humana*. Barcelona: Edicions de la UB, 1998.
- Diversos Autors, *Les desigualtats socials a Catalunya*. Barcelona: Mediterrània, 1999.
- Giner, S. (dir.) *La societat catalana*. Barcelona: Institut d'Estadística de Catalunya, 1998.
- Jouvenel, H. de; Roque, M.A. (dir) *Catalunya a l'horitzó 2010*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1993.
- Risques, M. (dir.) *Història de la Catalunya Contemporània*. Barcelona: Pòrtic, 1999.

Complementària

- Aisa, F.; Vidal, M. *El Raval, un espai al marge*. Barcelona: Editorial Base, 2006.
- Batista, A. *Okupes a Catalunya*. Barcelona: Rosa dels Vents, 2002.
- Bosque, J. et. al. *Pràcticas de geografía de la percepción y de la actividad cotidiana*. Vilassar: Oikos-tau, 1992.
- Carbonell, F.; Martuccelli, D. *La reconversió de l'ofici d'educar. Globalització, migracions i educació*. Vic:

Emmo Editorial/ Barcelona: Fundació Jaume Bofill, 2009.

- *Construcció del civisme i gestió de la convivència a l'espai públic de la ciutat de Barcelona*. Observatori del Sistema Penal i els Drets Humans - Universitat de Barcelona, Fundació Jaume Bofill, 2009.
- Estefanía, J. *Hija, ¿qué es la globalización? La primera revolución del siglo XXI*. Madrid: Aguilar, 2001.
- Tugores, Joan. *I després de la globalització?* Vic: Eumo Editorial, 2008.
- Viejo, R. (ed.) *Les raons dels indignats*. Barcelona: Pòrtic, 2011.

Webgrafia

- Institut d'Estadística de Catalunya: <http://www.idescat.cat/>
- Instituto Nacional de Estadística: <http://www.ine.es/>
- Observatori de la immigració a Catalunya <http://www.migracat.cat/>
- Vision of humanity: <http://www.visionofhumanity.org/>

Treball Interdisciplinari

Obligatòria

Primer

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Josep Casanovas Prat
- Maria Carme Aligue Pages
- Nuria Simo Gil
- Rosa M. Guitart Aced
- Xavier Tornafoch Yuste

OBJECTIUS:

L'objecte de treball de l'assignatura és l'observació i l'anàlisi d'una realitat social i educativa: un centre d'educació social, el seu context i l'activitat educativa que s'hi duu a terme. L'apropament i l'estudi del centre que s'haurà de realitzar es planteja de forma sistèmica, essent necessari la utilització del coneixement adquirit en les assignatures del semestre per analitzar la realitat concreta. L'assignatura per tant pretén interrelacionar els diferents coneixements de les assignatures del semestre i aplicar-los a l'estudi d'un centre així com orientar el treball a realitzar en la realitat concreta objecte d'estudi.

OBJECTIUS

- Prendre consciència de la funcionalitat de les diferents assignatures del quadrimestre així com de la necessitat d'utilitzar-les per a dur a terme la tasca a realitzar en l'assignatura
- Aplicar els coneixements adquirits en el quadrimestre a una realitat determinada
- Apropar-se i investigar un centre d'educació no formal i les relacions que estableix amb l'entorn amb mirada sistèmica
- Conèixer i aplicar instruments d'investigació a una realitat determinada
- Posar en pràctica dinàmiques de treball cooperatiu

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer i saber emmarcar el context institucional i marc legislatiu de l'educació i els serveis socials.
- Ser capaç d'analitzar els factors psicosocials presents en els diferents contextos d'intervenció pedagògica.
- Ser capaç de desenvolupar una actitud curiosa i inquieta cap a la realitat social, econòmica, cultural i política de la societat.
- Ser capaç d'analitzar contextos institucionalitzats.
- Conèixer i analitzar les diferents funcions i tasques de la persona educadora social.

CONTINGUTS:

1. El treball cooperatiu

- Conceptualització
- Finalitats
- Estratègies per desenvolupar el treball de forma cooperativa

2. L'índex: El sentit del treball com un tot.

- Què necessitem saber

3. La relació amb les institucions

- Presentació, negociació
- L'ètica en les relacions i la investigació
- Devolució de la informació

4. La recollida i l'anàlisi de la informació

- La informació necessària. Fonts i instruments per obtenir-la i analitzar-la
- Cerca d'informació i dades documentals
- Tècniques de recollida d'informació: entrevista, observació i notes de camp, qüestionari, anàlisi de documentació del centre

5. La redacció i presentació final del treball

- Característiques de la informació rellevant
- Formats de presentació: oral, escrit, audiovisual

6. La comprensió del marc jurídic per contextualitzar les institucions

AVALUACIÓ:

L'assignatura té una única convocatòria oficial.

Avaluació de procés (20%)

Per al seguiment òptim de l'assignatura es requereix l'assistència i la participació activa en totes les sessions presencials

- Realització de les activitats que es plantegin en les sessions de classe i les de treball dirigit
- Assistència a les tutories grupals i individuals
- Compliment dels terminis establerts en les diferents fases del treball
- Implicació i aportacions al grup de treball

Avaluació de resultats: (80%)

- Treball en grup: Exposició del treball grupal: 10%
- Treball en grup: Dossier grupal sobre l'anàlisi d'una realitat social i educativa: 50%
- Treball individual: Presentació escrita de les reflexions personals sobre l'anàlisi del centre: 20%

BIBLIOGRAFIA:

- Blanchet, A. i altres (1989): *Técnicas de investigación en ciencias sociales*. Madrid: Narcea.
- Cohen, L.; Manion, L. (2000): *Métodos de investigación educativa*. Madrid: Muralla.
- Escudero, José (2004): *Análisis de la realidad local. Técnicas y métodos de investigación desde la Animación Sociocultural*. Madrid: Narcea.
- *Ètica i Educació social. La passió d'un repte*. Monogràfic *Quaderns d'educació social*, 10, octubre 2007.
- Pujolàs, Pere (2008): *El aprendizaje cooperativo*. Barcelona: Graó.
- Rincon, D. i altres (1995): *Técnicas de investigación en ciencias sociales*. Madrid: Dykinson.
- Rué, Joan (1991): *El Treball Cooperatiu*. Barcelona: Barcanova.
- Sandín Esteban, Mª Paz (2003): *Investigación cualitativa en educación: fundamentos y tradiciones*. Madrid: McGraw-Hill.
- Vallès, M. (1999): *Técnicas cualitativas de investigación social*. Madrid: Síntesis.

Acció Socioeducativa amb Persones Adultes

Obligatòria

Segon

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Anna Gómez Mundó
- Xavier Tornafoch Yuste

OBJECTIUS:

L'educació de persones adultes és un àmbit complex, ampli, divers i en contínua transformació per l'estreta relació que manté amb les esferes econòmiques, culturals i simbòliques del context on es desenvolupa. L'assignatura vol aproximar aquesta realitat a l'estudiant per conèixer les possibilitats i frens que el nostre present ofereix per al desenvolupament de propostes educatives, tenint en compte les principals aportacions teòriques que s'han fet en relació a l'etapa adulta des de diferents àrees de coneixement, així com el coneixement d'experiències concretes que ajudin a pensar els aspectes ètics, organitzatius, epistemològics i didàctics fonamentals a tenir en compte en la pràctica educativa amb persones adultes.

Objectius

- Desenvolupar una actitud intel·lectual reflexiva i crítica de les diferents propostes que es presenten en el marc de l'educació de persones adultes.
- Desenvolupar la comprensió i anàlisi dels coneixements que diferents disciplines aporten a la teoria i a la pràctica de l'educació amb persones adultes.
- Conèixer les realitats culturals, econòmiques, socials, polítiques i simbòliques contemporànies que intervenen en les concepcions, preses de decisions i pràctiques educatives amb persones adultes.
- Conèixer propostes organitzatives, metodologies i materials didàctics per a l'educació de persones adultes.
- Col·laborar en la construcció de criteri propi, amb fonamentació teòrica i capacitat reflexiva, com a educadora i educador social en l'àmbit de la formació amb persones adultes.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Tenir capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Adoptar un compromís ètic.
- Tenir capacitat per aprendre i reflexionar sobre el procés d'aprenentatge.
- Saber argumentar i establir relacions sistèmiques entre diferents àmbits del coneixement.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer propostes organitzatives, metodologies i recursos didàctics per a l'educació de persones adultes.
- Aplicar de manera crítica i reflexiva la raó en la pràctica educativa.

- Desenvolupar habilitats per detectar les necessitats educatives d'un context determinat.
- Ser capaç de treballar en la complexitat i incertesa del context.
- Ser capaç d'establir relacions entre la teoria i pràctica professional.

CONTINGUTS:

1. Perspectives actuals de l'Educació Bàsica de Persones Adultes:
  1. Sentits i necessitats de l'E.P.A. en la societat contemporània.
  2. Àmbits, modalitats i propostes educatives en l'educació de persones adultes.
2. Les persones adultes com a aprenents:
  1. Actituds, estereotips vers les persones adultes i el seu procés d'aprenentatge.
  2. Persones participants: aprenents i ensenyants.
  3. Les intel·ligències en les persones adultes. Bases teòriques i concrecions pràctiques.
3. Propostes educatives amb persones adultes:
  1. Les finalitats educatives: control i desenvolupament; el procés educatiu possibilitador o inhibidor.
  2. L'educació de persones adultes com a pràctica de relació: singularitat, disparitat i diferències; poder i autoritat; els temps en la relació d'aprenentatges.
4. Criteris metodològics en l'educació bàsica de persones adultes:
  1. Concepcions de coneixement, sabers i cultura i la seva concreció en la praxis educativa amb persones adultes.
  2. Orientacions didàctiques: diferents propostes curriculars (disciplinar, interdisciplinar i globalitzador) i principis orientadors de la pràctica educativa.
  3. Aportacions de Paulo Freire. La dimensió política de l'educació i la seva proposta metodològica.
  4. Recursos per a l'educació bàsica de persones adultes: materials i espais.
1. Experiències d'educació amb persones adultes. (Aquest punt serà transversal, ja que s'aprofitarà el desenvolupament de continguts de cada bloc temàtic per conèixer un o més projectes o activitats relacionats als diferents tipus de programes d'educació de persones adultes):
  - Alfabetització i Educació Bàsica.
  - Animació i dinamització sociocultural.
  - Participació i desenvolupament comunitari.
  - Formació laboral (contínua i ocupacional).

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés:

La metodologia obliga que l'assignatura sigui una experiència viva de la complexitat de tot procés d'aprenentatge. Per aquest motiu l'escriptura d'un diari personal on es reflexioni i es plasmi tot el procés viscut al llarg del curs constitueix un element important per a l'avaluació de procés. Al llarg del curs l'alumnat pot anar presentant petites entregues a la professora en les sessions de tutoria individual.

- Assistència, participació i implicació en desenvolupament de les sessions de classe.
- En el desenvolupament de cada un dels blocs de l'assignatura, es realitzaran diferents activitats de comprensió i reflexió a partir de lectures d'articles i documents audiovisuals. Aquestes podran ser activitats individuals o grupals.
- Tutories individuals d'avaluació del propi procés d'aprenentatge.
- Tutories de grup.

Avaluació de resultats:

- Treballs individuals
- Treball personal i grupal de les activitats del Pla de Treball.

L'assignatura té una única convocatòria oficial. La nota final de l'assignatura es calcula a partir de la ponderació dels següents aspectes:

Treball personal de les activitats del Pla de Treball (procés i resultat): 30%

Treballs en grup de les activitats del Pla de Treball (procés i resultat): 30%

Treball individual (procés i resultat): 40%

Per aprovar l'assignatura cal superar satisfactòriament tots els apartats a avaluar. En el Pla de Treball es concretaran les activitats i els terminis de lliurament d'aquestes.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Ayuste, Anna. et al. *La formació bàsica de persones adultes: imaginari social, aproximació teòrica, organització democràtica*. Barcelona: Universitat de Barcelona, 2009.
- Diversos autors. *Nuevas perspectivas críticas en educación*. Barcelona: Paidós, 1994.
- Diótima. *El perfume de la maestra*. Barcelona: Icaria, 2002.
- Flecha, Ramón. *Compartiendo palabras. El aprendizaje de las personas adultas a través del diálogo*. Barcelona: El Roure, 1997.
- Freire, Paulo. *La importancia de leer y el proceso de liberación*. Madrid: Siglo XXI, 1984.
- Freire, Paulo. *L'educació com a pràctica de la llibertat*. Vic: Eumo, 1987.
- Freire, Paulo. *A la sombra de este árbol*. Barcelona: El Roure, 1997.
- Freire, Paulo; Macedo, Donaldo. *Alfabetización. Lectura de la palabra y lectura de la realidad*. Barcelona: Paidós, 1989.
- Freire, Paulo. *Pedagogia de l'autonomia*. Xàtiva: Crec i Denes Editorial, 2003
- Galeano, Eduardo. *Las palabras andantes*. Madrid: Siglo XXI, 1999.
- Gelpi, Ettore. *Identidades, conflictos y educación de adultos*. Palma de Mallorca, UIB, Diálogos, 1998.
- Giroux, Henry; Flecha, Ramón. *Igualdad educativa y diferencia cultural*. Barcelona: El Roure, 1992.
- Larrosa, Jorge.; Pérez de Lara, Núria. (comp.) *Imágenes del otro*. Barcelona: Virus, 1997.
- Piussi, Anna M^a; Mañeru, Ana (coords.) *Educación, nombre común femenino*. Barcelona: Octaedro, 2006.
- Skliar, Carlos. *¿Y si el otro no estuviera ahí?. Notas para una pedagogía (improbable) de la diferencia*. Buenos Aires: Miño y Dávila, 2002.

Complementària

- Edwards, Derek.; Mercer, Neil. *El conocimiento compartido*. Barcelona: Paidós, 1988.
- Giroux, Henry. *Cruzando límites. Trabajadores culturales y políticas educativas*. Barcelona: Paidós, 1997.
- Kristof, Agota. *L'analfabeta*. Barcelona: Laertes, 2005
- Medina, Oscar. *Modelos de educación de personas adultas*. Barcelona: El Roure, 1997.
- Mercer, Neil. *La construcción guiada del conocimiento. El habla de profesoras y alumnos*. Barcelona: Paidós, 1997.
- Pascual, Agustí. *Hacia una sociología curricular en educación de personas adultas*. Barcelona: Octaedro, 2000.
- Trilla, Jaume. *Otras educaciones. Animación sociocultural, formación de adultos y ciudad educativa*. Barcelona: Anthropos, 1993.

Acció Socioeducativa en l'Àmbit de la Infància i la Joventut

Obligatòria

Segon

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Joan Sala Baiget

OBJECTIUS:

- Pretén que els estudiants s'apropin a l'estudi i a les diferents realitats de les distintes situacions d'exclusió social que afecten especialment la infància i adolescència.
- Que compreguin els principis segons els quals es treballa a Catalunya en els diferents àmbits on es té cura d'infants i joves amb risc d'exclusió social.
- Que tinguin coneixement dels diferents enfocaments teòrics en què es treballa en aquests àmbits i els problemes de coordinació que impliquen.
- Que coneguin el circuit de Protecció de la Infància i Adolescència a Catalunya i els diferents recursos en què es compta en cada àmbit, en funció de la mancança detectada.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Tenir capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Tenir capacitat d'organitzar i planificar.
- Tenir capacitat per adaptar-se a situacions noves.
- Desenvolupar una actitud receptiva i empàtica.
- Ser capaç de respectar i fomentar els drets fonamentals de les persones.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer les principals causes i tipus d'exclusió i desadaptació social i els diferents models d'intervenció.
- Ser capaç d'analitzar els factors psicosocials presents en els diferents contextos d'intervenció pedagògica.
- Conèixer propostes organitzatives, metodologies i recursos didàctics per a l'acció socioeducativa en l'àmbit de la infància i la joventut.
- Ser capaç de desenvolupar una actitud curiosa i inquieta cap a la realitat social, econòmica, cultural i política de la societat.
- Identificar les desigualtats i conèixer les estratègies i mecanismes de prevenció i compensació de les mateixes.
- Conèixer i analitzar les diferents funcions i tasques de la persona educadora social.
- Ser capaç de trobar l'equilibri i la distància professional òptima davant les situacions socioeducatives.
- Saber elaborar, desenvolupar i aplicar plans, programes i projectes d'acció socioeducativa tenint en compte la diversitat dels subjectes i les característiques dels contextos.
- Ser capaç d'elaborar i formalitzar els documents bàsics que regulen l'acció socioeducativa (projecte educatiu individualitzat, projectes de centre, reglament de règim intern i altres informes educatius).

- Ser capaç d'establir relacions entre la teoria i pràctica professional.

CONTINGUTS:

1. L'exclusió social d'infants i adolescents:
  1. Concepte, definicions, tipus, trets essencials objectius i repercussions subjectives de l'exclusió social.
  2. Socialització, sociabilitat i dissociabilitat.
  3. Alteracions i dificultats de l'infant i/o jove en situació d'exclusió social
2. Casos greus, efectes per als infants i possibilitats d'intervenció:
  1. Els diferents tipus de maltractaments infantils i els seus indicadors
  2. El caràcter resilient de molts infants i adolescents
3. Diferents models d'ideologies i de pràctiques de l'acció educativa
  1. Etapa Repressiva
  2. Etapa Benèfica assistencial
  3. Etapa Terapèutica i les seves diferents versions
  4. Etapa educativa i responsabilitzadora
4. Principis d'acció educativa que inspiren el treball amb infants i adolescents en risc d'exclusió social:
  1. Principis Fenomenològics
  2. Principis d'Orientació Educativa
  3. Principis relacionats amb la dignitat del menor
  4. Principis generals recollits en la nova Llei dels drets i les oportunitats de la infància i adolescència
5. Circuits, eines i recursos dels Àmbits d'Acció en Protecció d'Infants i Adolescents:
  1. El circuit ordinari del Sistema Català de Protecció a la Infància i Adolescència:
  2. Serveis Socials d'Assistència Primària
  3. EAIA i EFIS de la Direcció General d'Atenció a la Infància i Adolescència (DGAIA)
  4. El treball en Centres d'Acolliments, CRAES i CREIS
  5. Funcionament dels Acolliments i de les Adopcions: ICAAA
  6. Àrea Suport al Jove Tutelats i Extutelat (ASJTET)
  7. Treball en casos d'urgència: UDEPMI i EVAMI
6. Circuits, eines i recursos dels Àmbits d'Acció en Justícia Juvenil:
  1. Marc Legal i mesures previstes per la Llei Orgànica 5/00 de 13 de gener de 2000.
  2. El DAM i el treball en Medi Obert
  3. Tipologia i diferents formes de treballar en els centres de Justícia Juvenil:
    1. Oberts
    2. Semioberts
    3. Tancats

AVALUACIÓ:

Avaluació del procés:

En el treball de grup, el professor farà el seguiment del treball mantenint amb cada grup les reunions que consideri oportunes per veure com evoluciona el treball i la implicació de cada membre del grup. En les tutories individuals, el professor farà el seguiment de com porta cada alumne els exercicis individuals i el treball sobre la resiliència.

Avaluació de resultats:

- Es farà una prova d'avaluació final individual sobre la matèria tractada de l'assignatura.
- S'avaluarà l'elaboració i l'exposició oral del treball de grup
- S'avaluarà la implicació de cada estudiant i el ritme seguit en l'execució dels exercicis individuals i del treball individual.

La nota final vindrà donada per la suma de les següents qualificacions parcials:

- Prova d'avaluació individual final: 50%
- Treball de grup, elaboració i exposició 25%
- Treball individual i presentació exercicis 25%

Per aprovar l'assignatura es necessita superar cadascun dels tres apartats

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica:

- Aichhorn, A. *Juventud desamparada*. Barcelona: Gedisa, 2006.
- Casas, F: *Infancia: perspectivas psicosociales*. Barcelona: Paidós, 1998.
- Delgado, B. *Historia de la infancia*. Barcelona: Ariel, 1998.
- Fernández Del Valle, J.; Fuertes, I. *El acogimiento residencial en la protección a la infancia*. Madrid: Pirámide, 2000.
- Funes, J. *Intervenció psicopedagògica sobre problemes de desadaptació social*. Barcelona: EDIUOC, 1997.
- Garrido, V. *La reeducación del delincuente juvenil*. València: Tirant lo Blanch, 1992.
- Gervilla, A. *Familia y sociedad: menores en situación de riesgo*. Madrid: Dykinson, 2000.
- Inglés, A. *El maltractament d'infants a Catalunya*. Barcelona: DEJFE. Departament de Justícia. Generalitat de Catalunya, 2000.
- Marzo, M. *Educador social i infància en situació de risc*. Generalitat de Catalunya, DASC, 2009.
- Panchón, C. *Manual de Pedagogía de la inadaptación social*. Bcelona: Dulac Edicions, 1998.
- Panchón, C. *Situación de menores de 16 a 18 años en centros de protección*. Barcelona: Dulac Edicions, 2001.
- Parcerisas, A. *Didáctica en educación social*. Barcelona: Graó, 1999.

Webs:

- Departament D'Acció Social i Ciutadania de la Generalitat de Catalunya
- Secretaria d'Infància
- Direcció General d'Atenció a la Infància i Adolescència
- Departament de Justícia
- Secretaria de Serveis Penitenciaris, Rehabilitació i Justícia Juvenil

Complementària

- Bringiotty, I. *La escuela ante los niños maltratados*. Barcelona: Paidós, 2000.
- Capdevila, M. i Ferran, M. *Els menors estrangers indocumentats no acompanyats*. Barcelona: CEJFE. Departament de Justícia. Generalitat de Catalunya, 2003.
- Costa, P. *Tribus Urbanas*. Barcelona: Paidós, 1997.
- DGAI. *Què són els EAIA?* Barcelona: CEJFE. Departament de Justícia. Generalitat de Catalunya, 1988.
- DGAI. *Projecte Educatiu marc del Servei de Centres*. Barcelona: CEJFE. Departament de Justícia. Generalitat de Catalunya, 1992.
- Folch i Soler, A.; Ramon Albó i Martí. Barcelona: Oikos-tau, 1995.
- Funes, J. *Mediació i justícia juvenil*. Barcelona: CEJFE. Departament de Justícia. Generalitat de Catalunya, 1994.
- Núñez, V. *Modelos de educación social en la época contemporánea*. Barcelona: PPU, 1990.
- Sala, J. *De Casa Moreta al Centre Residencial Osona*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, DASC, 2010.

- Sánchez- Valverde, Carlos. *La Junta Provincial de Protecció a la Infància de Barcelona 1908-1985*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, DASC, 2009.
- Santolaria, F. *Marginación y educación: Historia de la educación social en la España moderna y contemporánea*. Barcelona: Ariel Educación, 1997.
- Singer, L.R. *Resolución de conflictos*. Barcelona: Paidós, 1996.

Acció Socioeducativa en l'Àmbit Laboral

Obligatòria

Segon

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Esther Fatsini Matheu

OBJECTIUS:

La formació s'ha convertit, en el context actual, en el mitjà per accedir a una feina, millorar-la o canviar-la, i en una font de riquesa no només acadèmica i laboral, sinó personal i social. Tenir un determinat nivell formatiu dóna accés a una inserció en el mercat de treball que també ve condicionada per altres factors bé siguin personals (moment evolutiu en el que es troba la persona, la seva situació social, el gènere o la cultura, entre altres), bé siguin contextuals (estat de l'economia, nivells d'atur, noves ocupacions). En l'assignatura es farà un repàs d'alguns d'aquests processos de construcció d'una identitat professional i ocupacional en les persones.

Objectius

- Conèixer el paper i la necessitat de la formació per al treball.
- Reconèixer els diferents organismes que gestionen la formació i la inserció ocupacional.
- Conèixer algunes mesures per facilitar la transició al mercat de treball.
- Valorar les perspectives de treball professional en aquest àmbit.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer les característiques fonamentals dels entorns socials i laborals d'acció educativa.
- Conèixer les principals causes i tipus d'exclusió i desadaptació social i els diferents models d'intervenció.
- Conèixer propostes organitzatives, metodologies i recursos didàctics per a l'acció socioeducativa en l'àmbit del desenvolupament comunitari.
- Identificar les desigualtats i conèixer les estratègies i mecanismes de prevenció i compensació de les mateixes.
- Conèixer els fonaments teòrics dels processos d'orientació i intervenció per a la integració social i laboral.
- Saber elaborar, desenvolupar i aplicar plans, programes i projectes d'acció socioeducativa tenint en compte la diversitat dels subjectes i les característiques dels contextos.

CONTINGUTS:

1. La formació
  1. El sistema educatiu. Legislació educativa i laboral.
  2. La formació professional reglada. Els cicles formatius. Catàleg de títols de formació professional

3. Formació ocupacional i contínua. Certificats de professionalitat.
  4. Inserció, orientació i formació.
  5. Qualificacions i nivells de competència.
2. El mercat de treball: característiques i problemàtiques.
    1. Característiques del mercat de treball. L'ocupació i l'atur.
    2. Precarietat social laboral.
    3. Els serveis d'ocupació.
    4. Mesures d'actuació per al foment de l'ocupació.
  3. La transició a la vida activa. Estratègies d'inserció/reinserció laboral i comunitària.
    1. Els intermediaris en el mercat de treball. Treball en xarxa.
    2. Les tècniques de recerca de feina com a complementàries a la formació.
    3. El paper de les noves tecnologies en el procés d'inserció/reinserció
  4. Transversal: Experiències i programes d'inserció/reinserció laboral.

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés (30%):

- Activitats individuals i/o col·lectives: seguiment del procés a partir de la presentació dels resultats per escrit (treballs, posters, anàlisi de textos?), presentacions orals col·lectives (debats, col·loquis?) i/o individualitzades (dossier de curs, tutories personalitzades?).
- Treball de grup: seguiment i orientació dels continguts.

Avaluació de resultats (70%):

- Realització d'una prova d'avaluació individual (20%)
- Realització d'una síntesi final de reflexió sobre els continguts (20%)
- Realització d'un treball de grup (30%)

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Adame, M. Teresa (coord.) *Orientació per a la inserció sociolaboral dels joves: Recull d'experiències i materials*. Palma: Universitat de les Illes Balears, 1999.
- Ancín, Ana M^a. *Conciliación de la vida laboral, familiar y personal: hacia una guía de buenas prácticas*. Sevilla: Servicio Andaluz de Empleo, Consejería de Empleo, Junta de Andalucía: Instituto de Desarrollo Regional, Fundación Universitaria, cop, 2009.
- Catalunya. Anuari laboral i d'ocupació [Recurs electrònic]. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Treball i Indústria, 2004.
- Gómez, Mercè, et al. *La inserció laboral com a procés d'intervenció educativa* [Diversos articles]. Barcelona: Fundació Pere Tarrés-Escola de l'Esplai, 2009.
- Grupo Cifo *El formador de formación profesional ocupacional*. Barcelona: Octaedro, 2000.
- Hernando, César *Formación y orientación laboral*. Madrid: Santillana Educación, 2008.
- Orteu, Xavier *La construcción de itinerarios de inserción laboral: una propuesta metodológica*. Barcelona: Gedisa, 2007.
- Palací, Francisco José; Moriano León, Juan Antonio *El Nuevo mercado laboral: Estrategias de inserción y desarrollo profesional*. Madrid: Universidad Nacional de Educación a Distancia, 2003.
- Pallisera, Maria *Anem a treballar: programa de formació laboral: quadern de l'alumne*. Girona: Universitat de Girona, 2008.

- Pallisera, Maria *Anem a treballar: programa de formació laboral: quadern de l'educador*. Girona: Universitat de Girona, 2008.
- Pérez-Díaz, Víctor; Rodríguez, Juan Carlos *La educación profesional en España*. Madrid: Fundación Santillana, 2002.
- Puchol, Luis *Reorientación de carreras profesionales*. Madrid: Esic, 1994.
- Riart, Joan *Elegir una profesión. Proceso de reflexión para elegir bien una profesión*. Barcelona: PPU, 1996.
- Rodríguez, M. Luisa *El mundo del trabajo y las funciones del orientador*. Barcelona: Barcanova, 1992.
- Rodríguez, M. Luisa *Dels estudis universitaris al món del treball: la construcció del projecte professional*. Barcelona: Edicions de la Universitat de Barcelona, 2008. (Llibre web).
- Salvà, Francesca; Nicolau, Inmaculada *Formación e inserción laboral: conceptos básicos, políticas, programas y recursos para la intervención*. Madrid: Pirámide, 2000. (Psicología).
- Sánchez, Angel-Rodrigo *Información y orientación para la inserción laboral*. Ed Corr. Bilbao: Lugano, 2004.
- Santana, L.E., et al. *Homenatge a "Kikiriki" [Diversos articles]: educar y orientar para la vida activa*. Barcelona: Graó Educació, 2009.
- Vaillant, Denise; Marcelo, Carlos *Las tareas del formador*. Archidona: Aljibe, 2001.
- Valls, Mercè *El Pla de transició al treball, programa de garantia social: un model de transició inclusiva*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament d'Educació, 2008.

Complementària

- Alba, Alfonso; Moreno, Fernando *Discapacidad y mercado de trabajo*. Madrid: Gente Interactiva, 2004.
- Almau, Amelia *Los más emprendedores del instituto*. Barcelona: Fontalba, 2010.
- ALOMAR, Elisabeth, et al. *Treball amb suport [Diversos articles]*. Vic: Eumo Editorial, 2007.
- Barà Temes, Javier *Gènere i inserció laboral del col·lectiu universitari*. Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya, 2010.
- Centre de Formació i Treball Flor de Maig *Nous reptes de formació i treball per a persones amb especial dificultat: Documentació ponències*. Barcelona: Diputació de Barcelona. Xarxa de Municipis, 2002.
- Cañedo-Argüelles, Cecilia *Escuela de segunda oportunidad*. Barcelona: Fontalba, 2003.
- Castell, Pere; Santana, Joan Antoni *Immigració i mercat de treball a Catalunya*. Barcelona: CTESC, Consell de Treball Econòmic i Social de Catalunya, 2008.
- Colmenares, Marleny *Menors estrangers: formació i treball: guia per a l'atenció dels menors estrangers en l'accés a la formació i la inserció al mercat laboral*. 2a ed. Barcelona: Ajuntament de Barcelona, Institut Municipal d'Educació, 2009. (Quaderns / Projecte Educatiu de Ciutat Barcelona).
- COPSA. Fons Social Europeu *Insertactiv: nova metodologia per a l'orientació professional i inserció laboral amb col·lectius amb especials dificultats d'inserció*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Servei d'Ocupació de Catalunya, 2004. (Col·lecció NEO: Noves Eines d'Ocupació).
- COPSA. Fons Social Europeu *Plusmotiv: la motivació com a eina metodològica per a la inserció laboral en la població de dones maltractades*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Servei d'Ocupació de Catalunya, 2004. (Col·lecció NEO: Noves Eines d'Ocupació).
- Cortés i Nieto, Tània; Castro, Montserrat *La Reinserció sociolaboral penitenciària a Catalunya*. Universitat de Girona, 2006.
- Cruells, Marta; Igareda, Noelia; Associació de Dones per la Inserció Laboral SURT *Mujeres, integración y prisión*. Barcelona: Aurea, 2005.
- Filella, Gemma (coord.) *La intervenció psicopedagògica en el context no formal. Models d'orientació*. Lleida: Pagès, 1999.
- Filella, Gemma; Amador, Miquel; Universitat de Barcelona *Orientació per a la recerca d'ocupació en la formació ocupacional als centres penitenciaris*. Barcelona: Universitat de Barcelona, 2009.
- Garrell, Daniel. *Situació laboral de la població estrangera a Catalunya: informe 2011*. Barcelona: CERES, Centre d'Estudis i Recerca Sindicals, 2011.
- Heim, Daniela; Puig Dorall, Eva *Surt! Prostitución y exclusión social informe de investigación*. Barcelona: Surt, 2007.

- McCann, Robert M. *Discriminació laboral per raons d'edat*. Barcelona: editorial UOC, 2011.
- Orteu i Guiu, Xavier *Guia d'inserció sociolaboral adreçada als professionals de l'àmbit de les drogodependències*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Salut, 2007.
- Rica Goiricelava, Sara de la [et al.]. *Mujeres y mercado laboral en España: cuatro estudios sobre la discriminación salarial y la segregación laboral*. Bilbao: Fundación BBVA, 2010.
- Rodríguez, Isabel; Franzoni, Laura *Ocupa't: guia metodològica per a l'orientació i la inserció laboral de les dones*. Solsona: Centre Tecnològic Forestal de Catalunya, 2007.
- Santiago, Josep; Pallisera, Maria *Vull treballar!* Universitat de Girona, 2003.
- Vilà, Montserrat; Pallisera, Maria *Acciones a desarrollar desde el centro educativo para facilitar los procesos de inserción laboral de las personas con discapacidad: aportaciones a partir de una investigación*. Madrid: Sociedad Española de Pedagogía, 2006.

Llengua i Societat

Formació Bàsica

Segon

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Llorenç Comajoan Colome
- Rosa Maria Guell Devesa

OBJECTIUS:

L'assignatura és una introducció a l'observació i a l'anàlisi del fet lingüístic en la nostra societat i, especialment, en els àmbits professionals propis de l'Educació Social. A partir d'aquesta mirada, els estudiants podran conèixer i aplicar estratègies i recursos per al foment del coneixement i l'ús social de la llengua en tant que element de cohesió social.

Objectius

- Proporcionar als estudiants eines i instruments que els permetin entendre i prendre consciència de la complexitat del fet lingüístic d'acord amb la seva dimensió cultural, social i política tot fent atenció als territoris de parla catalana.
- Proporcionar als estudiants criteris, experiències, recursos i estratègies metodològiques adequades per a fomentar el coneixement i l'ús socials de la llengua catalana tot fent atenció a les noves migracions.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Tenir capacitat d'organitzar i planificar.
- Tenir habilitat en l'ús elemental de la informàtica.
- Tenir habilitat en l'ús de la informació (habilitat per comprendre i analitzar la informació de fonts diferents).
- Tenir habilitat per treballar en un equip interdisciplinari.
- Saber argumentar i establir relacions sistèmiques entre diferents àmbits del coneixement.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer els diferents àmbits de la vida en societat des d'una perspectiva antropològica, cultural, sociològica, històrica, política i filosòfica.
- Conèixer propostes organitzatives, metodologies i recursos didàctics per a l'educació de persones adultes.
- Conèixer propostes organitzatives, metodologies i recursos didàctics per a l'acció socioeducativa en l'àmbit de la infància i la joventut.
- Ser capaç de desenvolupar una actitud curiosa i inquieta cap a la realitat social, econòmica, cultural i política de la societat.
- Desenvolupar habilitats per detectar les necessitats educatives d'un context determinat.

- Desenvolupar una actitud de coneixement de les persones i dels col·lectius participants dels diferents àmbits de l'educació social.
- Saber reconèixer els recursos culturals de valor social.
- Saber elaborar, desenvolupar i aplicar plans, programes i projectes d'acció socioeducativa tenint en compte la diversitat dels subjectes i les característiques dels contextos.
- Ser capaç d'establir relacions entre la teoria i pràctica professional.
- Dominar els mètodes i les tècniques d'investigació social.

CONTINGUTS:

1. Diversitat lingüística
  - 1.1. Característiques de la diversitat lingüística. Factors explicatius de la diversitat lingüística
  - 1.2. Models d'acollida lingüística
2. La situació sociolingüística a Catalunya
  - 2.1. Aspectes normatius
  - 2.2. Els joves i les llengües
3. Dinamització lingüística
  - 3.1. Ensenyament de llengües a adults
  - 3.2. Recursos per a l'ensenyament de llengües

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés

L'avaluació de l'assignatura és continuada. Al llarg del semestre l'alumnat realitzarà diverses tasques orals i escrites, individuals i grupals, a dins i a fora de l'aula, que d'acord amb un pla de treball li permetran anar assolint els continguts de l'assignatura. La professora en farà el seguiment a les sessions de treball dirigit i a les tutories individuals. Convé tenir en compte que:

- S'han d'aprovar tots els instruments d'avaluació per separat.
- El termini de lliurament/execució de totes les activitats de l'avaluació és improrrogable.
- Qualsevol activitat que presenti deficiències formals, normativa o de redacció, es considerarà no superada.

Avaluació de resultats

La nota final de l'assignatura serà el resultat de les següents notes parcials, que faran mitjana sols en el cas que cadascuna d'elles sigui igual o superior a aprovat (5), i en els percentatges que s'indiquen a continuació:

- Activitats de curs avaluable (individuals i grupals): 15%
- Treball de curs: 20%
- Presentació oral del treball de curs: 5%
- Prova escrita 1: 25%
- Prova escrita 2: 25%
- Participació activa: 10%

La recuperació d'una o més notes parcials es farà durant el període de recuperació de proves i activitats d'avaluació sempre i quan aquestes tasques o activitats s'hagin realitzat i lliurat prèviament, d'acord amb el pla de treball de l'assignatura.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Articles de Didàctica de la Llengua i de la Literatura. *Llengües, ètnies i cultures a l'ensenyament*, núm. 23, gener de 2001.
- Boix, E; Vila, F.X. *Sociolingüística de la llengua catalana*. Barcelona: Ariel, 1998.
- Casas, M; Danés, A. *Tots els colors de la llengua*. Vic: Edicions l'Àlber, 2004.
- Gràcia, Ll. *Llengua i immigració*. Vic: Eumo Editorial, 2010.
- Junyent, C. (coord.). *Llengua i acollida*. Barcelona: Horsori, 2009.
- Vila, I. (coord.) *Bilingüisme i educació*. Barcelona: UOC-Proa, 1998.

Complementària

- Aznar, S.; Terradellas, M.R (coord.). *Incorporació tardana de l'alumnat estranger. 2n simposi Llengua, educació i immigració*. Girona: ICE UdG/ Ed. Horsori, 1999.
- Bastardas, A. *Ecologia de les llengües. Medi, contacte i dinàmica sociolingüística*. Barcelona: Proa, 1996.
- Bibiloni, G. *Llengua estàndard i variació lingüística*. València: 3 i 4, 1997.
- Delgado, M. *Diversitat i integració*. Barcelona: Edicions 62, 1998.
- Delors, J. (coord.). *Educació: hi ha un tresor amagat a dins. Informe per a la UNESCO de la Comissió Internacional sobre Educació per al segle XXI*. Barcelona: 1996.
- Escardó, M. *La biblioteca, un espai de convivència, un espai educador*. Barcelona: Centre Unesco de Catalunya / Ajuntament de Parets del Vallès, 2002.
- Galindo, M; Vila, F.X. ?Els factors explicatius dels usos lingüístics informals entre l'alumnat català: llengua inicial, xarxes socials, competència i llengua vehicular d'ensenyament?. *Noves SL*, hivern 2008 [en línia] http://www6.gencat.cat/llengcat/noves/hm09hivern/docs/Galindo_vila.pdf
- Miguélez, F.; García, T.; Rebollo, T.; Sánchez, C.; Romero, A. *Desigualtat i canvi. L'estructura social contemporània*. Barcelona: Proa-Universitat Autònoma de Barcelona, 1997.
- Querol, E. *Llengua i societat als territoris de parla catalana a l'inici del segle XXI*. Barcelona: Secretaria de Política Lingüística, 2007.
- Secretaria de Política Lingüística. ?Les llengües a Catalunya: resultats de l'Enquesta d'usos lingüístics a la població 2008?. *Llengua i Ús*, 45, p. 75-91.
- Serra, J. M. *Immersion lingüística, rendiment acadèmic i classe social*. Barcelona: Horsori, 1997.
- Solé i Camardons, J. *El poliedre sociolingüístic: una iniciació a la sociolingüística del conflicte*. Barcelona: 3 i 4, 2001.

Pràctiques I

Pràctiques Externes

Segon

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Jonathan Nicholas Alan Telford
- Jordi Bernabeu Farrus
- Marcel Barjuan Lloreda

OBJECTIUS:

Aquesta és la primera assignatura que té crèdits de pràctiques dins del Grau d'Educació Social. La seva finalitat és combinar un període intensiu de contacte amb els diferents centres i/o serveis, així com utilitzar la metodologia de l'anàlisi de cas perquè l'alumnat estudiï amb profunditat una determinada situació i sigui capaç d'arribar a una comprensió holística de la mateixa.

Objectius

- a) Adquirir coneixements bàsics sobre l'anàlisi de casos com una metodologia que ens proporciona dades concretes sobre les quals reflexionar, analitzar i discutir en grup.
- b) Adquirir habilitats de treball cooperatiu per tal de contrastar opinions, acceptar suggeriments i prendre decisions en equip.
- c) Aproximar-se al treball socioeducatiu dels centres de pràctiques
- d) Reflexionar sobre la pràctica de l'educador o educadora social dins els centres.
- e) Saber integrar els coneixements adquirits des de diferents matèries i àrees de coneixement per tal de tenir una comprensió més holística de les diferents realitats socioeducatives.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Posar els fonaments del coneixement bàsic de la professió.
- Tenir capacitat per resoldre problemes.
- Tenir capacitat per prendre decisions.
- Tenir habilitats per a la crítica i autocrítica.
- Posseir habilitats per al treball en equip.
- Adoptar un compromís ètic.
- Aplicar el coneixement en la pràctica.
- Tenir capacitat per aprendre a aprendre.
- Tenir capacitat per generar noves idees (creativitat).
- Preocupar-se per la qualitat professional.
- Saber justificar les decisions pròpies.
- Tenir capacitat per aprendre i reflexionar sobre el procés d'aprenentatge.
- Tenir capacitat de cerca, recopilació, classificació, anàlisi, síntesi i comunicació.
- Saber argumentar i establir relacions sistèmiques entre diferents àmbits del coneixement.
- Saber argumentar i establir relacions sistèmiques entre diferents àmbits del coneixement.
- Desenvolupar una actitud receptiva i empàtica.
- Desenvolupar capacitats i habilitats per al treball en xarxa i en equips multiprofessionals.

- Ser capaç de respectar i fomentar els drets fonamentals de les persones.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer les característiques fonamentals dels entorns socials i laborals d'acció educativa.
- Aplicar de manera crítica i reflexiva la raó en la pràctica educativa.
- Ser capaç de desenvolupar una actitud curiosa i inquieta cap a la realitat social, econòmica, cultural i política de la societat.
- Identificar i reconèixer el coneixement educatiu viu i experiencial.
- Ser capaç de trobar l'equilibri i la distància professional òptima davant les situacions socioeducatives.
- Desenvolupar una actitud de coneixement de les persones i dels col·lectius participants dels diferents àmbits de l'educació social.
- Ser capaç d'acollir els moments d'ambivalència professional i desenvolupar coneixement a partir d'ells.
- Ser capaç de treballar en la complexitat i incertesa del context.
- Ser capaç d'establir relacions entre la teoria i pràctica professional.

CONTINGUTS:

Bloc I.

L'anàlisi de cas com a mètode d'estudi.

Tècniques d'observació i de recollida de dades.

Bloc II

Estada de pràctiques a centres i / o serveis

Bloc III.

Models i desenvolupament del Mètode d'Anàlisi de Cas.

- a. Casos descriptius
- b. Casos avaluatius
- c. Casos enfocats a elaborar decisions.

AVALUACIÓ:

L'assignatura té una única convocatòria oficial. La nota final de l'assignatura es calcula a partir de la ponderació dels següents aspectes

- Període de pràctiques i Diari de Camp (procés i resultat) 50%
- Treballs de grup (procés i resultat) 50%

Per aprovar l'assignatura cal superar satisfactòriament els dos apartats. El període de pràctiques no és recuperable, si resulta suspès s'entén que l'assignatura queda suspesa en la seva totalitat.

L'assistència és obligatòria. No es podran avaluar aquells o aquelles estudiants que no hagin assistit a un mínim d'un 80% de les sessions.

BIBLIOGRAFIA:

- López Caballero, A. (1997). *Iniciación al análisis de casos : Una metodología activa de aprendizaje en grupos*. Bilbao: Mensajero.
- Martínez Sánchez, A.; Musitu Ochoa, G. (1995). *El estudio de casos: Para profesionales de la acción*

social. Madrid: Narcea.

- Nuevo González, E.; Sánchez González, D. (2009). *Adolescentes: 50 casos problemáticos: Análisis psicológico y propuestas educativas*. Madrid: Ccs.
- Gimeno Sacristán, J (2010) *Saberes e incertidumbres sobre el currículum*. Madrid: Morata
- Stake, R.E.; Filella, R. (1998). *Investigación con estudio de casos*. Madrid: Morata.
- Wassermann, S. (1999). *El estudio de casos como método de enseñanza*. Buenos Aires: Amorrortu.

ASSIGNATURES DE TERCER CURS

Acció Socioeducativa per a l'Atenció a la Diversitat

Obligatòria

Primer

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Olga Pedragosa Xucla

OBJECTIUS:

L'assignatura aporta les bases fonamentals per a l'atenció socioeducativa en contextos educatius no formals diversos i plurals. Els principis inclusius d'atenció són l'eix fonamental de l'assignatura, i aporten estratègies i eines d'atenció directa als usuaris en aquest marc d'intervenció. Paral·lelament es desenvolupa també el marc normatiu i legislatiu de referència.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer els diferents àmbits de la vida en societat des d'una perspectiva antropològica, cultural, sociològica, històrica, política i filosòfica.
- Conèixer les característiques fonamentals dels entorns socials i laborals d'acció educativa.
- Conèixer les característiques fonamentals dels entorns socials i laborals d'acció educativa.
- Conèixer les diferents polítiques socials, culturals i educatives en el marc autonòmic, estatal, europeu i internacional.
- Conèixer propostes organitzatives, metodologies i recursos didàctics per a l'acció socioeducativa en l'àmbit de la infància i la joventut.
- Identificar les desigualtats i conèixer les estratègies i mecanismes de prevenció i compensació de les mateixes.
- Desenvolupar habilitats per detectar les necessitats educatives d'un context determinat.

CONTINGUTS:

- Introducció a les diferències individuals. Construcció social de la diferència.
- Evolució històrica i tendències actuals entorn la comprensió de la diferència i la diversitat humana. Organització actual a nivell Europeu i Català.
- Disposicions legislatives entorn les persones amb discapacitat i altres factors d'exclusió social.
- Factors de diversitat: discapacitat i exclusió social.
- L'acció socioeducativa al llarg del cicle vital. Paper de l'educador social: atenció precoç, escolarització, suport a les famílies, promoció laboral i ocupació, oci i comunitat.
- Disseny i organització de la intervenció socioeducativa.
- Ajudes tècniques i tecnològiques per a una atenció de qualitat.
- Serveis i recursos d'assessorament i suport.

AVALUACIÓ:

L'avaluació serà continuada i constarà de la realització de diferents proves individuals sobre el contingut treballat a l'assignatura. A més a més, es farà el seguiment i avaluació de les diferents activitats realitzades individualment i en grup en el marc de les diferents STD i a partir del treball personal de l'alumnat. Per tal de superar l'assignatura, serà imprescindible tenir tots els elements d'avaluació superats per tal d'aprovar l'assignatura.

BIBLIOGRAFIA:

- Alonso, J. (2004): *Autismo y Síndrome de Asperger. Guía para familiares, amigos y profesionales*. Salamanca: Amarú Ediciones.
- Arnaiz, P. de Haro, R. (1997) (Eds.) *10 años de integración en España: análisis de la realidad y perspectivas de futuro*. Murcia: Universidad de Murcia.
- Asociación Americana sobre Retraso Mental (2004). *Retraso mental: definición, clasificación y sistemas de apoyo*. Madrid: Alianza Editorial.
- Barton, L. (1998) (Comp.). *Discapacidad y sociedad*. Madrid: Morata.
- Bueno Martín M. i altres. (2000). *Niños y niñas con ceguera: Recomendaciones para la familia y la escuela*. Málaga: Aljibe
- Cabrerizo, J.; Rubio, M.J. (2007): *Atención a la diversidad. Teoría y Práctica*. Madrid: Pearson.
- Diversos autors (2009) *Buenas prácticas de escuela inclusiva: la inclusión de alumnado con discapacidad: un reto, una necesidad*. Barcelona: Graó.
- Gallardo, M.V.; Salvador, M.L. (1994). *Discapacidad motórica. Aspectos psicoevolutivos y educativos*. Málaga: Aljibe.
- García, C. (2005). *Educación y diversidad*. Málaga: Aljibe.
- Goodman, J. (2000). "Educación para una democracia crítica". *Kikiriki*, 55-56, pp. 55-71
- Ortiz, C. (1995): "¿Las personas con necesidades educativas especiales. Evolución histórica del concepto?". Dins: Verdugo, M.A. (dir.) *Personas con discapacidad*. Madrid. Siglo XXI.
- Soriano Ayala, E. (coord.) (2001): *Identidad cultural y ciudadanía intercultural*. Aula Abierta, Madrid: La Muralla.
- Torres, J.A. (1999): *Educación y diversidad. Bases didácticas y organizativas*. Málaga, Aljibe.
- UNESCO (1995). *Conferencia Mundial sobre Necesidades Educativas Especiales: acceso y calidad*. Madrid.

Acció Socioeducativa per a la Comunitat

Obligatòria

Primer

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Jordi Valldeoriola Roquet

OBJECTIUS:

L'assignatura forma l'alumne per a la intervenció socioeducativa en i des de la comunitat. Els objectius principals són:

1. Conèixer la història, la conceptualització bàsica i el marc teòric del desenvolupament comunitari i les seves relacions amb altres accions de l'univers educatiu.
2. Reflexionar sobre els fonaments metodològics dels plans de desenvolupament comunitari
3. Conèixer les diferents tradicions acadèmiques i professionals de l'educació sociocomunitària.
4. Aprendre a dissenyar i aplicar un projecte d'educació sociocomunitària en una realitat concreta.
5. Conèixer i saber aplicar els mètodes, tècniques i activitats d'educació sociocomunitària.
6. Analitzar diferents experiències de treball socioeducatiu amb la comunitat i conèixer els recursos existents.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Tenir capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Tenir capacitat d'expressió i comunicació oral i escrita en diferents llengües.
- Tenir habilitats per a la crítica i autocrítica.
- Posseir habilitats per al treball en equip.
- Adoptar un compromís ètic.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer propostes organitzatives, metodologies i recursos didàctics per a l'acció socioeducativa en l'àmbit del desenvolupament comunitari.
- Ser capaç d'analitzar i interpretar diagnòstics en l'àmbit socioeducatiu.
- Conèixer els plans de desenvolupament comunitari i local.
- Saber reconèixer els recursos culturals de valor social.
- Saber elaborar, desenvolupar i aplicar plans, programes i projectes d'acció socioeducativa tenint en compte la diversitat dels subjectes i les característiques dels contextos.
- Desenvolupar actituds i valors en la pràctica educativa relacionats amb els drets humans.

CONTINGUTS:

1. Història i fonaments de l'acció socioeducativa ?per? i ?amb? la comunitat
2. Conceptualització bàsica de l'educació sociocomunitària: la tradició francòfona i la tradició anglosaxona
3. Fonamentació epistemològica: la IAP com a metodologia d'intervenció social
4. Funcions de l'acció socioeducativa en l'àmbit comunitari:
5. Models i àmbits d'intervenció:
  - a. Lleure
  - b. Cultural
  - c. Desenvolupament comunitari
  - d. Assistència socioeducativa
6. La participació social i el treball en xarxa com a estratègia educativa
7. La funció de l'educador/a social en el treball comunitari.
8. Planificació i disseny de plans, programes i accions de desenvolupament comunitari
9. Experiències i projectes d'educació sociocomunitària

AVALUACIÓ:

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà al llarg de tot el curs acadèmic mitjançant les activitats descrites en el punt anterior. L'assistència a les classes presencials de l'assignatura és obligatòria. L'estudiant ha d'assistir a un mínim d'un 80% de les classes, en cas contrari es considerarà no presentat. Per poder aprovar l'assignatura s'han de superar totes les activitats d'avaluació.

Avaluació procés (individual i grupal)

Exercicis d'aula, comentaris de text, casos pràctics, estudis de casos, visionat pel·lícula, etc. (20%)

Disseny i elaboració d'un projecte d'educació sociocomunitària en una realitat concreta (40%)

Avaluació resultat (individual)

Examen final (25%)

Treball de reflexió individual sobre les experiències presentades a l'aula (15%)

Els estudiants que durant el curs hagin fet un seguiment adequat de l'assignatura i tot i així els quedi algun aspecte no assolit se'ls donarà l'oportunitat de poder superar la matèria realitzant un treball autònom addicional o refent a alguna de les activitats lliurades o realitzades.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Calvo, A. (2002), *La animación sociocultural. Una estrategia educativa para la participación*. Madrid: Alianza
- Gillet, J.C. (2006) *La animación en la Comunidad. Un modelo de animación socioeducativa*. Barcelona : Graò.
- Llena, A.; Parcerisa, A.; Úcar, X (2009) *10 Ideas clave. La acción comunitaria*. Barcelona: Graò.
- Marchioni, M. (Coord.) (2001) *Comunidad y cambio social. Teoría y praxis de la acción comunitaria*. Madrid: Popular.
- Úcar, X.; Llena, A. (Coords.) (2006) *Miradas y diálogos en torno a la acción comunitaria*. Barcelona: Graò.
- Úcar, X. (Coord.) (2009) *Enfoques y experiencias internacionales de acción comunitaria*. Barcelona : Grao.

Complementària

- Aguilar, M.J. (1991) *Como animar un grupo*. Mèxic: Editorial El Ateneo.
- Froufe, S. (1998). *Técnicas de grupo en animación comunitaria*. Salamanca: Editorial Amaru,
- Perez Serrano, G. (1993) *Elaboración de proyectos sociales. Casos prácticos*. Madrid: Narcea.

- Perez-Campanero, M.P. (1991) *Como detectar las necesidades de intervención socioeducativa*. Madrid: Narcea.
- Taylor, S.; Bogdan, R. (2002). *Introducción a los métodos cualitativos de investigación*. México. Paidós.
- Trilla, J. (1997) (Coord): *Animación sociocultural. Modelos, teorías y ámbitos*. Barcelona: Ariel,
- Ventosa, J.V. (2001) *Desarrollo y evaluación de proyectos socioculturales*. Madrid: CCS
- Villasante, T.R. i altres (Coord.) (2001) *La investigación social participativa*. Barcelona : El viejo Topo.

webgrafia

- Red Iberoamericana de Animación Sociocultural (<http://rianimacion.org/>)
- Revista semestral para animador@s socioculturales y educador@s sociales (<http://quadernsanimacio.net/>)
- Blog de Tècnics superiors en Integració Social i Animador sociocultural pertanyents o afins a la Red Nacional de Integradores y animadores en el Territorio español. (<http://ascprofesional.blogspot.com/>)
- Coordinadora per a l'Animació Sociocultural de Catalunya (CASCAT): (<http://www.cascats.org>)
- Pàgina personal de Mario Viché González (<http://www.quadernsanimacio.net/marioviche/>)
- Revista de pràctiques d'Animació. Brasil (<http://revistapraticasdeanimacao.googlepages.com/>)

Educació Social a Europa

Obligatòria

Primer

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Anglès

PROFESSORAT

- Jonathan Nicholas Alan Telford

OBJECTIUS:

Aquesta assignatura presenta una introducció a la diversitat del treball que es fa avui en dia a Europa en el camp de l'educació social. El primer bloc examina com el concepte de l'educació social ha evolucionat amb el temps, i avalua els reptes actuals que afronten als que treballen en aquest camp. El segon bloc presenta algunes experiències personals de feina amb persones en risc d'exclusió social en diferents països europeus. L'objectiu global és el de proporcionar als estudiants algunes eines per contextualitzar l'educació social a Catalunya i per desenvolupar una avaluació crítica de la seva pràctica.

Educació Social a Europa s'imparteix en anglès com a part del compromís de la universitat per preparar els estudiants per viure i treballar en aquest món cada vegada més mòbil i multilingüe. Per tant, a més de donar a conèixer la diversitat de concepcions i estratègies que s'utilitzen actualment en l'educació social, i incrementar les capacitats de recerca dels estudiants, aquesta assignatura també té com a objectiu desenvolupar les competències dels estudiants en l'ús de la llengua anglesa.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Tenir capacitat d'expressió i comunicació oral i escrita en diferents llengües.
- Tenir capacitat de cerca, recopilació, classificació, anàlisi, síntesi i comunicació.
- Tenir capacitat per treballar en un context internacional i desenvolupar habilitats comunicatives en una llengua estrangera.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer les bases i els fonaments de la pràctica de l'educació social a Europa.

CONTINGUTS:

El curs està dividit en dos blocs. El primer ofereix una perspectiva teòrica que permet entendre la diversitat de l'educació social que s'està realitzant a Europa:

- una classificació inicial dels diferents models de l'educació social
- una exploració d'alguns dels processos socials, polítics i culturals que han generat les diferents concepcions de l'educació social

El segon bloc ofereix experiències personals en l'educació social en diferents països europeus (Finlàndia, Àustria, Anglaterra, Alemanya, ...)

Al llarg de tota l'assignatura, i com a fil conductor que uneix aquests dos blocs, els estudiants realitzaran en grup un projecte de recerca. L'objectiu és el d'identificar i entendre la feina d'un projecte d'educació social en un país europeu, i els processos socials, polítics i culturals que l'han marcat.

AVALUACIÓ:

S'avalua tant el procés d'aprenentatge dels alumnes (treball a classe, participació en el treball en grup, i tutories) com els resultats d'aquest aprenentatge (treball personal, exàmens, presentacions orals i escrites del treball en grup).

Instruments d'avaluació:

- 2 exàmens escrits (1, al final de cada bloc): 30% de la nota final
- Treball personal (2 activitats): 20% de la nota final
- Treball en grup (preparació i presentació: oral i escrita): 40% de la nota final
- Participació: 10% de la nota final

Per aprovar l'assignatura, s'ha d'aprovar tots els elements per separat. Si s'escau, els estudiants tenen la possibilitat de recuperar aquells elements no aprovats. No obstant, seguint la normativa de la UVic, si el tant per cent de les parts suspeses supera el 50% de la nota global de l'assignatura, la recuperació no serà possible i l'assignatura quedarà suspesa.

La recuperació de la presentació oral i les activitats de treball personal es farà durant el període de tancament de l'assignatura. La recuperació dels exàmens i el treball escrit es farà durant el període de recuperació de juny. Els elements recuperats amb èxit obtindran una nota màxima de 5.

La participació activa en els treballs de classe, el treball en grup, i les tutories, és imprescindible. Aquest element de l'avaluació no és recuperable.

Per poder accedir a la recuperació, s'han d'haver presentat tots els treballs d'acord amb els terminis previstos. Treballs no presentats, o presentats fora de termini, no poden ser recuperats.

Els treballs presentats han de ser inèdits i elaborats pel propi alumne/a.

BIBLIOGRAFIA:

Recursos i documents online que fan referència a diversos projectes d'educació social

Seminari de Pràctiques II

Pràctiques Externes

Primer

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Itxaso Tellado Ruiz De Gauna
- Xavier Tornafoch Yuste

OBJECTIUS:

Treballar els buits d'aprenentatge que tindrà l'alumnat davant l'estada de pràctiques en els centres:

- Elements a conèixer i instruments a utilitzar en la relació centre-entorn
- Característiques específiques d'alguns centres
- Situacions polítiques/legislatives d'alguns àmbits d'intervenció social
- Característiques de les tipologies dels col·lectius que atén el centre
- Instruments a utilitzar en les pràctiques (en la detecció de necessitats, en l'observació dels col·lectius...)
- Diari de pràctiques
- Característiques d'un aprenentatge-servei
- Orientar la tasca a realitzar en el centre
- Reflexionar sobre les experiències i vivències de l'alumnat en els centres de pràctiques a partir del treball col·laboratiu de l'alumnat.
- Acompanyar a l'alumnat en l'elaboració de la memòria de pràctiques

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer els diferents àmbits professionals de l'educació social.
- Aplicar de manera crítica i reflexiva la raó en la pràctica educativa.
- Ser capaç de desenvolupar una actitud curiosa i inquieta cap a la realitat social, econòmica, cultural i política de la societat.
- Conèixer els fonaments teòrics dels processos d'orientació i intervenció per a la integració social i laboral.
- Ser capaç d'analitzar contextos institucionalitzats.
- Promoure processos de participació i acció comunitària.
- Ser capaç de participar en la gestió i organització de les institucions socials i educatives.

CONTINGUTS:

- Els coneixements anteriors
- Pràctiques anteriors: a partir de les Pràctiques I fetes a un centre a 2n i de les visites als centres del treball interdisciplinari
- El centre de pràctiques
- El context territorial i social del centre de pràctiques: quina informació rellevant es necessita en funció de les característiques del centre?

- El centre: tipologia segons l'àmbit
- El col·lectiu que atén el centre
- Característiques generals de la tipologia del col·lectiu
- Legislació
- La legislació. En relació al col·lectiu, al centre i als professionals del centre
- Preparació de l'estada al centre
- Preparació de les visites als centres i les intervencions socioeducatives
- El treball personal de les pràctiques als centres
- El diari de pràctiques
- Codi deontològic
- Temes específics d'interès de l'alumnat: ex. *Burnout*
- Bones pràctiques metodològiques, organitzacionals
- Tasca del paper del educador/a, les eines de l'educador/a
- Funcionalitat dels centres i les tasques del centre de pràctiques
- Interrelacions
- Context sociopolític

AVALUACIÓ:

S'avaluaran i hauran d'estar aprovats tots els treballs individuals i col·lectius que es realitzin al llarg de l'assignatura. L'assistència es obligatòria. Amb menys d'un 80% d'assistència l'assignatura no podrà ser avaluada satisfactòriament.

Presentació de treball individual (guió-esquema) 50%

- Seleccionar text (revistes científiques) tema relacionat amb les pràctiques
- Enviar text o referència del text a llegir a la classe i professors
- Elaborar guió-esquema per presentar tema
- Presentar durant 10-15 minuts el tema

Participació a classe i presentació de comentari-reflexió 50%

- Llegir els textos
- Seleccionar paràgrafs per comentar
- Elaborar un comentari de cada text màxim de 5 línies per entregar

BIBLIOGRAFIA:

La bibliografia es recomanarà al llarg del seminari

Pràctiques II

Pràctiques Externes

Segon

Crèdits: 12.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Amalia Susana Creus Quinteros
- Anna Gómez Mundó
- Dolors Rusiñol Cirera
- Eva Marichalar Freixa
- Guiomar Vargas Gomez
- Isabel Carrillo Flores
- Jaume Carbonell Sebarroja
- Joan Sala Baiget
- Jordi Valldeoriola Roquet
- Marcel Barjuan Lloreda
- Maria Carme Aligue Pages
- Miquel Angel Alabart Saludes
- Nuria Simo Gil
- Olga Pedragosa Xucla
- Rosa M. Guitart Aced
- Xavier Tornafoch Yuste

OBJECTIUS:

Les Pràctiques II és una assignatura obligatòria de 12 crèdits ECTS que es realitza a tercer curs de Grau. Està associada al Seminari de Pràctiques II de 6 crèdits ECTS.

L'alumnat parteix del coneixement adquirit el curs anterior, més concretament de l'aprenentatge realitzat en el Treball interdisciplinari sobre la realitat dels centres o serveis d'educació social així com dels aprenentatges realitzats a l'assignatura d'Anàlisi de Casos-Pràctiques I.

El període d'estada als centres o serveis és de vuit setmanes amb un total de 200 hores a realitzar.

En aquest període, l'alumne/a a més de les tasques a realitzar en el centre o servei de pràctiques, ha de dur a terme les tasques establertes per la persona tutora de la Universitat relacionades amb el seu procés formatiu i que continuen en el segon semestre després de l'estada al centre o servei.

Objectius

- Conèixer i observar l'organització i el funcionament del centre o servei de pràctiques així com el seu entorn i les interrelacions que s'estableixen amb la xarxa de serveis i/o entitats del barri o municipi.
- Conèixer la realitat social i cultural de les persones i col·lectius atesos en el centre o servei.
- Conèixer de prop el treball educatiu que es duu a terme en el centre o servei de pràctiques i observar la pràctica educativa que se'n deriva.
- Participar com a persona col·laboradora en les tasques a realitzar en el centre o servei a partir dels criteris a establir per la persona tutora del centre.
- Dur a terme una intervenció educativa en el centre o servei planificada, executada i valorada.
- Relacionar les accions pròpies realitzades en el centre o servei i l'aprenentatge demanat a les pràctiques amb els coneixements discursius universitaris.

- Reflexionar de forma sistemàtica sobre les accions pròpies dutes a terme a les pràctiques a partir de la utilització del Diari de pràctiques.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Ser capaç d'analitzar els factors psicosocials presents en els diferents contextos d'intervenció pedagògica.
- Ser capaç d'analitzar els factors psicosocials presents en els diferents contextos d'intervenció pedagògica.
- Aplicar de manera crítica i reflexiva la raó en la pràctica educativa.
- Ser capaç de desenvolupar una actitud curiosa i inquieta cap a la realitat social, econòmica, cultural i política de la societat.
- Conèixer els fonaments del disseny i ús dels recursos socioeducatius en la pràctica educativa.
- Conèixer i utilitzar les estratègies i els recursos socioeducatius propis dels diferents àmbits de l'educació social.
- Desenvolupar habilitats per detectar les necessitats educatives d'un context determinat.
- Conèixer i analitzar les diferents funcions i tasques de la persona educadora social.
- Ser capaç de trobar l'equilibri i la distància professional òptima davant les situacions socioeducatives.

CONTINGUTS:

1. El servei o centre de pràctiques i el seu context
2. Estudi sobre el grup o el col·lectiu de persones ateses en el centre o servei
3. Treball d'acció socioeducativa realitzat
4. Valoració general de les pràctiques
5. Reflexió sobre el procés d'aprenentatge realitzat

AVALUACIÓ:

L'avaluació de les Pràctiques II té una única convocatòria oficial. La Memòria de Pràctiques es pot recuperar, si és el cas, en la setmana prevista per a la recuperació de la memòria de pràctiques. L'estada al centre, però, no té recuperació. Si no es realitzen satisfactòriament, l'assignatura queda suspesa.

La nota final –que serà posada pel tutor o tutora de la Universitat– serà el resultat de les notes parcials següents:

- Estada al centre o servei: 50%
- Memòria de pràctiques: 50%

Les notes parcials han de ser iguals o superiors al 5.

BIBLIOGRAFIA:

La bibliografia està en funció del col·lectiu tractat a les pràctiques així com de la tipologia del centre o servei de pràctiques

Projectes Socials i Tecnologies de la Informació i la Comunicació

Obligatòria

Segon

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Cristina-isabel Galvan Fernandez

OBJECTIUS:

Aquesta és una assignatura de tercer curs del Grau d'Educació Social, que s'orienta al disseny i a l'anàlisi de projectes d'intervenció socioeducativa mitjançant les tecnologies de la informació i la comunicació. Aquesta finalitat es concreta en els objectius següents:

1. Prendre consciència de l'impacte social de les tecnologies de la informació i de la comunicació (TIC) a la societat actual.
2. Adquirir destreses en la utilització dels diversos tipus de programes informàtics d'accés, gestió i tractament de la informació.
3. Conèixer experiències i recursos digitals per a l'acció social i per al treball socioeducatiu en xarxa.
4. Analitzar els efectes dels mitjans de comunicació de masses com a agents educatius.
5. Planificar projectes d'acció socioeducativa en els quals s'utilitzin les TIC.
6. Potenciar la innovació educativa i professional.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Tenir capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Tenir capacitat d'organitzar i planificar.
- Tenir habilitat en l'ús elemental de la informàtica.
- Tenir habilitat en l'ús de la informació (habilitat per comprendre i analitzar la informació de fonts diferents).
- Tenir capacitat de cerca, recopilació, classificació, anàlisi, síntesi i comunicació.
- Desenvolupar capacitats i habilitats per al treball en xarxa i en equips multiprofessionals.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer les principals causes i tipus d'exclusió i desadaptació social i els diferents models d'intervenció.
- Conèixer propostes organitzatives, metodologies i recursos didàctics per a l'educació de persones adultes.
- Conèixer propostes organitzatives, metodologies i recursos didàctics per a l'acció socioeducativa en l'àmbit de la infància i la joventut.
- Conèixer propostes organitzatives, metodologies i recursos didàctics per a l'acció socioeducativa en l'àmbit de la infància i la joventut.
- Conèixer i utilitzar les TIC i el seu potencial educatiu en el teixit social, cultural i laboral.
- Conèixer els fonaments del disseny i ús dels recursos socioeducatius en la pràctica educativa.

CONTINGUTS:

1. Implicacions socials i culturals de la Societat de la Informació

- Implicacions de les TIC sobre la cultura i l'educació
- Competència digital des d'un enfocament comunicatiu, social i participatiu
- Processos de comunicació i interacció pel treball socioeducatiu en xarxa i les comunitats d'aprenentatge

2. Els Mitjans de Comunicació de masses com a agents educatius

- Coneixement de la naturalesa dels mitjans de comunicació de masses i del llenguatge audiovisual
- El paper de l'educació en la construcció de la capacitat crítica davant dels missatges dels mitjans de comunicació de masses.

3. Eines i recursos digitals aplicats a l'educació social

- Software específic d'accés, gestió i tractament de la informació
- Metodologies formatives d'acció socioeducativa mitjançant les TIC
- Aplicacions del Web 2.0
- Recursos i portals educatius en Xarxa

4. Projectes d'acció socioeducativa amb el suport de les TIC

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés:

Acompliment del pla de treball.

Procés individual d'aprenentatge seguit per cada estudiant.

Procés de treball de grup seguit per cada equip de treball.

Tutories individuals per al seguiment de les activitats de classe.

Tutories de petit grup per al seguiment del treball.

Avaluació de resultats:

Realització de les activitats de classe (30%)

Portafoli reflexiu (20%)

Realització i exposició d'un treball grupal que contempli l'aplicació de tecnologies digitals a un dels àmbits de l'acció socioeducativa (50%)

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

Casado, R. Alfabetización digital ¿Qué es y cómo debemos entenderla? A Casado, R. (coord.) ?Claves de la alfabetización digital?. Barcelona: Ariel, 2007.

Castells, M. La era de la información. Economía, sociedad y cultura. Vol. 1, 2, 3. Madrid: Alianza, 1997.

Cobo, C.; Moravec, J. W. Aprendizaje Invisible. Hacia una nueva ecología de la educación. Barcelona: Laboratori de mitjans interactius. Publicacions i Edicions de la Universitat de Barcelona, 2011.

de Pablos, J. Tecnología Educativa. La formación del profesorado en la era de Internet. Málaga: Aljibe, 2009.

March, M.X. ?Els mitjans de comunicació social com a agents d'educació social?. Educació Social, revista d'intervenció socioeducativa, 1997, núm. 7, p.21-40.

Martínez, A. ?La enseñanza y el aprendizaje de las tecnologías de la información y la comunicación en la intervención socioeducativa?. Cuadernos de trabajo social, 2004, vol. 17, p.237-253.

Ortoll, E. et al (coord.). L'alfabetització digital en els processos d'inclusió social. Barcelona: UOC, 2006.

O'Reilly (2006). Qué es web 2.0. Patrones del diseño y modelos del negocio para la siguiente generación del software [en línia]. [Consulta: 29 de juny de 2012]. Disponible a:

<http://societaddelainformacion.telefonica.es/jsp/articulos/detalle.jsp?elem=2146>
Planella, J.; Vilar, J.; Pie, A.; Sáez, J.; Úcar, X. La pedagogía social en la sociedad de la información. Barcelona: UOC, 2006.
Prensky, M. Digital Natives, Digital Immigrants [en línia]. MCB University Press, 2001, Vol. 9 No. 5. [Consulta: 29 de juny de 2012]. Disponible a:
<http://www.marcprensky.com/writing/Prensky%20-%20Digital%20Natives,%20Digital%20Immigrants%20-%20Part1.pdf>
Reig R. Medios de comunicación y poder en España prensa, radio, televisión y mundo editorial. Barcelona: Paidós, 1998.
Sevillano, M. Nuevas Tecnologías en Educación Social. Madrid: McGraw-Hill / Interamericana de España, 2008.
Rodríguez Illera, J.L., Londoño Monroy, G.M. (2009). Los relatos digitales y su interés educativo. Educação, Formação y Tecnologias, 2(1), 5-18. Disponible a: <http://eft.educom.pt>
Travieso, J.L.; Planella, J. ¿La alfabetización digital como factor de inclusión social: una mirada crítica?. UOC Papers, 2008, n. 6.
Wolf, M. Los efectos sociales de los media. Barcelona: Paidós, 1994.
Wolton, D. Internet, ¿y después? Una teoría crítica de los nuevos medios de comunicación. Barcelona: Gedisa, 2000.

Complementària

Gutiérrez, M. Alfabetización digital. Algo más que ratones y teclas. Barcelona: Gedisa, 2003.
Hernández, M.J.; García, E.; Pizarro, N. El valor de la participación digital: consideraciones educativas para la web 2.0. IV Congreso Educared, octubre 2007.
Majó, J.; Marquès, P. La revolució educativa en la era Internet. Barcelona: Cisspraxis, 2002.
McLuhan, M. La Aldea global transformaciones en la vida y los medios de comunicación mundiales en el siglo XXI. Barcelona: Gedisa, 1995.
Negroponte, N. El Mundo digital un futuro que ya ha llegado. Barcelona: Ediciones B, 1999.
Postman, N. La desaparició de la infantesa. Vic: Eumo Editorial, 1990.
Sancho, J.M. Para una tecnología educativa. Barcelona: Gedisa, 2000.

Webgrafia

Col·legi d'Educadores i Educadors Socials de Catalunya. <http://www.ceesc.es>
El Portal d'Educació Social. <http://www.eduso.net>
Projecte Òmnia. Accés a les Noves Tecnologies. <http://www.xarxa-omnia.org>
Ministerio de Educación y Ciencia. Tecnologías de la Información y la Comunicación educativas. <http://www.mec.es/educa/tice/index.html>
Unesco. <http://www.unesco.org>
Pangea, Internet solidario. <http://www.pangea.org>
Revista Mitjans. <http://mitjans.pangea.org/>
Enciclopedia virtual de Tecnología Educativa. <http://dewey.uab.es/pmarques/evte.htm>
Digital Storytelling. <http://storytelling.greav.net/es/>

ASSIGNATURES DE QUART CURS

Mètodes d'Investigació Social

Obligatòria

Primer

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Nuria Simo Gil

OBJECTIUS:

Aquesta assignatura pretén oferir eines i recursos per a la reflexió sobre la pràctica professional de les educadores i educadors socials de forma rigorosa i sistematitzada. La recerca s'aprèn fent-la i prenent decisions sobre els fenòmens socials i educatius que volem conèixer i comprendre, per després millorar-los. És per aquesta raó que l'assignatura es planteja de forma pràctica amb la intenció d'aprendre a utilitzar els conceptes teòrics bàsics de la recerca educativa.

Objectius:

- Conèixer els mètodes d'investigació social i diferenciar entre els quantitius i els qualitius. Comprendre el sentit que tenen per a l'educació social.
- Desenvolupar processos d'anàlisi i d'interpretació de les dades en el context d'una recerca socioeducativa
- Conèixer i posar en pràctica les diferents tècniques de recollida de dades en una recerca.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Posseir habilitats per al treball en equip.
- Adoptar un compromís ètic.
- Aplicar el coneixement en la pràctica.
- Tenir capacitat per adaptar-se a situacions noves.
- Tenir curiositat intel·lectual.
- Tenir capacitat de cerca, recopilació, classificació, anàlisi, síntesi i comunicació.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Aplicar de manera crítica i reflexiva la raó en la pràctica educativa.
- Ser capaç de desenvolupar una actitud curiosa i inquieta cap a la realitat social, econòmica, cultural i política de la societat.
- Identificar i reconèixer el coneixement educatiu viu i experiencial.

CONTINGUTS:

Tema 1: Evolució, concepte i fonaments de la investigació educativa

1. La ciència i el coneixement. El coneixement científic i el coneixement quotidià
2. Perspectives d'investigació en recerca educativa
3. La recerca educativa. Les fonts documentals. El rigor científic i l'ètica de l'investigador/a

Tema 2: Metodologies de la investigació educativa

1. Delimitació de conceptes
2. Metodologies i tipus d'investigació
3. Metodologia d'orientació empíricoanalítica (quantitativa)
4. Metodologia qualitativa orientada a la interpretació i la comprensió
5. Metodologia qualitativa orientada a la presa de decisions i el canvi

Tema 3: El disseny en la investigació educativa

1. Objectius de la recerca i recursos disponibles
2. El disseny i les fases en la recerca socioeducativa
3. La complementarietat de metodologies qualitatives i quantitatives

Tema 4: Les tècniques de recollida de dades

1. Les enquestes i els qüestionaris
2. Les entrevistes i els grups de discussió
3. Les observacions directes
4. Les notes de camp i els diaris de recerca
5. La recollida de dades documental

Tema 5: L'anàlisi de dades

1. Triangulació i contrast
2. La categorització
3. Fases per a la realització de l'anàlisi

Tema 6: L'informe de recerca

1. Diferents formats per a diferents metodologies de recerca
2. Diferents formats per a diferents audiències

AVALUACIÓ:

L'assignatura té una única convocatòria oficial.

Avaluació de procés: (40%)

- Seguiment del treball en petit grup sobre la realització de les diferents tècniques de recollida i anàlisi de dades en una recerca (20%).
- Realització de treballs en petit grup i individuals (10%).
- Assistència i implicació en les sessions de classe (10%).

En el cas de no superar l'avaluació de procés caldrà presentar-se a una prova individual final durant la setmana de recuperació.

Avaluació de Resultats: (60%)

L'avaluació de l'assignatura s'estructura en tres parts diferenciades:

- Treball en grup centrat en la realització d'una petita recerca en grup (30%)
- Treball Individual. Cal triar una de les dues opcions: (30%)

Opció A) Realització de cinc activitats individuals relacionades amb els temes de l'assignatura. Condicions:

- Cal penjar puntualment cada activitat
- Una activitat no presentada en la data acordada fa passar a l'Opció B.
- Seguiment del progrés en la realització de les activitats individuals

Opció B) Realització d'una Prova Final:

- Les activitats són el suport per preparar la Prova Final
- L'estudiant demanarà 2 tutories per fer seguiment del treball realitzat dins del període lectiu

En el cas de no superar l'avaluació de resultats caldrà recuperar les parts corresponents durant la setmana de tancament.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Arnaus, R. (1996) *Complicitat i interpretació. El relat d'una etnografia educativa*. Barcelona: Universitat de Barcelona.
- Ballesteros, B.; De Lara, E. (2007) *Métodos de investigación en Educación Social*. Madrid: UNED.
- Barney, N. (2004) *L'antropòleg innocent. Notes des d'una cabana de fang*. Barcelona: Edicions 62.
- Blaxter, L.; Hughes, Ch.; Tight, M. (2008) *Cómo se investiga*. Barcelona: Graó. Col·lecció: Crítica y Fundamentos, 20.
- Latorre, A.; Del Rincón, D.; Aarnal, J. (1996) *Bases metodológicas de la investigación educativa*. Barcelona: GR92.

Complementària

- Escudero, J. M. (1990): "Tendencias actuales en la investigación educativa: los desafíos de la investigación crítica". *Curriculum*, 2, pàg. 3-25.

Pedagogia Social

Obligatòria

Primer

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Isabel Carrillo Flores

OBJECTIUS:

Pedagogia Social és una assignatura de fonamentació que des de diferents perspectives teòriques i pràctiques, i en interacció amb els sabers d'altres àmbits de coneixement, vol oferir una mirada multidisciplinària i sistèmica a l'entorn de la pedagogia com a espai de pensament i projecció de l'educació en una societat globalitzada.

L'assignatura considera la dimensió política, social i ètica de l'educació a partir d'aportacions diverses que obren a la comprensió, la deliberació i la conscienciació, elements necessaris per pensar una educació crítica i transformadora, expressió del compromís responsable d'educadores i educadors amb la realitat.

Objectius

- Aproximar-se a la pedagogia social a partir de la seva delimitació conceptual i reflexionar sobre l'educació en el segle XXI, les seves significacions pràctiques.
- Comprendre l'educació en les societats globalitzades del present, les seves característiques, els seus conflictes i els seus reptes.
- Reflexionar sobre la dimensió ètica de l'educació en les societats contemporànies marcades per les crisis i la fragilitat dels drets humans.
- Reflexionar sobre els marcs ideològics de les polítiques públiques i els seus impactes d'inclusió o exclusió i reproducció de desigualtats educatives i socials.
- Conèixer aportacions teòriques diverses que permeten conformar pedagogies del compromís que possibiliten entorns equitatius i pràctiques educatives crítiques i transformadores.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer els diferents àmbits de la vida en societat des d'una perspectiva antropològica, cultural, sociològica, històrica, política i filosòfica.
- Conèixer els fonaments del coneixement pedagògic, psicològic i sociològic de l'educació.
- Conèixer les diferents polítiques socials, culturals i educatives en el marc autonòmic, estatal, europeu i internacional.
- Aplicar de manera crítica i reflexiva la raó en la pràctica educativa.
- Ser capaç de desenvolupar una actitud curiosa i inquieta cap a la realitat social, econòmica, cultural i política de la societat.
- Identificar les desigualtats i conèixer les estratègies i mecanismes de prevenció i compensació de les mateixes.
- Identificar i reconèixer el coneixement educatiu viu i experiencial.
- Tenir la capacitat de recollir i interpretar dades rellevants (normalment dins de l'àrea d'estudi pròpia) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes importants de caràcter social, científic o ètic.
- Ser capaç de transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic especialitzat i no especialitzat.

- Desenvolupar les habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un grau alt d'autonomia.

CONTINGUTS:

Aproximació a la pedagogia: elements per pensar l'art de l'educació

- Significats de la pedagogia des d'una perspectiva crítica
- Eficàcia de l'educació en les societats del present
- Acompanyar el procés i els temps educatius

Pedagogies del compromís: projectant educacions transformadores

- Lectures plurals per entendre la complexitat de l'educació en un món global: Amartya Sen; Amelia Valcàrcel; Eduardo Galeano; Fatima Mernissi; Naomi Klein; Vicenç Navarro; Vandana Shuiva; Zygmunt Bauman...
- Projeccions d'altres educacions possibles

Educació per al desenvolupament, dignitat i drets humans

Educació democràtica, la ciutadania activa

Educació per les paus, la resolució pacífica dels conflictes

Educació en les diferències, la pràctica de l'equitat

Educació de la memòria, del silenci a la narració d'històries plurals

AVALUACIÓ:

L'assignatura contempla l'avaluació del procés de seguiment i dels resultats de les activitats d'avaluació individuals i de grup.

Els criteris i ítems generals per l'avaluació són els que s'indiquen a continuació. La concreció específica es realitzarà en el Pla de Treball que es lliurarà a l'inici de l'assignatura.

- Assistència i participació en les diferents sessions de classe d'acord als mínims que s'indiquin.
- Assistència i participació en les tutories que s'estableixin en relació al procés d'orientació, seguiment i valoració dels treballs individuals i de grup.
- Realització i lliurament en les dates que s'estableixin de les activitats que es proposin en les sessions de classe en relació al desenvolupament dels continguts.
- Realització i lliurament en les dates que s'estableixin dels següents treballs:

a) Treball individual: Revista de Pedagogia

Treball de revisió i estudi dels continguts teòrics i pràctics desenvolupats en les diferents sessions; lectura dels textos facilitats i recerca de nova informació; anàlisi i reflexió de les diferents fonts documental per l'elaboració escrita d'una revista de pedagogia a l'entorn dels continguts de l'assignatura.

b) Treball de grup: Taller de Pedagogia

Treball de recerca d'informació, lectura, anàlisi i deliberació grupal sobre el pensament d'una autora i autor. Programació i realització d'un taller sobre el contingut de les lectures realitzades.

- L'assignatura té una única convocatòria oficial.
- La nota final es calcula a partir de les notes d'assistència, participació i de les diferents activitats especificades en els ítems anteriors.
- La suma només es farà quan tots els ítems-activitats estiguin superats satisfactòriament d'acord amb els indicadors mínims que s'especifiquin en el Pla de Treball.
- La no superació total o parcial únicament es podrà recuperar amb un examen final sobre els continguts de l'assignatura en les dates que estableixi el calendari acadèmic del Grau d'Educació Social.
- Si no se supera l'examen de recuperació l'assignatura quedarà pendent per al proper curs acadèmic.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Delors, J. (1996). *Educació: hi ha un tresor amagat a dins*. Barcelona: Centre Unesco de Catalunya.
- Faure, E. (coord.) (1973). *Aprender a ser. La educación del futuro*. Madrid: Alianza.
- Morin, E. (2000). *Els set coneixements necessaris per a l'educació del futur*. Barcelona: Centre UNESCO Catalunya.

Complementària

- Aldana, C. (2001) *Pedagogía crítica*. Guatemala: Serviprensa Centroamericana.
- Arnot, M. (2009) *Coeducando para una ciudadanía en igualdad*. Madrid: Morata.
- Arendt, H. (1993) *La condición humana*. Barcelona, Paidós.
- Appel, M. (1987) *Educación y poder*. Barcelona: Paidós.
- Bauman, Z. (2005) *Vidas desperdiciadas. La modernidad y sus parias*. Barcelona: Paidós.
- Beck, U. (1998) *La sociedad del riesgo*. Barcelona: Paidós.
- Bonal, X.; Essomba, M.A.; Ferrer, F.(coord.) (2004) *Política educativa i igualtat d'oportunitats. Prioritats i propostes*. Barcelona: Mediterrània.
- Besalu, X.; Vila, I. (2001) *La buena educación. Libertad e igualdad en la escuela del s. XXI*. Madrid: Libros de la Caratata ? MEC.
- Blanco, N. (2007) *Mujer y educación. Una perspectiva de género*. Málaga: Aljibe, 2007.
- Bobbio, N. (2000) *Igualdad y libertad*. Barcelona: Paidós.
- Boff, L. (2001) *Ética planetaria desde el gran sur*. Madrid: Trotta
- Bourdieu, P. (1999) *La miseria en el mundo*, Madrid: Akal.
- Butler, J. (2010) *Marcos de guerra. Las vidas lloradas*. Barcelona: Paidós
- Camps, V. (1990) *Virtudes públicas*. Madrid: Espasa, 1990
- Caride, A. (2005) *Las fronteras de la pedagogía social*. Barcelona: Gedisa.
- Castells, M. (1997) *La era de la información. Economía, sociedad y cultura*. Vol. 1. *La sociedad red*. Madrid: Alianza Editorial.
- Castells, M. (1997) *La era de la información. Economía, sociedad y cultura*. Vol. 2. *El poder de la identidad*. Madrid: Alianza Editorial.
- Chomsky, N. (2006) *Sobre democracia y educación*. Barcelona: Paidós.
- Connell, R. (1997) *Escuelas y justicia social*. Madrid: Morata.
- Dahl, R. (1999) *La democracia. Una guía para ciudadanos*. Madrid: Taurus.
- Diversos autors (2005) *Pedagogías del siglo XX*. Barcelona: Cisspraxis.
- Diversos autors (2005) *30 retratos de maestras*. Barcelona: Cisspraxis.
- Fernández Enguita, M. (comp.) (1999) *Sociología de la educación*. Barcelona: Ariel.
- Fisas, V. (1998) *Cultura de paz y gestión de conflictos*. Barcelona, Icaria.
- Freire, P. (1990) *La naturaleza política de la educación. Cultura, poder y liberación*. Barcelona: Paidós.
- Freire, P. (2003) *Pedagogía de la autonomía. Saberes necesarios para la práctica educativa*. Buenos Aires: Siglo XXI.
- Freire, P. (2010) *Pedagogía de la indignación*. Madrid: Morata.
- Galeano, E. (1989) *Patatas arriba. La escuela del mundo al revés*. Barcelona: Siglo XXI
- García Molina, J. (2006) *Pedagogía social: pensar la educación social como profesión*. Madrid: Alianza.
- Gentili, P. (2011) *Pedagogía de la igualdad. Ensayos contra la educación excluyente*. Buenos Aires: Siglo XXI.
- Giddens, A. (2010) *Sociología*. Madrid: Alianza.
- Giroux, H. (1992) *Teoría y resistencia en educación. Una pedagogía para la oposición* Mèxic: Siglo XXI.
- Giroux, H. (1997) *Cruzando límites. Trabajadores culturales y políticas educativas*. Barcelona: Paidós.
- Guisán, E. (2000) *Más allá de la democracia*. Madrid: Tecnos.
- Jares, X. (2006) *Educación para la verdad y la esperanza*. Madrid: Popular
- Kincheloe, J.L.; McLaren, P. (comp.) *Pedagogía crítica. De qué hablamos, dónde estamos*. Barcelona: Graó.
- Klein, N. (2007) *La doctrina del xoc*. Barcelona: Empúries.

- López, R. (2000) *Fundamentos políticos de la educación social*. Madrid: Síntesis.
- Luke, C. (comp.) *Feminismos y pedagogía en la vida cotidiana*. Madrid: Morata.
- Luzuriaga, L. *Pedagogía social y política*. Buenos Aires: Losada, 1968 (5a ed).
- Luzuriaga, L. *Diccionario de Pedagogía*. Buenos Aires: Losada.
- Marcuse, H. (1969) *El hombre unidimensional. Ensayo sobre la ideología de la sociedad industrial avanzada*. Barcelona: Seix Barral.
- Marina, J.A.; De la Válgoma, M. (2000) *La lucha por la dignidad. Teoría de la felicidad política*. Barcelona: Anagrama.
- Martínez Guzmán, V. (2001) *Filosofía para hacer las paces*. Barcelona, Icaria (2ª edició, 2009).
- Marshall, T.H. (1998) *Ciudadanía y clase social*. Madrid: Alianza.
- Mèlich, J.C. (2010) *Ética de la compasión*. Barcelona: Herder.
- Meirieu, P. (2004) *Referencias para un mundo sin referencias*. Barcelona: Graó.
- Mernissi, F. (2007) *Sueños en el umbral*. Barcelona: El Aleph Editores.
- Miyares, A. (2003) *Democracia feminista*. Madrid: Cátedra.
- Navarro, V. (2002) *Bienestar insuficiente, democracia incompleta*. Barcelona: Anagrama.
- Núñez, V. (2002) *La educación en tiempos de incertidumbre: las apuestas de la Pedagogía Social*. Barcelona: Gedisa.
- Peña, J. (2010) *La ciudad sin muralla. Política en clave cosmopolita*. Ed. Montesinos.
- Planella, J.; Vilar, J. (coord.) (2006) *La pedagogía social en la sociedad de la información*. Barcelona: UOC.
- Ricoeur, P. (2010) *La memoria, la historia, el olvido*. Buenos Aires: Fondo de Cultura Económica, 1ª reimpresión.
- Sontang, S. (2003) *Ante el dolor de los demás*. Madrid: Alfaguara.
- Sousa Santos, B. (2008) *Conocer desde el Sur. Para una cultura política emancipatoria*. La Paz: CLACSO.
- Sen, A. (2010) *La idea de justicia*. Madrid: Taurus
- Shiva, V. *Manifiesto para una democracia de la tierra*. Barcelona: Paidós.
- Simon, E. (1999) *Democracia vital. Mujeres y hombres hacia la plena ciudadanía*. Madrid: Narcea.
- Stiglitz, J.E. (2002) *El malestar de la globalización*. Madrid: Taurus.
- Subirats, J. (2006) *Fragilidades vecinas: narraciones biográficas de exclusión social urbana*. Barcelona: Icaria.
- Torres, J. (1996) *El currículum oculto*. Madrid: Morata.
- Trilla, J. (1992) *El profesor y los valores controvertidos. Neutralidad y beligerancia en educación*. Barcelona: Paidós.
- Trilla, J. (2002) *El legado pedagógico del siglo XX*. Barcelona: Graó
- Toro, B.; Tallone, A. (coord.) (2010) *Educación, valores y ciudadanía*. Madrid: OEI/Fundación SM
- Valcárcel, A. (2009) *Feminismo en un mundo global*. Madrid: Cátedra.
- Yung, I.M. (2011) *Responsabilidad por la justicia*. Madrid: Morata.

Projectes Socioeducatius

Obligatòria

Primer

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Jordi Bernabeu Farrus

OBJECTIUS:

L'assignatura té com a finalitat principal incidir en la importància de la planificació i el disseny d'intervencions en l'acció socioeducativa. Per això s'exposen reflexions i continguts relatius als diferents nivells de planificació social. Se centra en els projectes socioeducatius donada la importància adquirida en la tasca de l'educadora o educador social.

Objectius:

- Emmarcar i conceptualitzar la planificació en l'acció socioeducativa
- Conceptualitzar els projectes socioeducatius
- Conèixer i desenvolupar les diferents fases en l'elaboració de projectes
- Determinar i analitzar els elements necessaris en cadascuna de les fases dels projectes socioeducatius
- Aprofundir en les metodologies i tècniques per a l'elaboració de diagnòstics
- Integrar l'avaluació en el desenvolupament dels projectes

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Ser capaç d'analitzar els factors psicosocials presents en els diferents contextos d'intervenció pedagògica.
- Conèixer els fonaments del disseny i ús dels recursos socioeducatius en la pràctica educativa.
- Ser capaç d'analitzar contextos institucionalitzats.
- Desenvolupar habilitats per detectar les necessitats educatives d'un context determinat.

CONTINGUTS:

1. Introducció

- Emmarcant la intervenció: importància i utilitat de la planificació socioeducativa
- Nivells de planificació: plans, programes i projectes d'intervenció social
- Principis bàsics en l'elaboració de plans, programes i projectes
- Perspectives, implicacions i reflexions sobre la planificació
- El desenvolupament de projectes en l'entorn 2.0: nous escenaris, noves realitats.

2. Elaboració de projectes socioeducatius

- Què és un projecte socioeducatiu?
- Reflexions sobre la seva implementació

Elaboració i fases d'un projecte socioeducatiu

1. Introducció

2. Anàlisi de la realitat i diagnòstic

- Detecció de necessitats
- Formulació i delimitació del problema
- Metodologies de participació i eines utilitzades en l'elaboració de diagnòstics

3. Planificació i disseny

- Reflexió estratègica
- Definició d'objectius
- Continguts a treballar
- Metodologies d'intervenció
- Activitats a realitzar
- Tècniques utilitzades
- Calendari i temporalització
- Gestió de recursos (humans, materials, econòmics, etc.)

4. Aplicació, desenvolupament i implementació

- Desenvolupament del projecte
- Seguiment i problemàtiques detectades
- Adaptació i regulació

5. Disseny de l'avaluació i presentació dels resultats

- La necessitat de l'avaluació
- Tipus d'avaluació
- Processos i tècniques d'avaluació
- Descripció dels resultats
- Elaboració d'informes

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés. Per al seguiment òptim de l'assignatura es requereix l'assistència i la participació en totes les sessions presencials.

- Realització de les activitats que es plantejin a les sessions de classe
- Compliment en l'entrega del treball individual i grupal
- Implicació i aportacions durant el desenvolupament de l'assignatura

Avaluació de resultat.

- Treball en grup. Dossier del treball i exposició a classe (45%)
- Treball individual 1. Dossier del treball (25%).
- Treball individual 2. (35%).

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Ander-Egg, E.; Aguilar, M. J. (2005). *Guía para diseñar proyectos sociales y culturales*. Buenos Aires: Lumen / Humanitas.
- Feliz, T. (2010). *Diseño de Programas de Educación Social*. Madrid: McGraw Hill.
- Granados García-Tenorio; Mudarra Sánchez, M.J. (2010). *Diagnóstico en Educación Social*. Madrid: Sanz y Torres.
- Jubany, J. (2012). *Connecta't per aprendre*. Barcelona: Editorial Rosa Sensat.
- Pérez Serrano, G. (2004). *Elaboración de proyectos sociales. Casos prácticos*. Madrid: Narcea.
- Rueda, J.M. (1992). *Programar, implementar proyectos, evaluar*. Saragossa: Certeza.
- Riberas, G.; Vilar, J.; Pujol, P. (2003). *Disseny de les intervencions socioeducatives*. Barcelona: Pleniluni.
- Villasante, T. R.; Montañés M.; Martí J. (2000). *La investigación social participativa. Construyendo ciudadanía*. Barcelona: El Viejo Topo.

Seminari de Pràctiques III

Pràctiques Externes

Primer

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Guiomar Vargas Gomez
- Miquel Angel Alabart Saludes

OBJECTIUS:

El Seminari de Pràctiques III té per finalitat dotar l'alumne d'eines per a l'anàlisi de la realitat educativa en la qual farà el Pràcticum i completar possibles llacunes per al seu desenvolupament professional.

Objectius

- Adquirir i posar en pràctica elements per a l'**anàlisi** de l'entorn, el col·lectiu i el centre de pràctiques.
- Reflexionar i consolidar **coneixements** en relació a l'estada de pràctiques i l'exercici professional.
- Completar l'adquisició de **competències** necessàries per a l'estada de pràctiques i l'exercici professional.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Tenir habilitats per a la crítica i autocrítica.
- Tenir capacitat per adaptar-se a situacions noves.
- Desenvolupar una actitud receptiva i empàtica.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer les característiques fonamentals dels entorns socials i laborals d'acció educativa.
- Conèixer els diferents àmbits professionals de l'educació social.
- Ser capaç d'analitzar els factors psicosocials presents en els diferents contextos d'intervenció pedagògica.
- Ser capaç d'analitzar els factors psicosocials presents en els diferents contextos d'intervenció pedagògica.
- Aplicar de manera crítica i reflexiva la raó en la pràctica educativa.
- Conèixer i utilitzar les estratègies i els recursos socioeducatius propis dels diferents àmbits de l'educació social.
- Conèixer i analitzar les diferents funcions i tasques de la persona educadora social.
- Ser capaç de desenvolupar habilitats dirigides a l'autoconeixement (maduresa, equilibri emocional, autocontrol, etc.).
- Ser capaç d'establir relacions entre la teoria i pràctica professional.

CONTINGUTS:

- Eines per al coneixement i anàlisi de diversos contextos d'intervenció
- Models, criteris i recursos per a la intervenció respecte els diversos col·lectius
- Models organitzatius dels centres i institucions
- Instruments de coneixement personal i anàlisi dels grups
- Indicadors de bones pràctiques

AVALUACIÓ:

L'avaluació serà continuada. La nota final de l'assignatura serà el resultat de:

- La participació ens les dinàmiques i debats a l'aula. (20%)
- L'avaluació dels exercicis i treballs individuals que s'aniran entregant durant els curss. (40%)
- L'avaluació dels exercicis i treballs col·lectius que s'aniran entregant durant els curss. (20%)

Els exercicis individuals i col·lectius que s'entreguin fora de la data prevista no s'avaluaran. S'han de presentar un 80% dels treballs individuals i col·lectius per poder aprovar l'assignatura.

BIBLIOGRAFIA:

- Armengol, C.; Feixas, M.; Pallarès, R.M. (2002): *Seguint el fil de l'organització*. Barcelona: Servei de Publicacions de la UAB.
- Gavari, E., coord. (2005): *Estrategias para la observación de la práctica educativa*. Madrid: Centro de Estudios Ramón Areces.
- Jariot, M.; Merino, R.; Sala, J. (2004): *Les pràctiques d'educació social. Eines per al seu desenvolupament*. Bellaterra: Servei de Publicacions de la UAB.
- Martí, J. (2004). *Els diagnòstics comunitaris: estratègies metodològiques*. A: <http://participaciouab.net>
- Martínez Reguera, E. (2002): *Cachorros de nadie. Descripción psicológica de la infancia explotada*. Madrid: Popular.
- Parcerisa, A. (2000): *La didáctica en la educación social. Enseñar y aprender fuera de la escuela*. Barcelona: Graó.
- Romans, M. i altres (2000): *De profesión, educador social*. Barcelona: Paidós.
- Sánchez Alonso, M. (2002). *La participación, metodología y práctica*. Madrid: Popular, 2002.
- Ventosa, V. J. (2001): *Desarrollo y evaluación de proyectos socioculturales*. Madrid: CCS.

Pràctiques III

Pràctiques Externes

Segon

Crèdits: 12.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Assumpció Guillen Font
- Isabel Carrera Blancafort
- Isabel Carrillo Flores
- Itxaso Tellado Ruiz De Gauna
- Joan Sala Baiget
- Joan Soler Mata
- Jonathan Nicholas Alan Telford
- Jordi Bernabeu Farrus
- Jordi Valldeoriola Roquet
- Josep Casanovas Prat
- Marcel Barjuan Lloreda
- Maria Carme Aligue Pages
- Nuria Simo Gil
- Olga Pedragosa Xucla
- Rosa M. Guitart Aced
- Xavier Tornafoch Yuste

OBJECTIUS:

Pràctiques III és una assignatura obligatòria de 12 crèdits ECTS que es du a terme a quart curs de Grau. Està associada al Seminari de Pràctiques III de 6 crèdits ECTS.

L'alumnat parteix dels coneixements adquirits en els cursos anteriors, més concretament dels aprenentatges realitzats en el Treball interdisciplinari sobre la realitat dels centres o serveis d'educació social, dels de l'assignatura d'Anàlisi de casos-Pràctiques I –tots dos de segon curs– i del Seminari de Pràctiques II i Pràctiques II realitzats en el curs anterior. En el primer semestre l'assignatura Projectes Socioeducatius donarà pautes per als projectes a desenvolupar en els centres o serveis de pràctiques.

El període d'estada als centres o serveis és de vuit setmanes amb un total de 200 hores a realitzar.

En aquest període, l'alumne/a, a més de les tasques a realitzar en el centre o servei de pràctiques, ha de dur a terme les tasques establertes per la seva persona tutora de la Universitat relacionades amb el seu procés formatiu i que continuen en el segon semestre després de l'estada al centre o servei.

Els objectius generals de Pràctiques III pel que fa referència a l'estada al centre o servei de pràctiques són els següents:

- Aplicar els aprenentatges acadèmics treballats a la Universitat a les realitats dels centres així com a les tasques encomanades.
- Planificar, desenvolupar i avaluar un Projecte d'acció socioeducativa que parteixi d'un diagnòstic previ de la situació.
- Reflexionar sobre les finalitats i funcions de l'Educació Social, de les del centre o servei com a entitat educativa i social, sobre els condicionants que hi convergeixen, així com sobre les funcions que s'atorguen a les persones educadores des d'entitats, serveis, administracions i ens diversos.

Els objectius generals es desglossen en d'altres més específics

- Observar i analitzar l'organització i el funcionament del centre de pràctiques.
- Observar i analitzar les característiques de l'entorn del centre així com les relacions del centre amb la xarxa de serveis i/o entitats del barri o municipi
- Conèixer i analitzar la realitat social i cultural de les persones i col·lectius atesos en el centre
- Conèixer de prop el treball educatiu que es du a terme en el centre o servei de pràctiques i observar i analitzar la pràctica educativa que se'n deriva. Recerca dels indicadors que possibiliten les "bones pràctiques" educatives del centre o servei
- Participar com a persona col·laboradora en les tasques a realitzar en el centre a partir dels criteris establerts per la persona tutora del centre
- Relacionar les accions pròpies realitzades en el centre amb els coneixements teòrics universitaris.
- Reflexionar de forma sistemàtica sobre les accions pròpies dutes a terme a les pràctiques.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Tenir coneixements sobre els conceptes i processos psicosocials fonamentals.
- Tenir coneixements sobre els conceptes i processos psicosocials fonamentals.
- Aplicar de manera crítica i reflexiva la raó en la pràctica educativa.
- Ser capaç de desenvolupar una actitud curiosa i inquieta cap a la realitat social, econòmica, cultural i política de la societat.
- Conèixer els fonaments del disseny i ús dels recursos socioeducatius en la pràctica educativa.
- Conèixer i utilitzar les estratègies i els recursos socioeducatius propis dels diferents àmbits de l'educació social.
- Desenvolupar habilitats per detectar les necessitats educatives d'un context determinat.
- Conèixer i analitzar les diferents funcions i tasques de la persona educadora social.
- Ser capaç de trobar l'equilibri i la distància professional òptima davant les situacions socioeducatives.

CONTINGUTS:

1. El servei o centre de pràctiques i el seu context. Relacions i condicionaments mutus
2. El grup o el col·lectiu de persones ateses en el centre o servei. Característiques
3. El treball socioeducatiu que es realitza en el centre o servei
4. El projecte d'acció socioeducativa dut a terme
5. Les finalitats i les funcions de l'Educació Social, del centre o servei socioeducatiu i de la persona educadora social
6. Valoració general de les pràctiques
7. Reflexió sobre el procés d'aprenentatge realitzat

AVALUACIÓ:

L'avaluació de les Pràctiques III té una única convocatòria oficial. La Memòria de Pràctiques es pot recuperar, si és el cas, en la setmana prevista per a la recuperació de la memòria de pràctiques. L'estada al centre, però, no té recuperació. Si no es realitzen satisfactòriament, l'assignatura queda suspesa.

La nota final –que serà posada pel tutor o tutora de la Universitat– serà el resultat de les notes parcials següents:

- Estada al centre o servei: 50%
- Memòria de pràctiques: 50%

Les notes parcials han de ser iguals o superiors al 5.

BIBLIOGRAFIA:

La bibliografia es dóna en funció del col·lectiu tractat a les pràctiques així com de la tipologia del centre o servei de pràctiques

Taller Monogràfic

Obligatòria

Segon

Crèdits: 3.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Rosa M. Guitart Aced

OBJECTIUS:

Tallers Monogràfics és una assignatura de tres crèdits que s'inclou en el darrer semestre del Grau d'Educació social i que té la intencionalitat d'omplir buits de formació que s'hagin detectat durant la realització del Grau així com donar resposta als interessos d'ampliació de continguts, estratègies o reflexions que hagi manifestat l'estudiantat. Amb aquesta intenció, l'assignatura es desenvolupa a través de tallers monogràfics que tracten temes diferents i que estan impartits per persones especialistes en la temàtica.

Objectius

- Omplir buits formatius que s'han detectat durant la carrera
- Ampliar interessos professionals manifestats per l'estudiantat.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Ser capaç d'analitzar els factors psicosocials presents en els diferents contextos d'intervenció pedagògica.
- Aplicar de manera crítica i reflexiva la raó en la pràctica educativa.
- Ser capaç de desenvolupar una actitud curiosa i inquieta cap a la realitat social, econòmica, cultural i política de la societat.
- Ser capaç de desenvolupar una actitud curiosa i inquieta cap a la realitat social, econòmica, cultural i política de la societat.

CONTINGUTS:

- Taller: Primers auxilis. 18 març
- Taller: Vellesa en acció socioeducativa. 8 abril
- Taller: La violència de gènere des d'una perspectiva psicosocial. 8 abril
- Projecte: Coneix la universitat de Vic. 15 i 22 abril
- Taller: Emocions i sentiments dolorosos i frustrants. 29 abril i 6 maig
- Xerrada-taller: Sortides professionals en educació social. 13 maig

AVALUACIÓ:

- L'assignatura és presencial. Per aprovar-la s'ha de complir amb un mínim de 80% d'assistència.
- Al final de cada taller/activitat caldrà omplir una fitxa (penjada al campus) i lliurar-la en paper a l'inici de la següent sessió.
- La nota final de l'assignatura estarà en funció de l'assistència, la presentació de les fitxes en el temps estipulat així com en la pertinència educativa de les fitxes presentades.

BIBLIOGRAFIA:

La bibliografia específica es proporcionarà d'acord a la realització de cada taller.

Treball de Fi de Grau

Treball de Fi de Grau

Segon

Crèdits: 9.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Amalia Susana Creus Quinteros
- Nuria Simo Gil

OBJECTIUS:

El Treball de Final de Grau (TFG) forma part de tots els estudis universitaris de grau de totes les universitats tal com estableix la normativa vigent.

El pla d'estudis del Grau en Educació Social de la Universitat de Vic incorpora un TFG de 9 crèdits ECTS, que és una assignatura del darrer curs del Grau (4rt curs), de caràcter obligatori per a obtenir el títol.

El Treball de Fi de Grau és el resultat de la formació adquirida en el decurs dels ensenyaments del Grau i ha de permetre a l'estudiant mostrar el nivell d'adquisició de les competències de la titulació i dels principis que fonamentaran la seva futura tasca professional.

El procés de realització i avaluació del TFG està supeditat a la normativa de la Universitat de Vic i a la normativa específica de la Facultat.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Tenir capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Tenir capacitat d'organitzar i planificar.
- Tenir habilitat en l'ús de la informació (habilitat per comprendre i analitzar la informació de fonts diferents).
- Tenir capacitat per resoldre problemes.
- Tenir capacitat per prendre decisions.
- Saber justificar les decisions pròpies.
- Tenir capacitat de cerca, recopilació, classificació, anàlisi, síntesi i comunicació.
- Saber argumentar i establir relacions sistèmiques entre diferents àmbits del coneixement.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Ser capaç de plantejar la investigació i redacció del coneixement professional.
- Ser capaç d'establir relacions entre la teoria i pràctica professional.
- Dominar els mètodes i les tècniques d'investigació social.

CONTINGUTS:

La realització del TFG comportarà la presentació d'un informe escrit d'una extensió aproximada de 40-50 pàgines seguint els criteris d'estructura i redacció que es donaran a l'inici del curs corresponent a través dels tutors/es i les Normes de presentació de treballs de la Facultat. El treball escrit i la corresponent defensa

oral corresponen a 6 crèdits. Els 3 crèdits restants es cursaran en el marc de sessions complementàries d'un seminari vinculat al TFG.

El treball escrit ha de ser original i inèdit. L'estudiant haurà de signar un document de codi ètic per a la realització del TFG que inclourà el respecte a les persones i el compromís de no plagiar, ni parcial ni totalment, el contingut del treball.

En els casos que el treball sigui realitzat per dues persones es fixarà una extensió més àmplia de l'informe escrit.

En el cas que l'estudiant hagi optat per cursar una menció, la temàtica del TFG ha d'estar relacionada amb la menció escollida. Si l'estudiant ha optat per un itinerari determinat o un itinerari lliure, la temàtica del TFG ha d'estar relacionada amb els continguts d'una o algunes assignatures del Grau.

El treball escrit haurà de tenir tres apartats clarament diferenciats:

- a) una fonamentació (part teòrica) sobre el tema escollit per l'estudiant que desenvolupi els principals conceptes i els relacioni amb aportacions dels diversos autors/es.
- b) un apartat d'aplicació (part pràctica) en el qual es desenvolupi la recerca realitzada o la proposta pràctica corresponent. Aquesta part es podrà realitzar en el centre de Pràctiques III (4rt curs del Grau).
- c) unes conclusions finals on es presentin les aportacions pròpies de l'estudiant relacionades amb el tema estudiat i la seva futura professió.

AVALUACIÓ:

El TFG té convocatòria única com la resta d'assignatures del Grau. L'avaluació del TFG serà individual i estarà basada en tres elements:

1. el procés d'elaboració del TFG (inclou el Seminari TFG)
2. l'informe escrit que caldrà presentar en el termini establert
3. la defensa pública i obligatòria del TFG, de forma oral, davant un tribunal

El procés d'elaboració serà avaluat pel tutor/a del TFG. L'informe escrit del TFG i la defensa pública seran avaluats per un tribunal format per dos membres.

La ponderació dels tres elements de cara al càlcul de la nota final és la següent:

- Avaluació del procés 30%
- Avaluació de l'informe escrit 50%
- Avaluació de la defensa pública 20%

Per al càlcul de la nota final serà un requisit imprescindible que els tres apartats estiguin superats satisfactòriament.

BIBLIOGRAFIA:

La bibliografia específica dependrà de la temàtica del TFG escollida per l'estudiant. El tutor/a serà l'encarregat d'orientar l'estudiant en aquest aspecte.

OPTATIVES

Acció Socioeducativa amb la Gent Gran

Crèdits: 6.00

OBJECTIUS:

- Cada vegada les persones vivim més anys, això genera reptes i oportunitats al conjunt de la societat; també als professionals que han de desenvolupar la seva acció en l'àmbit de les persones grans.
- L'assignatura analitza el procés d'envelliment tant des d'una perspectiva social i comunitària, com individual. Reflexiona sobre aquesta realitat per tal de fonamentar i construir una base sòlida que permeti desenvolupar una acció socioeducativa centrada en la pròpia persona gran.
- En finalitzar l'assignatura, els estudiants hauran de ser capaços de:
- Conèixer els principals referents per a la comprensió i anàlisi del procés d'envelliment i de l'acció socioeducativa amb persones grans.
- Identificar i analitzar els trets fonamentals i l'heterogeneïtat del procés d'envelliment.
- Conèixer i identificar els recursos comunitaris existents relacionats amb les persones grans.
- Saber utilitzar, de manera raonada i coherent, instruments, recursos, coneixements i estratègies adequades per planificar un programa o una activitat socioeducativa amb persones grans.
- Saber relacionar les característiques del procés d'envelliment amb les bases de l'acció socioeducativa amb persones grans
- Construir progressivament un criteri propi fonamentat, entorn a l'acció socioeducativa i l'envelliment.
- Conèixer les perspectives de treball en aquest àmbit.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Tenir capacitat d'organitzar i planificar.
- Tenir habilitat en l'ús de la informació (habilitat per comprendre i analitzar la informació de fonts diferents).
- Posseir habilitats per al treball en equip.
- Aplicar el coneixement en la pràctica.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Detectar els factors biològics, ecològics i ambientals que afecten els processos socioeducatius.
- Conèixer propostes organitzatives, metodologies i recursos didàctics per a l'educació de persones adultes.
- Ser capaç d'analitzar i interpretar diagnòstics en l'àmbit socioeducatiu.
- Saber elaborar, desenvolupar i aplicar plans, programes i projectes d'acció socioeducativa tenint en compte la diversitat dels subjectes i les característiques dels contextos.
- Ser capaç d'establir relacions entre la teoria i pràctica professional.

CONTINGUTS:

1. Introducció a l'acció socioeducativa amb gent gran

- 1.1. Conceptes bàsics i reflexions prèvies sobre l'envelliment
- 1.2. De les "activitats per a la tercera edat" a les "activitats socioeducatives amb persones grans"

2. Envellir a la nostra societat

- 2.1. Aspectes demogràfics
- 2.2. Imatge i rol de la vellesa en el nostre entorn
- 2.3. Recursos i serveis d'atenció a la vellesa

3. Salut i envelliment

- 3.1. Envelliment saludable
- 3.2. Fragilitat i situació de dependència

4. Aspectes psicosocials relacionats amb l'envelliment

- 4.1. Diferents mirades de l'envelliment (teories, models, paradigmes)
- 4.2. Les relacions socials en el procés d'envelliment

5. L'acció socioeducativa en l'àmbit de les persones grans

- 5.1. Educació durant tota la vida
- 5.2. Programes per a la promoció de l'envelliment actiu i saludable
- 5.3. Planificació de l'acció socioeducativa
- 5.4. Implementació de l'acció socioeducativa
- 5.5. Avaluació de l'acció socioeducativa

AVALUACIÓ:

L'avaluació de l'assignatura serà continuada i es farà a partir de les activitats, els treballs i les proves proposades en el pla de treball. L'assistència i la participació activa en les sessions presencials són imprescindibles per a l'avaluació de l'assignatura.

Avaluació del procés a partir de:

- Diari de camp sobre desenvolupament dels continguts de l'assignatura.
- Tutories individuals: seguiment del treball individual
- Tutories de grup: seguiment del treball de grup

Avaluació del resultat a partir de:

- Activitats: Realització de les activitats individuals i/o de grup proposades a classe
- Treball de grup: Presentació i exposició a classe del treball de grup sobre la planificació, implementació i avaluació d'una acció socioeducativa adreçada a persones grans
- Treball individual:
  - Síntesi i reflexió sobre els continguts treballats i informe d'autoavaluació
  - Anàlisi i reflexió feta a partir de la lectura d'un llibre o el visionat d'una pel·lícula sobre la vellesa (10%)

L'assignatura té una única convocatòria oficial. La nota final es calcula a partir de la ponderació dels següents aspectes:

- Treball personal i activitats de classe (procés i resultat): 30%
- Treball de grup (procés i resultat): 40%
- Treballs individuals (procés i resultat): 30%

Per aprovar l'assignatura cal superar els tres elements d'avaluació. La mitjana només es farà si s'han presentat totes les activitats, treballs i exercicis.

En el pla de treball es concretarà la forma com es podran recuperar els elements d'avaluació dins el període de docència. Si després de la recuperació de la setmana de recuperacions (2-6 de juny 2014) en queda algun de pendent, l'assignatura quedarà suspesa.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Bermejo García, L. *Gerontología educativa. Cómo diseñar proyectos educativos con personas mayores.* Madrid: Médica Panamericana, 2004.
- Bermejo García, Lourdes (dir.) *Envejecimiento activo y actividades socioeducativas con personas mayores: guía de buenas prácticas.* Buenos Aires: Médica Panamericana, 2010.
- Fernández Ballesteros, Rocío. *Envejecimiento activo: contribuciones de la psicología.* Madrid: Pirámide, 2009.
- Mañós, Quico. *Animació estimulativa per a gent gran discapacitada.* Barcelona: Pleniluni, 1996.
- Martínez Rodríguez, Teresa. *Centros de atención diurna para personas mayores: atención a las situaciones de fragilidad y dependencia.* Buenos Aires: Médica Panamericana, 2010.(Gerontología social).
- OMS. "Envejecimiento activo: un marco político.". A: *Revista Española de Geriatria y Gerontología*, 2002, v. 32, núm. S2, pàg. 74-105.
- Pinazo Hernandis, S.; Sánchez Martínez, M. *Gerontología. Actualización, innovación y propuestas.* Madrid.: Pearson Educación., 2005.
- Sáez Carreras, Juan; Benjamín, A. E. *Educación y aprendizaje en las personas mayores.* Madrid: Dykinson, 2003.
- Salvador Carulla, Luis, et al. *Longevidad: tratado integral sobre salud en la segunda mitad de la vida.* Madrid: Panamericana, 2004.

Complementària

- Abellán García, A.; Esparza Catalán, C. "Solidaridad familiar y dependencia entre las personas mayores.". A: 2009, núm. *Informes Portal Mayores*, n. 99, pàg. 1-19.
- Castillo Arredondo, Santiago; Cabrerizo Diago, Jesús. *Evaluación de programas de intervención socioeducativa: agentes y ámbitos.* Madrid etc.: Pearson Educación, 2004.
- Martín García, A.; Requejo Osorio, A. "Fundamentos y propuestas de la educación no formal com personas mayores. ". A: *Revista de educación.*, 2005, núm. 338, pàg. 45-66.
- Martínez de Miguel López, Silvia. *Reconstruyendo la educación de personas mayores: estudio cualitativo de necesidades.* Granada: Grupo Editorial Universitario, 2003.
- Rodríguez Rodríguez, Pilar. "La atención integral centrada en la persona". A: *Informes Portal Mayores*, 2010, núm. N° 106,

Acció Socioeducativa en Salut Mental

Crèdits: 6.00

OBJECTIUS:

L'assignatura fa un apropament a l'àmbit de la salut mental i als seus usuaris; dóna a conèixer els recursos, les característiques dels usuaris amb malaltia mental; i dóna regles d'intervenció en aquest àmbit.

Objectius

- Adquirir coneixements bàsics dels trastorns mentals,
- Conèixer els recursos generals i educatius en l'àmbit de la salut mental.
- Capacitar l'estudiant per intervenir educativament en l'àmbit de salut mental.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Aplicar el coneixement en la pràctica.
- Desenvolupar una actitud receptiva i empàtica.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Desenvolupar habilitats per detectar les necessitats educatives d'un context determinat.
- Acompanyar i intervenir en processos educatius.
- Ser capaç d'analitzar i interpretar diagnòstics en l'àmbit socioeducatiu.
- Saber elaborar, desenvolupar i aplicar plans, programes i projectes d'acció socioeducativa tenint en compte la diversitat dels subjectes i les característiques dels contextos.

CONTINGUTS:

1. Salut mental versus malaltia mental
2. Descripció dels trastorns mentals

- Característiques dels diferents trastorns mentals on s'observen a la pràctica les alteracions psicològiques.

3. Evolució dels diferents trastorns mentals

4. Programes d'Atenció en Salut Mental, des de una perspectiva assistencial, rehabilitadora i comunitària.

5. Intervenció educativa en Salut Mental

- Prevenció
- Rehabilitació

6. Estratègies i tècniques d'intervenció per als educadors socials

- En el treball amb adults amb trastorns mentals
- En el treball amb nens amb trastorns mentals i les seves famílies
- En el treball amb familiars de les persones amb trastorns mentals.

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés

- Al final de cada tema els estudiants elaboren un dossier d'estudi on s'inclouen les informacions bàsiques i l'aplicació pràctica del aprenentatge fet, amb una reflexió sobre la seva aplicació. La correcció d'aquests dossiers permet la reelaboració i assoliment dels continguts treballats.
- Tutoria individuals del procés d'aprenentatge seguit a l'assignatura

Avaluació de resultats:

- Realització d'activitats de classe
- Presentació d'un treball en grup o individual
- Realització d'una prova de la assignatura.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica:

- Barcia D. (2000): *Tratado de Psiquiatria*. Madrid: Aran.
- Cervera i altres (1997): *Manual del Residente de Psiquiatria*. Madrid: Litofinter.
- Vallejo (1997): *Introducción a la psicopatología y psiquiatria*. 4a ed. Barcelona: Masson.
- Mendez F. (1989): "El modelo comunitario en Salud Mental". *Revista de la Asociación Española de Neuropsiquiatria*, n. 28, p. 115-122.
- Barlow, Durand (2003): *Psicopatología*. Madrid: Thomson.
- Baca, E. (1992): *Psiquiatria social y comunitaria*. Madrid: Interamericana McGraw-Hill.

Complementària:

- Ayuso (1997): *Depresión: Visión actual*. Madrid: Aula Médica
- Vallejo (2000): *Trastornos afectivos; ansiedad y depresión*. Barcelona: Masson.

Acció Socioeducativa i Exclusió Social

Crèdits: 6.00

OBJECTIUS:

En la nostra societat, en el nostre entorn, continua donant-se la discriminació i l'exclusió social de persones o col·lectius que porta com a conseqüència la pèrdua de drets i oportunitats individuals o col·lectives. Com a persones educadores ens cal dur a terme una reflexió i anàlisi de què és i com es concreten en el nostre context la discriminació i l'exclusió ?amb les formes ja conegudes i l'aparició de noves maneres d'exclusió i discriminació? i quines eines socioeducatives tenim per treballar amb les persones que pateixen o tenen risc de veure's abocades a ser excloses socials o de patir discriminació d'alguna mena. Ho farem analitzant els diferents models d'intervenció amb els principis implícits que hi ha al darrera, i la responsabilitat social, governamental i personal que comporten.

Objectius

- Conèixer i analitzar des d'una perspectiva multidimensional i sistèmica el procés de discriminació i d'exclusió social com a fenòmens socials, econòmics i personals així com les seves causes i conseqüències.
- Reflexionar sobre les dinàmiques socials i els factors que potencien les noves formes de discriminació i d'exclusió social.
- Conèixer els principals trets identificatius de col·lectius o persones en exclusió social.
- Conèixer i analitzar des de perspectives sistèmiques i multidimensionals els diferents models d'intervenció socioeducativa
- Saber aplicar en les gestions i les pràctiques amb els col·lectius i les persones que pateixen discriminació o exclusió social, les alternatives educatives més adequades en funció del context i de les necessitats i característiques del col·lectiu o de la persona.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer els diferents àmbits de la vida en societat des d'una perspectiva antropològica, cultural, sociològica, històrica, política i filosòfica.
- Conèixer les principals causes i tipus d'exclusió i desadaptació social i els diferents models d'intervenció.
- Ser capaç d'analitzar els factors psicosocials presents en els diferents contextos d'intervenció pedagògica.
- Ser capaç de desenvolupar una actitud curiosa i inquieta cap a la realitat social, econòmica, cultural i política de la societat.
- Identificar les desigualtats i conèixer les estratègies i mecanismes de prevenció i compensació de les mateixes.
- Ser capaç d'analitzar contextos institucionalitzats.
- Desenvolupar habilitats per detectar les necessitats educatives d'un context determinat.
- Ser capaç de trobar l'equilibri i la distància professional òptima davant les situacions socioeducatives.
- Promoure processos de participació i acció comunitària.

CONTINGUTS:

1. El fenomen de la discriminació i de l'exclusió social

- Concepte i clarificació terminologia
- Dimensions de la discriminació i de l'exclusió social: factors que intervenen
- Característiques de la persona en exclusió social

2. Àmbits d'intervenció en col·lectius de discriminació i d'exclusió social

- L'exclusió econòmica i de classes socials
- L'exclusió i la discriminació cultural i derivada de la immigració
- Discriminació i exclusió derivada dels models de gènere
- Noves formes d'exclusió i discriminació

3. La intervenció socioeducativa

- Models d'intervenció
- Disseny de l'acció

AVALUACIÓ:

Es durà a terme una avaluació continuada a partir de les activitats realitzades a classe (pràctiques, activitats plantejades, debats a classe...) i dels treballs individuals i grupals demanats.

S'han de presentar totes les activitats i instruments d'avaluació d'acord amb les orientacions facilitades en el programa de l'assignatura, el pla de treball i les indicacions de la professora. Caldrà haver superat tots els instruments d'avaluació per poder aprovar l'assignatura.

El sistema d'avaluació inclou:

- Avaluació de **procés** (30%)

Per al seguiment òptim de l'assignatura es requereix l'assistència i la participació activa en totes les sessions presencials

- Realització de les pràctiques i activitats que es plantegin
- Exposició oral del treball grupal
- Compliment dels terminis establerts en la realització de les tasques
- Implicació i aportacions als grups de treball que es creïn

Avaluació de **resultats**: 70%

- Treball individual sobre una font d'informació: 30%
- Treball grupal sobre un col·lectiu: 40%

BIBLIOGRAFIA:

- Amorós, P.; Ayerbe, P. (coord.) (2000). *Intervención educativa en inadaptación social*. Madrid: Síntesis
- Colom, A.J. i altres (1987). *Modelos de intervención socioeducativa*. Madrid: Narcea S.A.
- Félix Tezanos, José (ed.) (2004). *Tendencias en desigualdad y exclusión social*. Tercer Foro sobre Tendencias Sociales. Madrid: Editorial Sistema
- Funes, J. (1997). *Intervención psicopedagógica sobre problemas de desadaptación social*. Barcelona: Edicions UOC
- García Roca, J. (1998). *Exclusión social y contracultura de la solidaridad. Prácticas, discursos y narraciones*. Madrid: HOAC
- García Roca, J. i altres (1991). *Pedagogía de la marginación*. Madrid: Popular,
- Guasch, M., Ponce, C. (2002). *¿Que significa intervenir educativamente en desadaptación social?*. Barcelona: ICE/Horsori
- Henry, S.; East, J.; Schmitz, C. (2004). *Trabajo social con grupos. Modelos de intervención*. Madrid: Narcea
- Orte, C.; March, M. (1996). *Pedagogia de la inadaptación social*. Valencia: Nau llibres
- Pachon, C. (1998). *Manual de Pedagogía de la inadaptación social*. Barcelona: Dulac

- Revista *Sistema, Inmigración y exclusión social*, núm 190-191, enero 2006
- Rubio, M.J., Monteros, S. (coord.) (2000). *La exclusión social. Teoría y práctica de la intervención*. Madrid: CCS
- Subirats, Joan (dir.) (2004). *Pobreza y exclusión social. Un análisis de la realidad española y europea*. Barcelona: Fundació la Caixa www.estudios.lacaixa.es

Acompanyament en l'Escolaritat

Crèdits: 6.00

OBJECTIUS:

- Conèixer i analitzar l'estructura, funcionament i problemàtiques del sistema educatiu a Catalunya i, d'una forma més general, a Europa.
- Estudiar, comprendre i relacionar els diversos factors i causes que influeixen en l'èxit i fracàs escolar dels infants, adolescents i joves.
- Conèixer i analitzar la pràctica d'experiències d'acompanyament a l'escolaritat, del marc català i del marc europeu.
- Analitzar les diverses possibilitats de planificar, gestionar i desenvolupar polítiques i programes d'acompanyament a l'escolaritat dins un municipi, una zona o territori.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer i saber emmarcar el context institucional i marc legislatiu de l'educació i els serveis socials.
- Conèixer les diferents polítiques socials, culturals i educatives en el marc autonòmic, estatal, europeu i internacional.
- Conèixer les diferents polítiques socials, culturals i educatives en el marc autonòmic, estatal, europeu i internacional.
- Conèixer els fonaments del disseny i ús dels recursos socioeducatius en la pràctica educativa.
- Ser capaç d'analitzar contextos institucionalitzats.

CONTINGUTS:

- Els sistemes educatius a Catalunya, Espanya i Europa: organització i funcionament. La legislació i les polítiques educatives actuals. Les transicions entre etapes educatives.
- Els informes d'avaluació dels sistemes educatius. Indicadors d'avaluació. Els principals problemes del sistema educatiu actual a Catalunya.
- L'abandonament i el fracàs escolar: causes i conseqüències. Les claus de l'èxit escolar. Les funcions dels diferents agents educatius. Les relacions entre els centres educatius i l'entorn.
- Les polítiques i programes d'acompanyament a l'escolaritat a Europa: projectes i experiències de diferents països.
- Experiències de programes d'acompanyament a l'escolaritat a Catalunya: a) suport a projectes de centres; b) suport a la tasca de les famílies; c) activitats fora de l'horari escolar.

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés:

- Activitats de classe i de treball personal: comentari d'articles, textos i altres documents escrits o audiovisuals (pel·lícules, documentals, etc.); preparació de col·loquis en petit grup; debats col·lectius, etc. Visites, etc. Es tracta d'activitats que es realitzaran o s'orientaran a la classe i tindran relació amb la part del programa que s'estigui treballant. Aquestes activitats s'avaluaran de forma continuada al llarg del quadrimestre.
- Entrevistes individuals d'avaluació: tutories individuals sobre el temari i les activitats de classe i treball personal i sobre la realització del treball individual escrit.
- Reunions grupals d'avaluació: tutories i reunions de grup sobre l'orientació i el seguiment del treball de preparació de l'exposició oral.

Avaluació de resultats:

L'avaluació dels resultats de l'assignatura es farà a partir dels següents elements:

1. Treball en grup: exposició oral a classe
2. Estudi sobre una experiència d'acompanyament a l'escolaritat. Preparació d'una exposició oral a la classe.
3. Treball individual a partir de la lectura d'un llibre (o, en alguns casos, articles)
4. Redacció d'un assaig a partir de la lectura d'un llibre o articles que es podran escollir entre els que es proposin a l'inici de l'assignatura.
5. Prova escrita: comentari de text: La prova consistirà en la realització, de forma individual, d'un comentari escrit a partir del material distribuït a les sessions de caràcter teòric.

L'assignatura té una única convocatòria oficial. La nota final de l'assignatura es calcula a partir de la ponderació dels següents aspectes:

- Activitats de classe i treball personal..... 2,5
- Treball de grup..... 2,5
- Treball individual: lectura i comentari d'un llibre..... 2,5
- Prova escrita: comentari de text 2,5

En el Pla de Treball es concretaran els terminis i les possibilitats de recuperació dels apartats no superats dins el quadrimestre en el qual s'imparteix l'assignatura. Si després de les activitats de recuperació hi ha algun apartat no superat, l'assignatura quedarà pendent per al proper curs acadèmic.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Alegre, M.A. (2005) *Educació i immigració l'acollida als centres educatius*. Barcelona: Mediterrània.
- Azevedo, J. (2003). *Entre la escuela y el mercado de trabajo. Una mirada crítica sobre las transiciones*. Dins A. Marchesi i C. Hernández, (coord.) *El fracaso escolar. Una perspectiva internacional*. Madrid: Alianza Editorial.
- Bonal, X. (Dir.) (2003) *Apropiacions escolars. Usos i sentits de l'educació obligatòria en l'adolescència*. Barcelona: Octaedro.
- Collet, J. (2009) *El treball en xarxa: una proposta conceptual*. http://www.fbofill.cat/trama/pdfs/congres/marc_conceptual_treball_xarxa-collet.pdf
- DDAA, "Puentes entra la escuela y el entorno". *Cuadernos de Pedagogía*, núm. 375. Barcelona: Wolters Kluwer. Pàg. 67-74
- Hernández, F.; Tort, A., (2009), "Cambiar la mirada sobre el fracaso escolar desde la relación de los jóvenes con el saber". *Revista Iberoamericana de Educación*. ISSN: 1681-5653 núm. 49. Julio de 2009. Ed., Organización de Estados Iberoamericanos para la Educación, la Ciencia y la Cultura. OEI.
- Gordó, G. (2010) *Centros educativos ¿Islas o nodos?* Barcelona: Graó.
- Prats, J.; Raventós, F. (dir.) (2005). *Els sistemes educatius europeus, ¿crisi o transformació?* Barcelona: Fundació ?la Caixa?. Estudis Socials, núm. 18.
- Puig, J. M. (coord.) (2000), *Educar a la secundària: 30 punts per treballar en els centres*. Vic: Eumo Editorial, Col. Interseccions 25
- Puig, Josep M.; Batlle, R.; Bosch, C. i Palos, J. *Aprenentatge servei. Educar per a la ciutadania*. Barcelona. Octaedro i Fundació Jaume Bofill, 2006.
- Rué, J. et al. (2006), *Disfrutar o sufrir la escolaridad obligatoria. ¿Quién es quién ante las oportunidades escolares?* Barcelona: Octaedro.

Complementària

- Besalú, X.; Climent, T. (coords.), (2004) *Construint identitats. Espais i processos de socialització dels joves d'origen emigrant*. Barcelona: Mediterrània.
- Bonal, X. et al. (2004) *Política educativa i igualtat d'oportunitats. Prioritats i propostes*. Barcelona: Fundació Bofill. Editorial Mediterrània, Col. Polítiques.
- Calero, J. *Desigualdades tras la educación obligatoria: nuevas evidencias, 2006*. Documento de trabajo de la Fundación Alternativas, n. 83/06
- Carbonell, J.; Tort, A. (2006), *La educación y su representación en los medios*. Madrid: Morata, 2006.

Coneixement del Món Actual

Crèdits: 6.00

OBJECTIUS:

L'assignatura dona els coneixements i dota de les competències fonamentals de cara a facilitar el ple exercici de ciutadania a través de la comprensió de la complexitat dels sistemes de relacions econòmiques, socials, polítiques i ambientals. Es tracta d'adquirir els referents que permetin actuar en pro de la construcció de societats més equitatives, pacífiques i democràtiques, en les quals el valor de la sostenibilitat estigui plenament assumit.

Objectius

- Ubicar en l'espai i en el temps els esdeveniments i els processos històrics del món contemporani com a antecedents i com a mitjà de comprensió de l'actualitat.
- Conèixer els grans corrents de pensament polític i econòmic i la seva transcendència en la conformació de la realitat.
- Estudiar els grans problemes i conflictes actuals, la seva complexitat i els interessos als que responen.
- Adquirir una visió global i una actitud solidària davant les problemàtiques socials i ambientals, enfront de les desigualtats, la pobresa, la degradació ambiental i l'afebliment de la democràcia.
- Adquirir consciència de la importància de l'educació de la ciutadania en un món global, complexa i interdependent.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Apreciar la diversitat i multiculturalitat.
- Tenir capacitat de cerca, recopilació, classificació, anàlisi, síntesi i comunicació.
- Saber argumentar i establir relacions sistèmiques entre diferents àmbits del coneixement.
- Fomentar la cultura de la pau i els valors democràtics.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Analitzar i conèixer les dimensions ètica i política de l'educació.

CONTINGUTS:

1. L'Estat de benestar i el model social europeu

- a. Els precedents de l'Estat social
- b. El consens que fa possible l'Estat de benestar
- c. El nou paradigma econòmic de Keynes. L'economia social de mercat
- d. Els diversos models d'Estat de benestar
- e. L'educació de l'Estat de benestar

2. La contrarevolució liberal i conservadora

- a. Hayek, Friedman i el Consens de Washington
- b. La revolució conservadora de Ronald Reagan i Margaret Thatcher
- c. La globalització i els seus efectes
- d. La fi de la política de blocs i la nova hegemonia nordamericana
- e. El neoconservadurisme als Estats Units

- f. Les implicacions de les polítiques liberals en educació

3. La construcció europea

- a. El procés de construcció de la Unió Europea
- b. Estructura organitzativa de la Unió Europea
- c. Instruments i polítiques
- d. Les limitacions i els escenaris de futur
- e. Les implicacions en educació de la construcció de la Unió Europea

4. La crisi econòmica del 2008

- a. L'esclat de la bombolla financera
- b. Els efectes sobre l'economia real
- c. Crisi econòmica, o crisi de l'economia?
- d. Les polítiques per sortir de la crisi
- e. Polítiques educatives davant de la crisi

5. En pro de la Sostenibilitat

- a. Els reptes mediambientals
- b. El combat contra la pobresa
- c. La desigualtat creixent
- d. Un món fonamentalment urbà
- e. Una educació sostenible

6. Zones calentes i zones de conflicte

- a. Pakistan i Afganistan
- b. L'Orient Mitjà
- c. Les guerres d'Àfrica
- d. Els narcoestats de Centreamèrica
- e. Les primaveres àrabs
- f. Una educació per un món globalitzat

AVALUACIÓ:

- Avaluació continuada a través del comentari de lectures recomanades, exercicis pràctics, treballs, exposicions i proves.
- Treballs avaluables:
  - Treball de recerca en grup, que s'haurà de presentar en format audiovisual
  - Lectura obligatòria de dos llibres d'assaig, sobre un dels quals s'entregarà un resum de lectura
  - Prova de continguts del temari
- La nota final serà el resultat de la mitjana dels treballs avaluables. El treball de recerca tindrà un valor del 40%, els resums de lectura el 30% i la prova de continguts el 30%.
- És condició necessària per aprovar l'assignatura realitzar **tots** els treballs i exercicis avaluables així com aprovar cadascun d'ells.
- Tots els treballs avaluables, tindran la possibilitat de refer-se o recuperar-se, per part dels estudiants que no els hagin superat satisfactòriament.

BIBLIOGRAFIA:

Es proporcionarà bibliografia específica per a cada tema.

Llibres de consulta general:

- Miguel Artola-Manuel Pérez Ledesma. (2005). *Contemporánea. La historia desde 1776*. Madrid: Alianza Editorial.
- Javier Paredes (Coordinador). (2004). *Historia Universal Contemporánea* (2 volums). Barcelona: Ariel.
- Eric J.Hobsbawn (1995). *Historia del siglo XX*. Barcelona: Crítica.
- Joan Antón Mellón (Editor). (1998). *Ideologías y movimientos políticos contemporáneos*. Madrid: Tecnos.
- Peter Watson (2002). *Historia intelectual del siglo XX*. Barcelona: Crítica.
- Christopher A.Bayly. (2010). *El nacimiento del mundo moderno, 1780-1914*. Madrid: Siglo XXI.
- Josep Fontana. (2011). *Por el bien del imperio. Una historia del mundo desde 1945*. Barcelona: Crítica.

Llibres específics:

- Josep Burgaya. (2013). *El Estado de Bienestar y sus detractores. A propósito de los orígenes y la encrucijada del modelo social europeo en tiempos de crisis*. Barcelona: Octaedro.
- Josep Fontana. (2013). *El futuro es un país extraño. Una reflexión sobre la crisis social de comienzos del siglo XXI*. Barcelona. Pasado & Presente.
- Alain Franchon-Daniel Vernet (2006). *La América mesiánica. Los orígenes del neoconservadurismo y las guerres del presente*. Barcelona: Paidós.
- Tony Judt. (2011). *Algo va mal*. Madrid: Taurus.
- Michael Lewis. (2012). *Boomerang. Viajes al nuevo tercer mundo europeo*. Madrid: Deusto.
- Joseph E. Stiglitz. (2012). *El precio de la desigualdad*. Madrid: Taurus.

Ètica, Drets Humans i Ciutadania

Crèdits: 6.00

OBJECTIUS:

Les característiques de les societats actuals en constant canvi; els dinamismes polítics, socials i educatius en el marc de la globalització econòmica; els models de desenvolupament; l'expansió de la informació i les xarxes de comunicació; les migracions i les relacions entre identitats diverses, etc, plantegen temes relacionats amb la crisi de valors i la formació ètica.

En aquesta assignatura s'analitzen aquests aspectes en relació a quines han de ser les dimensions i els recursos per una educació en valors orientada a la vivència dels drets humans, a la responsabilitat i el compromís amb la construcció d'una ciutadania inclusiva, posant especial èmfasi en l'aprenentatge-servei com a projecte pedagògic de cooperació solidària amb la comunitat.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer els diferents àmbits de la vida en societat des d'una perspectiva antropològica, cultural, sociològica, històrica, política i filosòfica.
- Conèixer els fonaments del coneixement pedagògic, psicològic i sociològic de l'educació.
- Conèixer les característiques fonamentals dels entorns socials i laborals d'acció educativa.
- Aplicar de manera crítica i reflexiva la raó en la pràctica educativa.
- Ser capaç de desenvolupar una actitud curiosa i inquieta cap a la realitat social, econòmica, cultural i política de la societat.
- Conèixer els fonaments del disseny i ús dels recursos socioeducatius en la pràctica educativa.
- Conèixer i utilitzar les estratègies i els recursos socioeducatius propis dels diferents àmbits de l'educació social.
- Ser capaç d'analitzar contextos institucionalitzats.
- Identificar i reconèixer el coneixement educatiu viu i experiencial.
- Saber aplicar els coneixements a la feina i en la vocació d'una manera professional i posseir les competències que se solen demostrar mitjançant l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes en l'àrea d'estudi pròpia.
- Tenir la capacitat de recollir i interpretar dades rellevants (normalment dins de l'àrea d'estudi pròpia) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes importants de caràcter social, científic o ètic.
- Ser capaç de transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic especialitzat i no especialitzat.
- Desenvolupar les habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un grau alt d'autonomia.

CONTINGUTS:

Els continguts teòrics i pràctics s'estructuren en tres blocs temàtics:

Bloc I: Societats en canvi i drets humans

1. L'eticitat de les societats actuals
2. La vivència dels drets humans

Bloc II: Valors i crisi de valors

1. Els valors i el debat de la crisi de valors
2. Els valors de la convivència i la ciutadania inclusiva

Bloc III: Personalitat moral i aprenentatges ètics

1. Estratègies i recursos per al desenvolupament moral i les competències ètiques
2. L'aprenentatge-servei, un recurs per a la vivència dels valors

AVALUACIÓ:

L'avaluació es realitzarà a partir de:

- Participació en les diferents sessions de classe
- Disseny i aplicació de recursos d'educació en valors
- Disseny i aplicació d'un projecte d'aprenentatge servei en la comunitat

BIBLIOGRAFIA:

- Bolívar, Antonio. *Educación para la ciudadanía. Algo más que una asignatura*. Barcelona: Graó, 2007.
- Camps, Victòria; Giner, Salvador. *Manual de civisme*. Barcelona: Ariel, 1998.
- Carrillo, Isabel (coord.). *Diez valores para el siglo XXI*. Barcelona: Cisspraxis, 2005.
- Carrillo, Isabel. *¿Es posible educar en valores en familia?* Barcelona: Graó, 2007
- Centre Promotor d'APS. <http://www.aprenentatgeservei.org/index.php>
- Cortina, Adela. *Ciudadanos del mundo. Hacia una teoría de la ciudadanía*. Madrid: Alianza editorial, 1997.
- Cortina, Adela. *Ética de la razón cordial. Educar en la ciudadanía en el siglo XXI*. Oviedo: Nobel, 2007
- Educació per a la ciutadania: <http://www.xtec.cat/recursos/ciudadania/index.htm>
- Grup de recerca en educació moral. *Transversal educació moral*. Barcelona: Enciclopèdica Catalana.
- Guisán, Esperanza. *Ética sin religión. Para una educación cívica laica*. Madrid: Alianza, 2009.
- Jares, Xesu. *Pedagogía de la convivencia*. Barcelona: Graó.
- Martínez, Miquel. *Aprendizaje servicio y responsabilidad social de las universidades*. Barcelona: Octaedro-ICE UB, 2008.
- Martín, Xus; Puig, Josep M. *Les set competències bàsiques per educar en valors*. Barcelona: Graó.
- *Materials d'educació en valors*: <http://www.xtec.es/recursos/valors/>
- OEI. *Programa de educación en valores y para la ciudadanía*. <http://www.oei.es/programacompartido7.php>
- <http://www.oei.es/valores2/valoresenlaces.htm>
- Puig, Josep M.; Martín, Xus. *La educación moral en la escuela. Teoría y práctica*. Barcelona: Edebé, 1998.
- Puig, Josep M. *La construcción de la personalidad moral*. Barcelona: Paidós, 1996.
- Puig, Josep M. i altres. *Aprendizaje servicio. Educar para la ciudadanía*. Barcelona: Octaedro, 2007
Senderi. www.senderi.org

L'Activitat Física com a Recurs Socioeducatiu

Crèdits: 6.00

OBJECTIUS:

L'assignatura indaga sobre les potencialitats i els perills que presenta l'activitat física a l'hora d'oferir mecanismes alternatius que pugin reforçar la cohesió i la convivència social. Explora la capacitat que pot tenir l'activitat física per tal que es generi, fomenti i doni una dinamització de les xarxes socials amb la pràctica esportiva com a recurs i espai de trobada. Examina com aquest dinamitzador col·lateral que és l'activitat física pot generar capital social i el fet que, gràcies a la practica esportiva, es pugui donar una interacció social dinamitzadora i catalitzadora de relacions interpersonals.

Objectius

1. Conèixer i comprendre les potencialitats i perills que presenta l'activitat física en general per desenvolupar accions socioeducatives enfocades a generar xarxa social.
2. Adquirir les competències necessàries per tal d'utilitzar les eines i la metodologia de treball de l'activitat física per poder crear activitats i programes d'acció socioeducativa en diferents àmbits i contextos amb persones en risc d'exclusió social.
3. Analitzar i avaluar experiències en diferents contextos en què s'utilitzi l'activitat física o esportiva com a element d'inclusió o d'integració social.

CONTINGUTS:

1. Definició del marc de treball. Activitat física. Xarxa social. Capital social. Connector social. Exclusió social
2. La dimensió formativa, socialitzadora i inclusiva que pot tenir d'activitat física des de la perspectiva socioeducativa. L'activitat física com a vehicle per a la inclusió social de col·lectius en risc d'exclusió social a través de la descoberta d'una nova manera de gestió del temps lliure com a temps de lleure creant un diàleg positiu que permeti que es generi capital social.
3. La programació d'activitats físiques i esportives. L'estructura, les pautes i la metodologia d'una sessió d'activitat física. Seguiment, avaluació, reflexió de les activitats físiques i esportives plantejades. Regles i rutines dins de les activitats físiques i esportives.
4. Avaluació, anàlisi i creació de programes d'activitat física com a connector social i com a recurs socioeducatiu.

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés:

- Paral·lelament a les sessions de classe, l'alumnat, abans d'iniciar els diferents temes, ha de presentar-ne un petit resum personal i sense consulta bibliogràfica. Un cop analitzats els temes a l'aula, ha de buscar autors que fonamentin la seva opinió i complementar-ho amb una bibliografia ampliada. La correcció d'aquests temes permet la reelaboració del procés i l'assoliment dels continguts treballats.
- Tutories individuals del procés d'aprenentatge seguit a l'assignatura.
- Tutories de grup per al seguiment del treball de l'assignatura en grup.

Avaluació de resultats:

- L'avaluació continuada (opció A) serà per a l'alumnat que realitzi totes les activitats, treballs i avaluacions formatives proposades pel professorat.
- L'avaluació final (opció B) serà per a l'alumnat que no hagi seguit el procés d'avaluació continuada i li

falti un o més elements avaluadors. Els alumnes que no compleixin el 90% dels lliuraments a l'aula i en mà, s'hauran d'adscriure a l'opció B d'avaluació final.

Opció A, avaluació continuada i formativa?

Per tenir accés a l'avaluació continuada l'alumnat ha de haver lliurat un 90% de les activitats proposades pel professor.

L'avaluació dels conceptes es farà des de tres vessants:

- Presentació d'un treball en grup oral i escrit (45% del total de la nota).
- STD i articles (40% del total de la nota).
- Realització d'una prova per escrit de l'assignatura (15% del total de la nota).

Cadascuna de les proves s'ha d'aprovar per separat ?

Opció B, avaluació final.

L'avaluació dels conceptes es farà des de tres vessants:

- Presentació d'un treball en grup oral i escrit (apte/no apte).
- STD i articles (apte/no apte).
- Realització d'una prova per escrit de l'assignatura. (100% del total la nota).

Cada part s'ha d'aprovar per separat.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Freire, P. *L'educació com a pràctica de la llibertat*. Vic: Eumo Editorial, 1987.
- Puig, N.; Maza, G.; Gómez, C. *Deporte e integración social*. Barcelona: INDE, 2009.
- Soler, S; Lleixà, T. *Actividad física y deporte en sociedades multiculturales. Integración o segregación*. Barcelona: Horsori, 2004.
- Diversos autors. *Esport i immigració*. Apunts 68. Barcelona, 2002.
- Diversos autors. *L'esport als espais públics urbans*. Apunts 91. Barcelona, 2008.

Les Interaccions Personals i la Dinàmica de Grups

Crèdits: 6.00

OBJECTIUS:

Aquesta assignatura pretén aprofundir en el coneixement de les **relacions interpersonals i la psicologia dels grups**. Analitza els processos i les estructures dels grups i aplica propostes per a l'animació i la dinamització grupal. L'objectiu és assolir en el context d'educació social, grups cooperatius i participatius disposats a col·laborar entre els seus membres.

Les tècniques de dinàmica de grups són un instrument interessant per conèixer-se a un mateix, per a conèixer els altres, el grup concret i en general per al seu desenvolupament. La posada en pràctica d'habilitats relacionades amb les interaccions personals possibilita relacions equilibrades.

En aquesta assignatura es tractarà l'estudi dels grups, l'atenció a la comunicació, el clima i la cohesió dels grups, així com les habilitats d'interacció necessàries per a que la comunicació, el treball conjunt i la convivència entre les persones sigui òptima.

OBJECTIUS

- Conèixer les principals característiques dels fenòmens grupals i els seus processos i estructures internes.
- Saber analitzar els processos grupals que es donen en el context de l'educació social.
- Millorar la comunicació interpersonal i grupal.
- Incrementar l'autoconeixement dels alumnes.
- Conèixer les principals tècniques de grup que es poden utilitzar en els diferents contextos d'educació social.
- Conèixer diferents maneres de treballar les habilitats socials que possibiliten interaccions personals adequades

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Tenir capacitat d'organitzar i planificar.
- Tenir capacitat per resoldre problemes.
- Tenir capacitat per prendre decisions.
- Desenvolupar una actitud receptiva i empàtica.
- Posseir habilitats pel treball en equip.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Ser capaç de desenvolupar habilitats dirigides a l'autoconeixement (maduresa, equilibri emocional, autocontrol, etc.).
- Ser capaç de gestionar i intervenir en la resolució de conflictes.
- Ser capaç de treballar en la complexitat i incertesa del context.

CONTINGUTS:

1. Dinàmica de grups i psicologia dels grups

1.1. Aspectes conceptuals

1.2. Marcs teòrics en l'àmbit dels grups.

1.3. Estructura grupal.

1.3.1. Estructura

1.3.2. Lideratge i coordinació.

1.3.3. Les normes de grup.

1.4 Els grups i l'aprenentatge

1.4. Processos grupals.

1.4.1. Influència social.

1.4.2. Comunicació.

1.4.3. El conflicte de grup.

1.4.4. Formació, cohesió i clima grupal.

1.4.5. Presa de decisions grupals.

1.4.6. Formació, cohesió i clima grupal.

2. Interaccions personals

2.1. Auto - coneixement

2.2. Habilitats socials i emocionals.

3. Tècniques d'intervenció en habilitats d'interacció i dinàmica de grups

AVALUACIÓ:

AVALUACIÓ

Es durà a terme una avaluació continuada a partir de les activitats realitzades a classe (Pràctiques, activitats plantejades, debats a classe...) i dels treballs individuals i grupals demanats. S'han de presentar totes les activitats.

Avaluació de procés (70%)

Pel seguiment òptim de l'assignatura es requereix l'assistència i la participació activa en totes les sessions presencials, així com el lliurament i presentació dels treballs i activitats encomanades. S'haurà de complir amb els terminis establerts.

Avaluació de resultats (30%)

Es durà a terme un treball final.

BIBLIOGRAFIA:

Vendrell, E. i altres (1999). *Dinàmica de grups i psicologia dels grups*. Barcelona. Edicions de la Universitat de Barcelona.

Sánchez, J.C. (2002). *Psicología de los grupos. Teorías, procesos y aplicaciones*. Madrid. Mc Graw-hill.

González, M.P. (1995). *Orientaciones teóricas fundamentales en psicología de los grupos*. Barcelona. EUB.

Marín, M. I Troyano, Y. I altres (2006). *Trabajando con grupos. Técnicas de intervención*. Madrid. Ediciones pirámide.

Nuñez, T. I Loscertales, F. (2003). *El grupo y su eficacia. Técnicas al servicio de la dirección y coordinación de grupos*. EUB.

Recursos i Estratègies per a l'Educació en el Temps de Lleure d'Infants i Joves

Crèdits: 6.00

OBJECTIUS:

L'assignatura proporciona un coneixement bàsic sobre les potencialitats de l'educació en el lleure, i les estratègies metodològiques i organitzatives i recursos més utilitzats.

Objectius

- a) Conèixer els conceptes, trets bàsics, història i realitat actual de l'educació en el lleure a Catalunya.
- b) Comprendre el potencial educatiu del temps de lleure en els diversos àmbits d'intervenció.
- c) Conèixer estratègies organitzatives i metodològiques per al desenvolupament de projectes educatius.
- d) Conèixer i posar en pràctica diversos tipus de recursos d'educació en el lleure.
- e) Reflexionar críticament sobre els diversos aspectes teòrics i aplicats de l'educació en el lleure.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Tenir capacitat d'organitzar i planificar.
- Tenir capacitat per resoldre problemes.
- Posseir habilitats per al treball en equip.
- Aplicar el coneixement en la pràctica.
- Tenir capacitat per generar noves idees (creativitat).

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer propostes organitzatives, metodologies i recursos didàctics per a l'acció socioeducativa en l'àmbit de la infància i la joventut.
- Identificar i reconèixer el coneixement educatiu viu i experiencial.
- Promoure processos de participació i acció comunitària.
- Ser capaç de participar en la gestió i organització de les institucions socials i educatives.

CONTINGUTS:

- L'educació en el lleure a Catalunya
- Educar valors en el lleure
- Estratègies organitzatives i metodològiques
- Recursos: característiques, tipologia, pràctica

AVALUACIÓ:

L'avaluació serà continuada i es basarà en els treballs presentats i la participació a classe. Per aquesta raó l'assistència és obligatòria i ha de ser d'almenys un 80% de les sessions. A més, s'avaluarà la quantitat i qualitat de les intervencions. Excepte en cas que s'indiqui el contrari, totes les activitats són obligatòries, i cal realitzar-les i presentar els treballs puntualment per tal de ser avaluats.

BIBLIOGRAFIA:

- Essomba, M. (2008): *Codi Obert: Programari lliure per a caps*. Valldoreix: MEGC
- Cabayol, Anton (2002). *Projecte educatiu d'Esplac: mètode pedagògic i model de centre*. Barcelona: Esplais Catalans.
- Cascón, F. i C. (1998): *La alternativa del juego*. Madrid: Libros de la catarata
- Cuenca, M. (2004): *Pedagogía del ocio: Modelos y propuestas*. Edita: Universidad de Deusto; Bilbao.
- Franch, Joaquim (1994). *Animar un proyecto de educación social: la intervención en el tiempo libre*. Barcelona: Paidós.
- Franch, Joaquim (1985): *El lleure com a projecte*. Barcelona: Generalitat de Catalunya
- Freire, H. (2011): *Educar en verd*. Barcelona: Graó.
- Hart, R. (2001): *La participación de los niños en el desarrollo sostenible*. PAU Education
- Llena, A. i Parcerisa, A. (2008): *La acción socioeducativa en medio abierto. Fundamentos para la reflexión y elementos para la práctica*. Barcelona: Graó.
- Puig, J.M. i Trilla, J. (1985): *La pedagogia de l'oci*. CEAC. Barcelona.
- Puig, J. M., coord. (2009): *Aprendizaje-servicio. Educación y compromiso cívico*. Barcelona: Graó.
- Tonucci, Francesco (1997): *La ciutat dels infants*. Barcelona: Barcanova
- Tonucci, Francesco (2004). *Quan els infants diuen prou!*. Barcelona: Graó.
- Trilla, J. (1993): *La educación fuera de la escuela; ámbitos no formales y educación social*. Barcelona: Ariel.
- Trilla i Bernet, Jaume (2000). *Pedagogia del grup i del projecte: una aproximació a l'obra de Joaquim Franch*. Vic: Eumo.
- Col·lecció Tambali. Escoltes Catalans i Graó.
- Revista *Educació Social*. F. Pere Tarrés

Planes web d'entitats i altres

- Esplais catalans: www.esplac.cat
- Minyons Escoltes i Guies de Catalunya: www.escoltesiguies.cat
- Escoltes Catalans: www.escoltes.org
- Fundació Pere Tarrés: www.peretarres.org
- Fundació Catalana de l'Esplai: www.esplai.org
- Centre promotor de l'Aprenentatge i servei: www.aprenentatgeservei.org
- Associació catalana d'empreses del lleure, l'educació i la cultura www.acelec.com
- Generalitat de Catalunya, Sec. Grl. de Joventut, www.gencat.cat/joventut/educaciolleure

Resolució de Conflictes i Mediació

Crèdits: 6.00

OBJECTIUS:

L'assignatura es divideix en tres blocs. En el primer es tracta sobre el conflicte, com sorgeix, com escala i evoluciona i com s'analitza. El segon bloc tracta de la negociació i aquí s'estudia com es resolen els problemes en els que un està implicat amb un altre o altres i finalment la mediació com a una eina de resolució de conflictes; al final també es tracta l'arbitratge, el medarb i el mediaconcilia.

Objectius:

- a) Aprofundir en el conflicte a partir de la seva identificació, anàlisi i avaluació, donant un protagonisme destacat a la comprensió dels mecanismes que tenen lloc en l'escala i desescalada del mateix conflicte.
- b) Conèixer, aprofundir i aplicar les principals tècniques, estratègies i estils de negociació, quan la persona és part implicada en el conflicte.
- c) Conèixer què és la mediació i en quins camps s'aplica, quan el professional no és part del conflicte, sinó professional imparcial.
- d) Conèixer els diferents tipus de mediació i aprendre les tècniques que ens permetin exercir com a facilitadors de comunicació, que és la principal tasca del Mediator.
- e) Conèixer i aprofundir les altres tècniques de resolució de conflictes a més de la negociació i de la mediació.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Tenir capacitat per resoldre problemes.
- Tenir capacitat per adaptar-se a situacions noves.
- Tenir capacitat per aprendre i reflexionar sobre el procés d'aprenentatge.
- Desenvolupar una actitud receptiva i empàtica.
- Ser capaç de respectar i fomentar els drets fonamentals de les persones.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Identificar les desigualtats i conèixer les estratègies i mecanismes de prevenció i compensació de les mateixes.
- Ser capaç d'analitzar contextos institucionalitzats.
- Conèixer i analitzar les diferents funcions i tasques de la persona educadora social.
- Ser capaç de trobar l'equilibri i la distància professional òptima davant les situacions socioeducatives.
- Ser capaç d'analitzar i interpretar diagnòstics en l'àmbit socioeducatiu.
- Conèixer i saber aplicar els processos d'avaluació.
- Ser capaç de treballar en la complexitat i incertesa del context.
- Ser capaç d'establir relacions entre la teoria i pràctica professional.

CONTINGUTS:

1- El conflicte:

1.1 Definició, identificació, origen, causes i tipus de conflictes.

1.2 L'escalada del conflicte i les tècniques de la desescalada: actituds i estats emocionals en cada moment.

2- Coneixements bàsics per a la resolució de conflictes:

2.1 El llenguatge no verbal

2.2 Com neutralitzar les actituds agressives, passives i/o destructives en la relació

3- La Negociació:

3.1 Definicions

3.2 Els 7 elements de la Negociació

3.3 Actituds davant el conflicte i els corresponents estils de Negociació

3.4 Tàctiques i estratègies en el marc de la Negociació.

3.5 Preparació d'una Negociació

4- La Mediació, com a tècnica de Resolució de Conflictes:

4.1 Definició de la Mediació

4.2 Funcions del Mediator i perfil ideal

4.3 Pràctica i ètica del Mediator

4.4 Context legal de la Mediació

4.5 Models teòrics de la Mediació:

4.5.1 Tradicional- Lineal (Escola de Harvard)

4.5.2 Psicologista (Circular narratiu)

4.5.3 Transformador

4.6 Àmbits d'Aplicació:

4.6.1 Familiar: separacions, divorcis, problemes convivencials intergeneracionals.

4.6.2 Escolar

4.6.3 En l'Àmbit del Dret Privat

4.6.4 Àmbit penal de menors i d'Adults

5- Altres tècniques d'intervenció en la resolució de conflictes:

5.1 Entrevista individual i/o grupal

5.2 Observació

5.3 Acció Tutorial i intervenció personalitzada

5.4 Treball en grup i supervisió

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés:

1. Al final de cada tema els estudiants elaboraran un resum de la informació bàsica i complementària que han revisat i una reflexió sobre el procés d'aprenentatge seguit en cada tema. La correcció permet la reelaboració i assoliment dels continguts treballats.
2. Tutories individuals del procés d'aprenentatge seguit a l'assignatura i seguiment del treball individual.
3. Tutories conjuntes pel seguiment del treball grupal.

Avaluació de resultats:

1. Realització d'activitats a classe
- 2- Realització i lliurament del treball individual
2. Realització i lliurament del treball de grup
3. Realització d'una prova al final de l'assignatura.
4. Per a la nota final es farà una mitjana entre la nota de l'examen final (sobre 6 punts), el treball individual (2 punts) i el treball grupal i exercicis presentats (2 punts). La mitjana només es pot fer amb si s'han lliurat tots els treballs i exercicis.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica:

- Arechaga, P. *Sobre el proceso de mediación, los conflictos y la mediación penal*. Buenos Aires: Galerna, 2005.
- Fiorenza, A. *Cuando el amor no basta: consejos eficaces para resolver los problemas entre padres e hijos adolescentes*. Barcelona: Planeta, 2009.
- Fiorenza, A. *Cómo hacer la vida imposible a tus padres*. Madrid: RBA Libros, 2005.
- Funes, J. *Mediación y justicia juvenil*. Barcelona: Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada. Departament de Justícia. Generalitat de Catalunya, 1994.
- González- Capitel Martínez, C.M. *Manual de mediación*. Barcelona: Atelier, 1999.
- Gorvein, N. *Divorcio y mediación*. Mèxic: Maldonado, 1999.
- Güell i Barceló, M. *¿Por qué he dicho blanco si quería decir negro?* Barcelona: Graó, 2005
- Haynes, J.M. *Fundamentos de la Mediación Familiar*. Madrid: Gaia, 1995.
- Haynes, J.M. *La mediación en el divorcio*. Barcelona: Granica, 1997.
- *Llei 15/2009 de 12 de juliol sobre la Mediació en l'àmbit del dret privat*. DOGC del 12-07-2009.
- Moore, C. *El proceso de mediación*. Buenos Aires: Granica, 1995.
- Ripol- Millet, A. *Separació i divorci, la mediació familiar*. Barcelona: Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada. Departament de Justícia. Generalitat de Catalunya, 1997.
- Vinyamata, E. *Conflictologia*. Barcelona: Ariel, 2001.
- Vinyamata, E. *Manual de prevención y resolución de conflictos*. Barcelona: Ariel, 1999.

Complementària:

- Briggs, J; David Peat, F. *Las siete leyes del caos*. Barcelona: Grijalbo, 1999.
- Burget, M. *El educador como gestor de conflictos*. Bilbao: Deusto, 1999.
- Freid, D. *Nuevos paradigmas en la resolución de conflictos*. Perspectivas y prácticas. Buenos Aires: Granica, 2001.N
- Harvard Business Review. *Negociación y resolución de conflictos*. Bilbao: Deusto, 2001.
- Makarenko, A. *El poema pedagógico*. Barcelona: Planeta, 1981.
- Marinoff, L. *Más Platón y menos Prozac*. Barcelona: Ediciones B, 2000.
- Rojas Marcos, L. *Las semillas de la violencia*. Madrid: Espasa Calpe, 1995.
- Salas, A. *Diario de un skin*. Madrid: Temas de Hoy, 2003.
- Sanmartín, J. *La violencia y sus claves*. Barcelona: Ariel, 2000.
- Singer, L.R. *Resolución de conflictos. Técnicas de actuación en el ámbito empresarial, familiar i legal*. Barcelona: Paidós, 1996.
- Torrejo, J.C. *Mediación de conflictos en instituciones educativas*. Madrid: Narcea, 2000.